

SAN JUAN

Juan ã daacátjidih jwí tñi beh joyát pínah naáwát

¿Déhe tigaá daáciji? Juan, Jesús ã bohéni, chah ã oiniji nin náodih át daacáp wut jí. Jesús ã páuh laab béjat táttimah, Juan Jesúshwádih waóhnitjeéh át jumup wut jí. Caanjéh mäntih 1 Juan, 2 Juan, 3 Juan, Apocalipsisdihbüt át daacáp wut jí.

¿Detdih át daáciji? Dawá jéihnit “Griego wéhenitboó Jesúsh doonádih í tñi beh joyát pínah niijná, Juan nin náodih queétdih át daacáp wut jí”, í niij jenah joiná caá. Obohjeéhtih, nihat cåacwå ñ enat pínahdihbüt át daacáp wut jí, Jesúsdih í tñi jenah joyát pínah niijná.

¿Dedmant, débólöh cah, át daáciji? Dawá jéihnit “Jópchi 85 (Jesús ã wñat táttimah, 52 jópchi táttimah) nin náodih Juan át daacáp wut jí”, í niij jenah joiná caá. Biquína jéihnit “Jópchi 50—70 (Jesús ã wñat táttimah, 17—37 jópchi táttimah) Juan át daacáp wut jí”, í niij jenah joiná caá. Biquína jéihnit “Éfeso tútchiboó jumna, nin náodih át daacáp wut jí”, í niij jenah joiná caá.

¿Dedé pínah tigaá át daáciji? Juanjeh ã daacát pínahdih nin pah át niij daacáp taga: “Yoobópdih Dios ã wahí Jesúsjeh tigaá. Caanjéh tigaá Dios wñáh”, ñi niij jéihyat pínah niijná, wñ daácna caá. Páant niij jéihna, caandih jepahnit, yeéb Diosjeéh páantjeh ñi jumipna caá”, át niij daacáp taga. (20.31)

San Juan ded pah ã jumat:

1. Juan ã naóh jwíihat (1.1-18)
2. Jesús cåacwådih á teo wáac jwíihatji (1.19-51)
3. Jesús ded pah cåacwådih á teo wáacatji (2.1—11.57)
4. Jesús ã wñat pínah játih bóo yeó jáapna, ã wñatjibüt (12.1—19.42)
5. Jesús ã boo pñad jüéwátji (20.1—21.25)

Dios biícdih jumni
nin baácboó ã cåac jumat

1 ¹Bíshmahjeh ded pah Dios ã jumatdih naóhni pínah, Cristo, Diosjeéh átát jumup wut jí. Caán Cristo Dios yoobát át jumup wut jí. ²Nin baácdih Dios ã chajat pínah játih, Cristo Diosjeéh átát jumup wut jí. ³Caan wát jí ñin baácdih jumni pínahdih át chajap wut jí. Nin baácdih, jeádih, nihatdih Dios caandih át chajat túutup wut jí. Páñih chajat túutnit, cåacwådihbut caandih át chajat túutup wut jí. Páant ã wutuchah, Cristo nihatdih át chaj beedánap wut jí. Buu jwí ennidih, jwí enca naáhdihbut á chajcah, nihat áta wihsan tagaá. ⁴Cristo tigaá nihatdih báadhdani. Jiiátjih jwí jií enat pah, jwí íip ded pah ã jumatdih caán jwiít

cåacwådih á tñi jéihyana caá. ⁵Chei jwí jéih encat pah, yéej chajna, jéih encannit panihnit jwí jumna caá. Obohjeéhtih, Cristoboó jíiat panihni jumna, jwíitdih tñi ennit panihnit á chajna caá. Páñihna, dñpáátbóó jíiatdih ded pah á jéih dubacat pah, dedé yéejatbüt Cristoboodih ded pah á jéih yap yohcan caá.

⁶⁻⁷Cåacwådih daabáni Juan wñt jumnidih Diosboó ã wahni Cristoñ doonádih át naóh waawát túutup wut jí, cåacwå caandih joinít, Cristodih í tñi jepahat pínah niijná. ⁸Caán Juan Cristo át nihcap wut jí. Obohjeéhtih, Cristo baabát panihni, nihat cåacwå Diosdih í jéihyat pínah niijná, nin baácboó át jüéwáp wut jí.

* 1.1-3 Gn 1.1-3; Sal 33.6; Pr 8.22-31; Col 1.15-17; He 1.2; 1 Jn 1.1; Ap 19.13 * 1.6-7 Mt 3.1; Mr 1.4; Lc 3.1-2

¹⁰Dios nin baácdih châjna, caán Cristo biícdih ít châjap wut jí. Páñih châjni Cristo á jumuchah yuhna, nin baácdih moónboó caandíh í jéihcap jí. ¹¹Nin á châjniji baácdihjeh át cáac jumup wut yuh jí. Obohjeétilh, páant á cáac jumuchah yuhna, á châjni baácdih jumnitboó caandíh í náahcap jí. ¹²Páant í náahcah yuhna, biquína caandíh jepahnitdih Dios á weh pah át châjap wut jí. Caandíh jepahnitboó bácah, yoobópdih á weh yoobát tigaá í jumup. ¹³Páant niij naóhna, jwíft jwí weh jumíhat dée panihcan caá. Obohjeétilh, Diosboó Cristodih jepahnitdih biíc weh pah á châjna caá.

¹⁴Páñihna, Cristo á cáac jumat tâttimah, jwíjeéh á jumup jí. Páant á jumuchah ennitji, cáacwâdih oinit, yoobópdih naóhni á jumatdih jwí jéihna caá. Caán Dios wúúh biícjeh jumna, Dios á wépat á týyatbat caandíh á jumup jí. Páñihni á jumuchah, jwí tâi jéihna caá.*

¹⁵Juan Daabániboo cáacwâdih daabána, Cristo á júúwéchah ennit, nin pah á niij naáwáp jí: “Con caá yeebdih wáápi naóhni. Obohjeétilh, weém wá cáac jumat pínah jâtih, caán átát jumup wut jí. Nin baác á jumat pínah jâtihbüt átát jumup wut jí. Páñihna, caán weem châh á jumna caá”, Juan cáacwâdih á nijíp jí.

¹⁶Caán Cristo wépni jumna, jwiítdih bádí oinit, dawá láá á tâi teo wáacap jí.

¹⁷Dios á wåtatdih Moisésboodih áih cáacwâdih át naóh yapaat tâutup wut jí. Obohjeétilh, Jesucristoboó Dios cáacwâdih bádí á oyatdih, á naáwát tâi yoobópdih á jumatdihbüt naóh yapanadilh át júúwáp tají. ¹⁸Obohjeétilh, Diosdih jwiít cáacwâá jwí jéih encan caá. Páñihna, Dios wúúh biícjeh ájeéh jumnni nin baáckoó cáac jumnnit, ded pah á iip á jumatdih jwiítdih á jéihyanap jí.*

Juan Daabánidih bita í uábh joyát

(Mt 3.11-12; Mr 1.7-8; Lc 3.15-17)

¹⁹Jerusalén tátchidih moón jwí maátaboo sacerdotewâdih, Dioísh

múáboó teonitdihbüt Juan Daabáni pebhna “¿Déhe tigaá meém?” niij uábh joyát tâutna, ít wah bojop tají. ²⁰Páant í niij uábh joyóchah joinít, Juanboó nin pah á niij jepahap jí:

—Yoobópdih yeebdih wá naóhna caá. Weém, Dios á wahni Cristo nihcan caá, á niij jepahap jí.

²¹—¿Caán láá bácah déhe tigaá? ¿Meém Cristo nihcan, Elíasji niít?* í niij uábh joyóp jí.

—Nihcan caá, queétdih á niij jepahap jí.

—¿‘Dios naáwátdih naóh yapani á júúhbipna caá’, jwí nñowá í nijní niít?* í niij uábh joyóp jí.

—Obohjeétilh, weém caán nihcan caá, á niij jepahap jí.

²²—¿Caán láá bácah déhe tigaá meém? Jwiítdih biícmantjeh ma naáwá, jwiítdih uábh joyát tâutndih jwí tâi naáwát pínah nijiná. ¿Ded pohba tigaá ma yoób jum? í niij uábh joyóp jí.

²³Páant í niij uábh joyóchah joinít, nin pah queétdih á niij jepahap jí:

—Weemdih jenah joiná, Isaásji nin pah át niij daacáp tají: ‘Biíc cáac muá wihibcapoó nin pah á niij wép naóhbiipna caá: “Jwí Maáh á júúwát pínah jâtih ñi yéej châjatdih cádahnit, tâiniboodih tâut nñumnít, caandíh ñi tâi pânaá”, á nijibipna caá’, át niij daacáp tají.* Páant á niij daacníji caá weém, á nijíp jí.

²⁴⁻²⁵Páant á nijíchah joinít, biquína fariseowá uábh joyát tâutnti í wahnitboó nin pah í jwúub niij uábh joyóp jí:

—Meém Cristo nihcan, Elíasjibüt nihcan, Dios naáwátdih naóh yapani pínah nihcan, ¿Caán láá bácah dépanih tigaá meém cáacwâdih ma daabá? í nijíp jí.

²⁶Páant í nijíchah joinít, Juanboó queétdih nin pah á niij jepahap jí:

—Weém cáacwâdih mahjihjeh wá daabána caá. Obohjeétilh, biíh ñi beh enca naáh ñi cätfh á jumna caá. ²⁷Caán wá tâttimah júóhni chah wépni caá. Páñihna, caandíh jenah joiná, ‘Weém

* 1.14 1Jn 1.2 * 1.18 Mt 11.27; Lc 10.22 * 1.21 Mal 4.5 * 1.21 Dt 18.15,18
* 1.23 Is 40.3

oboh jemni caá', wā niijíj jenah joiná caá, ã niijíp jí.

²⁸Betania tátchi Jordán muj conanaamánt Juan cáacwádih ã daabánadip queét páant ï niijí mic wéhenap jí.

“Oveja wüäh panikhni Jesús á jumna caá”, Juan Daabáni ã niiját

²⁹Danimant bóo yeó jáapdih Jesús í niijní ã pebhna ã dei juyúchah ennit, jwiít caandih joinítdih Juan Daabáni nin pah ã niijí naawáp jí: “Ni eneé. Con jüöhni Dios ã wahni oveja wüäh panikhni caá. Jwiít judíowá jwí yéejat yohat téut niijná, oveja wüähdih sacerdotewádih jwí mawat tátutna caá. Páant í chajat dée panikhni, con Dios ã wahndihbüt cáacwá ï mao yohbipna caá. Páñih wünnit, nihat baácdih moón jwí yéejatdih ã yoh wühbipna caá. ³⁰Con caá yeebdih wäpí naóhni. ‘Wā táttimah jüöhni wā cääc jumat pínah játih jumniyi weem chah ã jumbipna caá’, yeebdih wåát niijíp jí.

³¹Caán láa, weembát Dios wüäh ã jumatdih wå jéih jwahcap jí. Obohjeéhtih, panih jéihcan yuhna, yeéb wā déewä caandih ñi túi jéihyat pínah niijní, yeebdih mahjih wā daabánadip be”, ã niijíp jí. ³²⁻³³Páant niijí péanit, Juan jwiítdih nin pah ã jwáub niijí naawáp jí: “Wā daabáát pínah játih weembát caandih wå jéih jwahcah, weemdih daabáát tátutni nin pah ã niijí naawáp jí: ‘Jop pah jígojni Túini Espíritu jeámant dei jüöhni, biíc newédih ã jaamáchah enna, ‘Caán Dios ã wahni caá’, ma niijí jéihbipna caá. Caánboó mahjih daabáát panikhni Túini Espíritu ã wépatdih bádí ã wühbipna caá’, weemdih ã niijíp jí.

³⁴Páñihna, Túini Espíritu, jop pah jígojni, dei jüöhni, caandih ã jaamáchah, wā enep be. Páñih ennit, con Dios ã wahni ã jumatdih jéihna, ‘Yoobópdih Dios wüäh caá’, yeebdih wå niijí naóhna caá”, jwiítdih Juan ã niijíp jí.

**Jesús ã jwíh bohénit pínahdih
ã níwát**

³⁵⁻³⁶Danimant bóo yeó jáapdih, jwiít chénewá Juan Daabáni ã bohénit, caán biícdih jwí ñuhuchah, Jesús ã yap

bejehah ennit, nin pah jwiítdih ã niijí naawáp jí:

—Condih fi eneé. Con tigaá Dios ã wahni oveja wüäh panikhni, ã niijíp jí.

³⁷Páant ã niijíchah joinít, jwiít Jesúsdih jwí ñuán pée bejep jí. ³⁸Páant jwí ñuán pée bejehah, tac páud ennit, jwiítdih nin pah ã niijí uábh joyóp jí:

—¿Jüäh, dedédih tigaá ñi bid? ã niijíp jí.

—¿Bohéní, deh tigaá meém ma jum? caandih jwí niijíp jí.

³⁹—Wájeéh ñi jüuwá, jwiítdih Jesús ã niijí jepahap jí.

Páant ã niijíchah joinít, ã jumatdih jéihyat tátut niijná, ãjeéh jwí bejep jí. Cheyeh jwááhnitji caandih jwí pej jum tåwáp jí.

⁴⁰Jwiít chénewá Juan Daabáni ã niijíchah joinítji Jesúseéh bejnit, weém Andrésjih jwí jumüp jí. Andrésboó Simón Pedro ã úud jí. ⁴¹Waícanjeh Andrés weép jeñédih bididih ã bejep jí.

—Mesías jwí niijní, Dios ã wahndih jwí jwáááp be, ãt niijíp wüt jí. Griegowáboó Dios ã wahni niijní, ‘Cristo’ ípí niijní caá.

⁴²Páant niijnít, Andrés Simóndih jwí pebhna ãt nümah jüuwáp tají. Páant ã nümah juyúchah, Jesús Simóndih nin pah ã niijíp jí:

—Meém Simón, Juan ã wüäh caá. Obohjeéhtih, meém Cefas wüt bááhdhi ma jumbipna caá, ã niijíp jí. Jwiít judíowá “Cefas” jwí niijnídih griegowáboó “Pedro”, ípí niijní caá. Páant niijnídih “Jee dáh panikhni”, niijná caá jwí chajap.

**Jesús Felipedih Natanaeldihbüt
“Wájeéh ñi jüuwá”, ã niiját**

⁴³Danimant bóo yeó jáapdih Jesús Galilea baácna jwiítdih nümah bejna, Felipedih jwááhnit:

—Wájeéh ma jüuwá, caandihbüt ã niijíp jí.

⁴⁴Felipeboó Betsaida wüt jummi tátchidih bóo ã jumüp jí. Andrés Pedrojih caán tátchidih moon méntil ï jumüp jí.

⁴⁵Páant Jesús caandih ã niijíchah joinít, Felipeboó Natanaeldih jwíh bididih ã bejep jí. Caandih jwááhnit,

—Moisés ā naóh daácniji, bita Dios naáwádih naóh yapanitbüt ī daácnijidih jwī jwáahna beé. Jesús Nazaret tátchidih bóo José wüúh caá, Felipe caandíh ā niijíp wüt jī.

⁴⁶Obohjeéhtih, páant ā niijíchah joiná yuhna, Natanaelboó nin pah āt niíj jepahap wüt jī:

—Páant, Nazaret tátchi oboh jumni tátchi ā jumuchah, ded caán tátchidih bóo cääcwädih teo wáacni pínah ā wiican niít, āt niijíp wüt jī.

—Caán láa bácah, meemjéh tih enedih ma jüúwáp, Felipe āt niíj jepahap wüt jī.

⁴⁷Páant niijnít, Jesús biícdih jwī jumupna āt nümah jüúwáp tajī. Páant, ī jüúwáchah ennit, Jesús nin pah ā niijíp jī:

—Con jüóhni, yoobópdih túini judío cääc caá. Caandíh dedé yeeat ā wiican caá, Natanaeldih enna, jwiítdih ā niijíp jī.

⁴⁸Páant ā niijíchah joinít, Natanaelboó caandíh nin pah ā niíj uúbh joyóp jī:

—¿Ded pah tigaá weemdih ma túi jéih? ā niijíp jī.

—Meemdíh Felipe ā naáwát pínah játhi, higuera nah páujdih ma cháuduchah, wáát enep be, Jesús caandíh ā niíj jepahap jī.

⁴⁹—Bohéní, meém Dios wüúh caá. Jwiít judíowá jwi Maáh pínah caá, Jesúsdih ā niijíp jī.*

⁵⁰—‘Higuera nah nümp ma cháuduchah, wá enep be’, wá niijíchah joinít, ‘Dios wüúh caá meém’, ¿ma niíj jenah joí niít? Páant meemdíh wá enatji chah wá chäjachah, ma enbipna caá, Natanaeldih Jesús ā niijíp jī.

⁵¹Páant niijnít, nin pah jwiít nihatdih ā jwáub niijíp jī:

—Yoobópdih yeebdih wá naóhna caá. Jeáboó wátni pah ā jumuchah, weém nihat cääcwäā tñud jeñé namá panihni wá chäjnidih Diof ángelwá aab békinit, ī jwáub dei jüúwáchah, ñi enbipna caá,* Jesús ā niijíp jī.

Caná tátchidih moón ī téihya chéwát

2 ¹⁻²Chéne yeó jáap táttimah, Galilea baác Caná tátchidih, téihya chéwát ā jumup jī. Pánihna, Jesúsdih ī bidichah, jwiítbüt ájeéh jwī bejep jī. Jesús íin jwī játih caán müssná mitát juuibín tajī. ³Í túi wéi babhbachah, íih jiwá iguúh mac ā beedáh bejep wüt jī. Páant ā beedéchah, Jesús íin caandíh nin pah mi niijíp jī:

—Wüúh, jáantjeh íih jiwá iguúh mac ā beedáh bejep be, mi niijíp jī.

⁴—Naá, ¿dépanih tigaá weemdih páant ma niíj? Wā tewat pínah ī juibí jwuhna caá, Jesús ā niíj jepahap jī.

⁵Páant ā niíj jepahachah joiná yuhna, ā íinboó queét teo wähnitdih nin pah mit niíj wütjí taga:

—Wā wüúh ded pah yeebdih ā wütat pah ñi chajáp, mit niíj taga.

⁶Caanjíh seis dahnani wáam dahnna ā jumup jī. Biíc wáam bádí jääj cómoh pah bóo ā jumup jī. Jwiít judíowá Dios ā wütatji pah jwī téih chocat túut niijná, páant bóo dahdih mah yáac yáwaat pínahdih jwípí bíbohop jī. Pánihna, caán müssdih moonbút caan dáhnadih ī bíbohop jī.

⁷Pánihna, queét teo wähnitdih nin pah Jesús ā niíj wütjí:

—Mahdih ub jüóhni, caán wáam dahnadih ñi yáac yáwanáá, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, teo wähnit caán wáam dahnadih mah ī tái yáac yáwanap jī. ⁸Páant ī yáac yáwaat táttimah, Jesús queétdih nin pah ā jwáub niíj wütjí:

—Buu caandíh tóih ubnit, yeebdih wütndih ñi juibí wüuhúá, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, caandíh tóih ubnit, ī maáhdih ī juibí wüuhup jī.

⁹Obohjeéhtih, queét mahdihjeh ī yáacnijidih Jesús ā túut müsschah, jiwá iguúh mac yoobát āt bejep tajī. Pánihna, queétdih wütndib caan mácdih ī jwiíh babh joyóchah, dedmant ī ubatjidih āt jéihcap wüt jī. Obohjeéhtih, caandíh teo wähnitboó mahjeh ī yáacatjidih ī jéihyep jī.

* 1.49 Mt 16.15 * 1.51 Gn 28.12

Pánihna, queétdih wutni babh joinít, téihya chéonidih ã jāwát túutup jí.
10Caán ã juyáchah, teo wāhnit ï maáh nin pah ã nijíp jí:

—Jwí bidnidih caán yoobát macdih jwípí jwíih wúhna caá. Pánihat tútimah, ï babh yáwachah ennit, juu macdih jwípí ñuén tóihna caá. Obohjeéhtih meémboó páant mat chājat túutcan tagaá. Caán yoobát macdih tóihcanjeh, juu macboodih mat jwíih tóihyat túutup taga. Pánihat tútimah, buu caán yoobát macboodih mat wúhat túutup taga, teo wāhnit ï maáhboó téihya chéonidih ã nijíp jí.

11Pánih chājna, Galilea baác Caná táchidih ã jwíih wép chāj júutup jí, “Dios wéh caá”, cääcwä ï nijját pínah nijjná. Pánihna, “Caán Dios ã wahni yoobát caá”, jwiit á bohénit caandih jwí niijen jenah joí jwíhip jí.

12Túttimah, Capernaum túchina Jesús jwiítdih ã nūmah bejep jí. Páant ã nūmah bejehah, ã íin, ã úudwābut jwíjeéh bícdih ï bejep jí. Caanná juihbinit, daocánni yeó jáap jwí jem jwuhup jí.*

Jiib chājnitudih Dioish mūumánt Jesús ã nūun báacat

(Mt 21.12-13; Mr 11.15-18; Lc 19.45-46)

13Pascua yeó jáapna ã tóah júuwáchah jéihnit, dawá jwí déewá Jerusalén túchina ï bejep jí.* Jesúsbüt jwiítdih caanná ã nūmah bejep jí. Caanná juihbinit, Dioish mūuná enedih jwí bejep jí. **14**Caán mūudih jiwiwá, ovejawá, jopwādihbüt jíib chājnitudih Jesú ã enep jí. Bitabut dinero jéduhdih túut nūumnít í chéuduchah, ã enep jí. Queét túut nūumnítboó cääcwädih bídí nūumnít í chājap tají. **15**Pánihna, caanjíh jumni tōpnadih ubnit, caánboó jumnit cääcwädih íih nūnepwādihbüt ã pái nūun bácanap jí. Dinero túut nūumnít í chéudat páhana, íih cäägat naanádihbüt ã tóoh yoh áacanachah, íih dinero jéduha ã pho yóh nñajap jí. **16**Pánihna, jopwādih jíib chājnitudih nin pah ã niij júuhup jí:

—Níih jopwādih ñi ub bac bejeé. Nin wā fípdih úubát mūudih jíib chājat mūá ñi chājca bojoó, Jesús ã nijjíp jí.

17Jesús páant ã nijjichah joinít, Dios naáwátdih naóh yapani ã daacájtih jwí náhninap jí. “Dios wā Maáh, míih mūudih bádí wā oina caá. Pánih oina, caandih yeejép ï chājachah ennit, bádí wā fíjna caá”, ãt niij daacáp tají.*

18Jesús páant ã chājachah ennit, jwí maáta caandih nin pah ã niij júuhup jí:

—¿Dépanihna queétdih páant ma ñuén yóh baca? Meemdih Dios páant ã chājat túutachah, cääcwä ï chājca naáhdih ma chāj júutá, jwí jéihyat pínah nijjná, Jesúsdih ã nijjíp jí.

19Páant ã nijjichah joinít, Jesús queétdih nin pah ã niij jepahap jí:

—Nin mūudih ñi yohochah, biíc peihcanni yeó jáap tútimah, yeéb ñi yohni mūujidih wā jwéub ámohbipna caá, ã nijjíp jí.*

20Páant ã nijjichah joinít, queét maáta caandih nin pah ã niij úubh joyóp jí:

—Cuarenta seis jópchi nin mūudih teona, ít péanap tají. Obohjeéhtih, émeémboó biíc peihcanni yeó jáapbitjeh teona, ma ámoh péami naniít? ã nijjíp jí.

21Obohjeéhtih, caán mūudihjeh nijjcán, áih bácahdih nijjná át chājap tají. Páant ã naáwáchah yuhna, maáta ã jéihcrah, jwiítbüt jwí jéih jwuhcap jí. **22**Pánihna, wənniji Jesús ã boo phd júuwát túttimah, jwiit á bohénitboó páant ã nijjájtih jahninit, jwí beh joyóp jí, buca. Dios naáwátdih ã daacniji náodih, Jesús ã nijjájtihdihbüt “Caán yoobópdih tigaá”, jwí niij jéihyep jí.

Cääcwä ï jenah joyátdih Jesús ã jéih beedáát

23Pascua yeó jáapdih Jesús Jerusalén túchiboó ã jumup jí. Pánih jumnit, jwiit cääcwä jwí jéih chājca naáhdih Dios ã wépatjih Jesús ã chājachah ennit, “Caánboó Dios ã wahni Cristo caá”, dawá ã niij jenah joyóp yuh jí. **24**Obohjeéhtih, ded pah ã jenah joyátdih jéihnit, “Weemdih yoobópdih ã jepahcan caá”,

* **2.12** Mt 4.13   * **2.13** Ex 12.1-27; Dt 16.1-8   * **2.17** Sal 69.9   * **2.19** Mt 26.61; 27.40;
Mr 14.58; 15.29

Jesús át niijé jéihyep tají. ²⁵Pánihná, caanjéh cääcawá í jenah joyátdih tái jéh beedáni jumna, bita ded pah í jenah joyátdih caandíh uúbh joyát á wihsap jí.

Nicodemo

3 ¹Nicodemo, fariseo, jwiít judíowá jwí maáta poómpdih bóo wut jí.
²Jesucristo Jerusalén tútchiboo jum láa, chei tac yoób dée, Nicodemo Jesúsdih enedih át juibínap wut jí. Pánih juibínit, nin pah át niijíp wut jí:

—Bohéni, Dios jwiítdih ma bohéat pínah niijná, meemdih á wahatdih jwí jéihna caá. Pánih wahnit, majeéh á jumatdihbut jwí jéihna caá. Majeéh á wihsap, jwiít cääcawá jwí jéh chajca naáhdih mata jéh chajcan tagaa, át niijíp wut jí.

³Páant á niijíchah joinít, Jesús caandíh nin pah át niijé jepahap wut jí:

—Yoobópdih meemdih wá naóhna caá. Ded jáap cääc jumni panihni jwáub jumcan, ded pah Dios á maáh jumatdih á jéihcan niít, át niijíp wut jí.

⁴—Páant cääc behe ^íded pah jáap cääc jumni panihni á jéh jwáub jumbi? ^íDed pah á finíh wudahboó á jéh jwáub waadbf? ^íCaandíh mi jwáub jéh weh jumca niít? Nicodemo át niijíp wut jí.

⁵⁻⁶—Cääcawájeh í weh jumchah, cääcjech caá. Obohjeéthih, Táini Espírituboó cääcawáh caolih wánni panihnidih á booanachah, jwáub jáap cääc jumni panihnit í jumna caá. Jáap caolih jumni panihnitjeh Dios weh í jumna caá. Yoobópdih meemdih wá naóhna caá. Ded mahjih daabáccanni, Táini Espíritu wihsap, jáap panihni jumcan, Dios á maáh jumupboó á jéh waadcán niít. ⁷Yoobópdih meemdih wá naóhna caá: Meemdihbut jáap cääc jumpanihni caá náahap. Caandíh páant wá niij naáwáchah, ‘Ded pah caán á yapbi?’ ma niij uúbh joicá bojo. ⁸Johlit johat panihni caá. Johlit á jüéwápmant ma jéihcan caá. Á bejep pínahboobút ma jéihcan caá. Á joh buug láajatdihjeh ma jéh enna caá. Pánihat pah, caolih wánni

panihnidih Táini Espíritu á booanachah, ded pah á booaatdih jéh encan yáhna, cääc á taut náumátdih ma tái jéh enna caá.* Jesús át niijíp wut jí.

⁹Páant á niijíchah joinít, Nicodemo Jesúsdih nin pah át jwáub niijíp wut jí:

—¿Ded pah niijé naóh tigaá ma chaj? Ma naáwátdih wá beh joicán caá, át niijíp wut jí.

¹⁰—¿Páant, meém judíowádih bohéni yáhna, ded pah wá naáwátdih ma beh joicán? ¹¹Yoobópdih meemdih wá naóhna caá. Jwí jéihyatdih, jwí enatdihbut yeebdih jwí naóhna yáh caá. Obohjeéthih, jwiítdih ní joíhcan caá. ¹²Nin baácboó ded pah á jumatdih wá naáwáchah, ‘Yoobópdih á naóhcan caá’, niijná, Dios pebbhoó ded pah á jumatdihbut wá naáwáchah, biíc yoobó ní niijé jenah joibípná caá.

¹³“Ded Dios á jumupboó enedih aab béjnji jwáub deí júóhni á wihsap caá. Obohjeéthih, weémbóó, nihat cääcawá úud jené, caánboó wápi jumup jí. Pánihna, caanmánt deí júóhni weemjéh ded pah á jummatdih yoobópdih wá jéh naóhna caá. ¹⁴⁻¹⁵Jon játih, Moisésjí jum láa, Diof cääcawáh tátchi wihsapboó jum jwáhna, caandíh í jüihñuchah, dawá maiwádih wahnit, queétih cääcawádih át peéh chajap wut jí. Mai pah jígohnidih itahjih Dios Moisésdih át chajat tautup wut jí. Caán mai pah jígohnidih chaj péanit, máa nahdih báudhnit, át baad dódhdrop wut jí. Pánihna, det Diosdih tái jenah joinít, caán á baad dódhni mai pah jígohnidih ennit, ít boonap wut jí.* Caán á baad dódhdat pah, cruzboó péohnit, pud dodhnit, cääcawá weemdih í maobipna caá.* Pánihna, weém caán cruzboó wá wáñuchah, det weemdih tái jenah joinít, iiguípná bejnt déeji Diosjeéh páantjeh í tái jumipna caá”, Jesús Nicodemodih át niijíp wut jí.

Dios nihat cääcawádih bádí á oyat

¹⁶“Dios nihat cääcawádih bádí á oina caá. Pánih bádí oina, queétdih á peéh chajat déedih tái ubat taut niijná, weém

* 3.3-7 1P 1.3,23 * 3.8 Ec 11.5 * 3.14-15 Nm 21.9 * 3.14-15 Is 52.13; Jn 8.28; 12.32-34; 18.32

ã wū́áh biíc jumnidih ã wah deyanap jī. Páant ã wahachah, det weemdih jepahnit iiguípna bejnit déeji Diosjeéh páantjeh ï tái jumbipna caá.¹⁷ Dios cáacwādih yéejat peéh chājat túutna, weém ã wū́áhdih nin baácboó ã wah deyacap jī. Obohjeéhtih, iiguípna ï bejat déedih queétdih wā tái ubat pínah nijiná, ã wah deyanap jī.

¹⁸ “Weém ã wū́áhdih det jepahnidih Dios ï yéejat jíib ã peéh chājcan niít. Obohjeéhtih, det weemdih ï jepahcah, queétboodih ï yéejat jíib ã peéh chājbipna caá.¹⁹ Weém Dios wū́áh baabát panihni nin baácboó jūóhna, ded pah cáacwā Diosjeéh ï tái jumat pínahdih wā jéiyahfna caá. Obohjeéhtih, weém caán baabát panihnidih cáacwā ï náahcap be. Í chājat yeejép ã jumuchah, düpáát panihnidihjeh ï náahap be. Pánihna, baabát panihnidih náahcan, yeejép chājnít ï jumuchah, Dios queétdih ã peéh chājbipna caá.²⁰ Nihat yéej chājnít ï yéej chājatdih cádahfcan, páant ï chājatdih bita ï encat pínah nijiná, baabát panihipboó ï júuwíhcan caá.”^{*}

²¹ Obohjeéhtih, det Diosdih jepahnit baabápboó ï júuwíhna caá, Dios ã wépatjih ï tái chājatdih bita ï enat pínah nijiná”, Nicodemoh Jesús ãt nijíp wüt jī.

Jesús ded pah ã jumatdih Juan Daabáni ã naawát

²² Túttimah, jwiít ã bohénidih Judea baácnna Jesús ã nūmah jib bejep jī. Caanná jib bejnit, caanjíl moón Diosdih ï jepahachah, queétdih ã daabánap jī. ²³ Enón wüt jumni pebh Salim wüt jumupdhil caan mág nūmahni ã jumuchah, Juanbut cáacwādih daabána ãt chājap wüt jī. Queétdih ã daabáát pínah nijiná, dawá ã pebhna ït juibínap wüt jī.²⁴ Caán láa Juan Daabánidih jwí maáta ã teo jwahcap jī.”

²⁵ Biquína Juan Daabáni ã bohénit biíc jwí déejih ded pah jwiít judíowá jwípí daabáátih míic wéhena ït chājap wüt jī. ²⁶ Páñih míic wéhe péanit, Juan pebhna

juiibnít, ã bohénit caandih nin pah ït niíj uábh joyóp wüt jī:

—Bohéní, Jordán mág conanaajíh majeéh jumnni ‘Caán caá weemdih chah jumnni’, ma nijinjiboó bùu cáacwādih daabána caá ã chājap. Páant ã daabánachah, nihat caan pébhna míicjeh bejna caá ï chājap, Juandih ït nijíp wüt jī.

²⁷ Páant ï nijíchah joinít, Juan nin pah ãt niíj jepahap wüt jī:

—Diosboó weemdih ã jwíh daabáát túutup jī. Pánihna, bùu caandih jwuh daabáát túutna, ã pebhna cáacwādih ã bejat túutna caá.²⁸ “Weém Cristo nihcan caá”, wā nijíchah, yeéb ñi joiná beé. Obohjeéhtih, Cristo játih weemdih Dios ã wahap jī.”^{*} Pánihna, ájeéh cáacwā ï bejechah enna, bádí wā wéina caá. Nin panihat dée caá: Téihya chéonih pínahboó mi áajeéh mi bejechah ennit, ã pej jumniwoó bádí wéina caá. Páant ã pej jumni ã weñat pah mún tigaá, weembát Jesúsdih ï tái péenachah ennit, bádí wā wéina caá.³⁰ Pánihna, cáacwā weemdih pée cádahmit, Cristoboodih jwáub tái péeat caá náahap, Juan queétdih ãt niíj jepahap wüt jī.

Dios wū́áh jampant júóhni ã jumat

³¹ Páant niíj naóh péanit, nin pah Juan ã bohénidih ãt jwáub niíj naawáp wüt jī: “Jeámant jumnni ñin baácboó dei júóhni nihatdih ã tái jéih beedána caá. Obohjeéhtih, jwiít cáacwā ñin baácboó jumnit, ñin baácdihjeh ded pah ã jumatdih jéihnit, jwí naóhna caá. Caán Dios ã wahniwoó jwiít cáacwā chah jéihni ã jumna caá.³² Ded pah ã enatjí, ã joyátjidihibut jwiítdih ã naóhna caá. Páant ã naawáchah yuhna, cáacwáboó ã naawátdih ï joílhcan caá.³³ Pánihna, jeámant júóhni ã naawáchah, ded tái joiní ‘Dios yoobópdih naóhni caá’, ã niíj jéihna caá.³⁴ Dios ã wahni Cristodih áih Táini Espíritudih bádí yoobát ã wūhup be. Pánihna, Cristo Dios naawátdih yoobópdih apí naóhna caá.³⁵ Dios ã wū́áhdih bádí oinit, caandih nihat ï maáh

* 3.20 Job 24.13-17 * 3.24 Mt 14.3; Mr 6.17; Lc 3.19-20 * 3.28 Jn 1.20

ā jumat tāutna caá.* ³⁶Dios wāhdih ded jepahni Diosjeéh pánteh ā jumbipna caá. Obohjeéhtih, ded ā wāhdih yap yohniboodih fiinit, Dios bádī á peéh chājachah, ājeéh ā wihsan niít”, Juan át niijíp wāt jī.

**Jesús Samaria baácdih bólíjih
ā míic wéheat**

4 ¹Juan chah dawá cääcwä Jesúsdih pénitdh á daabáát doonádih fariseowā ít joyóp wāt jī. ²Obohjeéhtih, Jesús pohba á daabácan jī. Jwíti á bohénitboó jí cääcwädih jwí daabánap jī. ³Fariseowā í jéhyat doonádih joinít, Jesúsbó Judea baácdih jumnni Galilea baácna jwiátdih á nūmah bejep jī.

⁴Caanná bejna, Samaria baácdih yap bejat tāut jwí chājap jī. ⁵Pánih yap bejna, Samaria baácdih bóo Sicar tātchina jwí juiibinap jī. Caan pébh jwí nño Jacob á wāhñi Josédih á wāhñiji baácbít át jumup wāt jī.* ⁶Caanjíh Jacobwājí í mah tóhyat fít á jumup jī. Pánihna, Jesúsbó yuáp júóhniji chusná, yeó jáap tac yoób caán fít pebh á choo chūudup jī. ⁷⁻⁸Páant á choo chéudat pónih, jwíit á bohénitboó tātchina jeémát jíib chājadih jwí aab béjep jī. Caanjíh Jesús á chāuduchah, Samaria baácdih bólí mah tóhyodih mit dei juiibinap wāt jī. Páant mi mah tóhyochah, Jesús nin pah caántdih át niijíp wāt jī:

—Weemdih mah ma wāhuú, át niijíp wāt jī.

⁹—Meém judío cääc caá. Weémboó Samaria baácdih bólí caá. ¿Dépanih tigaá weemdih mah ma úubh? Jesúsdih mit niijíjepahap wāt jī. (Jwíit judíowā Samaria baácdih moondih jwípí eníhcap jī. Pánihna, páant mit niijíp wāt jī.)*

¹⁰Páant mi niijíchah joinít, Jesús caántdih nin pah át niijí naawáp wāt jī:

—Dios meemdih á teo wáacat déedih jéihcan, meemdih mahdih úubhnidihbüt ma jéihcan caá. Pánih jéihna nihna, ‘Mah ma wāhuú’, weémboodih mata niijí úubh tagaá. Caán wā wāhfñi mah

panihnidih ma babhbachah, míih caolih átaái boo tagaá, át niijíp wāt jī.

¹¹—¿Dépah niijí tigaá páant ma niijí? Nin mah tóhyat fít nūmah bóo caá. Mah tóhyat pínah wáam dah bíbocan, ¿deh tigaá caolihdih booot tāutni mah ma ubbi? ¹²Jwí nño Jacobji, á wehbüt, iih nūñépwā biícdih nin fítdih mah ubnit, ít babhbap wāt jī. Áhjidih jwiáti á juimenádih át wāhñap wāt jī. ¹³Pánihna, jwí nño Jacobji chah wépni níft ma jumup, páant ma niijná? mit niijíp wāt jī.

¹³—Ded nin fítdih bóo mahdih babhni á jwáub taca joótbipna caá, páant māntih. ¹⁴Obohjeéhtih, weém wā wāhñi mah panihnidih babhna, Diosjeéh páanteh á tāi jumnpna caá. Meo waó cähdih mah nooj bácní á jöpcat pah wā wāhñi mah panihni á beecdán níft, Jesús caántdih át niijíp wāt jī.*

¹⁵—Caán láá bácah, caán ma niijná mahdih weemdih ma wāhñú, jwáub taca joótcah, ninboó yeó jáap jumup pah mah tóhyodih wā júóhcat pínah niijná, mit niijíp wāt jī.

¹⁶—Majeéh bóodih ma bidbi jwáhuú, Jesús át niijíp wāt jī.

¹⁷⁻¹⁸—Obohjeéhtih, weém áa wihsannih caá, mit niijíjepahap wāt jī.

—Yoobópdih tigaá ma niijíp. Obohjeéhtih, cinco neoná caá ma weha mánaji. Búu majeéh jumni ma áa yoobát nihcan caá. Pánihna, ‘Weém áa wihsannih caá’, ma niiját yoobópdih tigaá, Jesús caántdih át niijíp wāt jī.

¹⁹—Meémboó Dios naawátdih naóh yapani nacaá. ²⁰Pánihna, yoobópdih wā jéihyatl pínah niijná, weemdih ma naawá: Con jeená jwí nüowájí Diosdih ípí úubáp wāt jī. Obohjeéhtih, ‘Jerusalén tātchiboó Diosdih úubádih bejat caá náahap’, yeéb judíowā nípí niijná caá, mit niijíp wāt jī.

²¹—Yad wilí, weemdih ma joi jwáhuú. Nin wā naawát yoobópdih caá. Táttimah bóo láá, con jeéboó, Jerusalén tātchiboóbüt jwí fípdih ní úubhcan níft.

²²Yeéb Samaria baácdih moón ní

* 3.35 Mt 11.27; Lc 10.22 * 4.5 Gn 33.19; Jos 24.32 * 4.9 Esd 4.1-5; Neh 4.1-2

* 4.10-14 Is 44.3; Jer 2.13; 17.13; Jn 7.37-39

uábhnidih ñi jéihcan caá. Obohjeéhtih, jwiít judfowáboó caandih jwí jéhna caá. Dios á wahni, nihat cáacwádih tái ubni, judíojech tigaá á jumüp. Pánihna, jwí wéini Diosdih jwiít judfowáboó jwí jéhna caá.²³Buu láa, táttimahbut Táini Espíritu á teo wáacachah, tái yoobópdih jenah joinít, cáacwá Diosdih í tái wéibipna caá. Páant caandih tái wéinitboodih caá Dios á bidip. ²⁴Dios jígohcanni á jumuchah, cáacwá caandih í jéih encan caá. Pánihna, dedboó jumna, caandih jwí wéi ubáchah, biíc yoobó á túina caá. Caandih wéina, Táini Espíritu á teo wáacatjih, tái yoobópdih jenah joinít, weñat caá náahap, Jesús caántdih át niijíp wut jí.

²⁵—Mesías, ‘Cristo’, í niijní, á jéuwát pínahdih weém wá jéhna caá. Caán júóhna, jwiftdih nihat á jéihya
beedáipna caá, mit niijíp wut jí.

²⁶—Weém ma niijní Cristo tigaá, Jesús caántdih át niijíp wut jí.

²⁷Páant caántdih á míc wéhenachah, jwiít á bohénitboó jeémát jíib chajadih bejnitíj jwí jwáub juibínap jí. Pánih jwáub juibínit, Jesús yad wilijih á míc wéhenachah ennit, jwí en wáhi bejep jí. Pánih en wáhi bejna yuhna, “¿Dépanih tibeé caántdih ma míc wéhe?” niij uábh joinít déeji jwí niijcáp jí. ²⁸Pánihna, caántboó miíh mah tóhyat wáam dahdih cáag jweinit, tátchina mi jwáub aab béj jwuhüp jí. Pánih bejin, miíh tátchidih moondih nin pah mit niij naawáp wut jí:

²⁹—Ded pah wá chajatjidih weemdih naóh beedánidih ñi en júuwá. Caán yoobópdih Cristo dée caá, mit niijíp wut jí.

³⁰Páant mi niijchah joinít, caán tátchidih moondih Jesúsdih mi jwáápjina mit numah jwáub júuwáp tají.

³¹Pánihna, í juyát pínah játih, jwiít Jesús á bohénitboó jwí jíib chajni jeémátdih caandih jwí numah jeémíhip jí.

—Bohéní, ma jeémp júuwá, jwí niijíp yah jí.

³²—Obohjeéhtih, ñi jéihca naáh jeémát weemdih á jumna caá, Jesús jwiítdih á niij jepahap jí.

³³—¿Bita caandih jeémát ítát wáh taniít? jwiítjeh jwí míc niijíp jí.

³⁴Páant jwí míc niijchah joinít, Jesús jwiítdih nin pah á jwáub niijíp jí:

—Cáacwá jeémát í bidat pah, weemdih wahni ded pah á wáhatdih chaj péaatdih bádí wá bidna caá. Pánihna, butéh caandih jepahnit, caántjih míc wéhena, wíih jeémát panihni á jumna caá.

³⁵‘Chénena míc widh á jüdhna caá jwí momni á quehechah, jwí dicat pínah’, wápchi mínah á niiját pah, yeébboó ñi niij jenah joicá bojoó. ‘Dios naáwátdih jwí naáwá pínah á jüdh jwuhna caá’, ñi niij jenah joicá bojoó. Yoobópdih yeebdih wá naóhna caá. Jántjeh quehat láa panihni á jumna caá. Buu láa bácah cáacwá jwí pebhna í juyáchah, ñi tái eneé. Queéteboó pácahi á quehat pah í jumna caá. Pánihna, buu cáacwádih wá bohénachah, í joyát láa á jumna caá.

³⁶Cáacwádih wíih túini doonádih jepahat túutni dicni panihni á jumna caá. Queét jepahnit, caán á dicni panihni, Diosjeéh páantjeh í tái jumbipna caá. Pánihna, cáacwá í tái jepahachah enna, dicni panihni, momni panihni biécdih bádí í wéibipna caá. Páant í weñat í tewatjí jíib panihni á jumna caá. ³⁷Cáacwá nin pah í niijná caá: ‘Biíc á jwíih momop be. Biíhboó á momni á quehechah á diquip be’, ípí niijná caá. Momni panihni wíih túini doonádih naóh jwíihni caá. Bita caandih dicnit panihni wíih táiini doonádih jepahat túutnit caá. ³⁸Páant á jumat pah, bitaboó cáacwádih ítát jwíih bohénap tají. Queétdih jwíih bohénit ñi jumcah yuhna, buu yeebdih jwuh wá wahna caá, wíih túini doonádih jwáub joinít í tái jepahat pínah niijná, Jesús jwiítdih á niijíp jí.

³⁹Páant Jesús jwiítdih á míc wéheat pónih, caánt Samaria baácdih bolí “Ded pah wá chajatjidih jéih beedánidih mah tóhyop itidih wá jwáááp be”, mi niijchah joinít, dawá Samaria baácdih moón Jesúsdih í jepahat pínahdih ít jenah joyóp tají. ⁴⁰Pánihna, queét jwí pebh jünít, “jwíjeéh ma chão jwáhüt”, Jesúsdih í niijíp jí. Páant í niijchah joinít, chéne yeó jáap ijeéh jwí jum jwuhüp jí.

⁴¹Jesúsjeh queétdih á naawáchah joinít,

dawá caandíh ī jepahap jī. ⁴²Í dée wilidih nin pah ī nijíp jī:

—Ma jwíh naáwáchah joinájeh, jwiítbut Jesúsdih jepahíhat jwī jenah joyóp be. Buu caanjéh ā naáwáchah joiná, jwī tāi jepahna caá. ‘Nihat nin baácdih moón iiguípna bejnit déejidih yoobópdih tāi ubni caá’, jwī niíj jéihna caá, ī nijíp jī.

Maáh wū́hdih Jesús ā booaat

⁴³Chéne yeó jáap Sicar tátchidih nūmah chāo jwáhniji, Jesús Galilea baáckoó jwiítih ā nūmah bejep jī.

⁴⁴“Ded Dios naáwátdih naóh yapanidih áih baácdih moón ípí wēican caá. Pánihna, Galilea baácdih wā behechah ennitjí, weemdih ī tāi jenah joibcán nacaá. Obohjeéhtih, páant ī jumchah yuhna, caanná jwī jwúub bejna caá”, ī nijíp jī. * ⁴⁵Jerusalén tátchiboó Pascua yeó jápnadih jwī jum láá, Jesús ā chajatjidih ennitjí biquína Galilea baácdih moón ít jumup tají. Pánihna, ūih baácna jwī juibínachah, queéetboó ā wēp chajatdih jwúub emíhna, caandíh ī tāi wēi jwááp jī.*

⁴⁶Mahdihjeh jiwá iguíh mac Jesús ā tāut nūmñíji Caná tátchidih jwī jwúub juibínap jī. Capernaum tátchiboó maáh Herodes nūmp jumni maáh wūáh wunna āt chajap tají. * ⁴⁷Pánihna, Jesús Judea baáckoó jumñíji Galilea baácna ā jwúub juyát doonádih joinít, jwī pebhna āt aáb júuwáp tají: Pánih aáb juinít, nin pah Jesúsdih ī nijíp jī:

—Wā wūáh mūujná beé ā chajap be. Pánihna, caandíh booaat tāut nijína, wājeéh waícanjeh ma dei jūuwá, ā wēp niíj uúbáp yuh jī.

⁴⁸Páant ā nijíchah joiná yuhna, Jesús caandíh nin pah ā niíj jepahap jī:

—Dios ā wēpatjih wā chaj júutuchah encan, ‘Caán Dios ā wahni Cristo caá’, weemdih ñi niíj jenah joibcán nacaá, Jesús ī nijíp jī.

⁴⁹—Obohjeéhtih, Maá, wā wūáh ā wūnat pínah játih, waícanjeh ma booa wāh jūuwá, Jesúsdih ī nijíp yuh jī.

⁵⁰Páant ā nijíchah yuhna,

—Míih muúná ma jwúub bejeé. Ma wūáh ā boona caá, Jesús caandíh ī nijíp jī.

Páant ā nijíchah joinít, “Ā niját pah tih wā wūáh ā boona nacaá”, niíj jenah joinít, áih muúboó ā jwúub bejep jī.

⁵¹Páant ā jwúub juibínachah, ā pebh moón caandíh ít jwāáh naáwáp wut jī:

—Ma wūáh jántjeh ā jwúub boona beé, caandíh ít nijíp wut jī.

⁵²—¿Deyoób yeó lajachah tibeé caán ā boo? queétdih āt niíj uúb joyóp wut jī.

—Jwín yeó jáap tac yoób táttimahbit caandíh pahat ā dúucup be, ít niíj jepahap wut jī.

⁵³Páant ī nijíchah joinít, “Jesús weemdih ‘Ma wūáh ā boona caá’, ā nijíchahjeh, wā wūáh āt boonap taga”, maáhboó āt niíj jenah joyóp wut jī. “Jesús weemdih yoobópdih tigáa āt nijíp”, nijíná, ā déewá biícdih Jesúsdih “Caán Dios ā wahni Cristo yoobát caá”, ít niíj jenah joyóp wut jī.

⁵⁴Jesús Judea baácdih jumñíji Galilea baácna jwúub juibínit, maáh wū́hdih booana, chéne láá jwíft cääcwä jwī jéih chajca naáhdih Dios ā wēpatjih ā chaj júutup jī.

Jéih bejcannidih Jesús ā booaat

5 ¹Táttimah, jwíft judíowā Diosdih jwī wēi láá Jesús Jerusalén tátchina jwíftih ā nūmah juibínap jī, páant māntih. ²Caanjíh Ovejawā Bejni Jēc wut jumni pebh jéehat júá ā jumup jī. Jwíft judíowā jwíih wéheatjih nijíná, caán júádíh Betzata jwī nijíná caá. Caán Betzata júá jwéejidih cinco nemat wihcanni jécná ā jum pāud bejep jī.

³Caán jéádíh muú wáap lap nūmp dawá tubáp chéúhnit ípí ñaj pāud bejep tají. Jéih encannit, jéih jibcannit, jéih yoocannitbut caán júá pebh ít ñajap tají. Caanjíh ñajnit, mah chibít ā dácohatdih pái ñajna ít chajap tají. ⁴“Diof ángel dei juinít, caán jéehat júádíh ā dácohanachah ennit, ded játih jwíh buág báahniboo dedé wūnat jumni ápí boonap wut jī”, ít niíj jenah joyóp tají. ⁵Pánihna, caanjíh jumni biíc jéih bejcanni, treinta

* 4.44 Mt 13.57; Mr 6.4; Lc 4.24   * 4.45 Jn 2.23   * 4.46 Jn 2.1-11

ocho jópchi tūbáp chūúhni ã ñajap jí.
⁶Caandíh ennit, maatápdih ã tūbáp
chūúatdih jéihna, Jesús caandíh nin pah
ã niij wúbh joyóp jí:

—¿Meém ma booíh niít? ã niijíp jí.

⁷—Wā booíhna yuh caá. Obohjeéhtih,
can júána weemdih ded ub báahni
pínah ã wihsan caá. Páinhna, dawá láá
ã dácohochah, wā buág báah
bejíhichah yuhna, bita wā játih ípí
juibí buág báahna caá, Jesúsdih ã
niijíp jí.

⁸Páant ã niijíchah joinít,

—Ma ñah ñuhuá. Ma ñajatdih ubnit,
ma yáac chái bejeé, Jesús caandíh ã niijíp
jí.

⁹Páant ã niijíchahjeh, caán jéih
bejcanniji ñah ñuhnit, ã ñajatjidih ubnit,
ã yáac chái bejep jí, báca. ¹⁰Páant ã
boonachah enna, jwí chooát yeó jáap ã
jumuchah, jwí maáta caandíh nin pah ït
niij júlhñup wut jí:

—¿Dépanihna, ma ñajatjidih beo bej
tigaá ma chái? Buu jwí chooát yeó jáap ã
jumuchah, ma ñajatjidih ma beo
bejehah, ã táchicaá, ït niijíp wut jí.*

¹¹—Obohjeéhtih, ‘Ma ñajatjidih ubnit,
ma yáac chái bejeé’, weemdih booni ã
niijíp be. Páant ã niijíchah joinít, nin wā
ñajatjidih ub bejna caá wā chajap, ãt niij
jepahap wut jí.

¹²—¿Déhe tibeé meemdih páant niij,
booni? queét ït niij wúbh joyóp wut jí.

¹³Obohjeéhtih, Jesús dawá cääcwä
cätfih ã bejehah, caandíh boopanidih ãt
beh encap wut jí. Páinhna, ã wütdih
jéihcan, ãt jéih jepahcap wut jí.

¹⁴Táttimah, Dioíh muáboó Jesús caandíh
jwááhnit, nin pah ã niijíp jí:

—Weemdih ma joi jwáhuá. Buu ma táí
jumna caá. Páinhna, ma jwáub yéej
chajca bojoó, páant muntih. Jwáub yéej
chajna, chah yeejép wñnat meemdih ã
júóhbipna caá, Jesús ã niijíp jí.

¹⁵Caandíh páant ã niijíchah joinít,
Jesúsdih ãt beh enep wut jí, báca. Páinh
beh enniji jwí maátadih naáwádih ãt
bejep jí.

—Jesús wët jumni beé weemdih ãt
boopan tabe, queétdih ãt niijíp wut jí.

¹⁶Páant ã niijíchah joinít, Jesús chooát
yeó jáapdih ã booaatjidih jéihnit, jwí
maátaboó caandíh yeejép ït chaj jwíhip
jí.

¹⁷Páant caandíh ï mawíhatdih jéihna,
Jesús queétdih nin pah ã niijíp jí:

—Wā íip páantjeh teona caá ã chajap.
Páinhna, weembút wā teo jwuhna caá, ã
niijíp jí.

¹⁸Jesús páant ã niijíchah joinít, jwí
maátaboó chah ï fíjip jí. Jwí chooát yeó
jáapdih caán tūbáp chūúhnidih ï
booanachah enna, queét ï fíjip jwíhip jí.
Páinh fíjna, “Wā íip”, Diosdih ã niijíchah
joiná, chah ï yoób fíjip jí. “Wā íip”,
niijná, ‘Diosdih biíc yoobó wā jumna caá’,
Jesús caán mficjeh ã niij jenah joiná caá”,
jwí maáta ït niij jenah joyóp tají. Páant
niij jenah joinít, chah fíjna, Jesúsdih ï
yoób mao yohíhip yuh jí.*

**Jesús ã íip ã wutuchahjeh,
jepahni ã jumat**

¹⁹Páant ï niij jenah joyátdih jéihnit,
Jesús queétdih nin pah ã jwáub niij
naóhnap jí: ‘Yoobópdih yeebdih wā
naóhna caá. Weém, Dios wüáh, wā jenah
joyájtih wā chajcan caá. Wā íip
weemdih ded pah ã wutuchah,
caandíhjeh wā jepahna caá. Wā íip ded
pah ã chajachah ennit, weém ã wüáhbüt
biíc yoobó wäpí chajna caá.’ ²⁰Wā íip
weém ã wüáhdih oina, ded pah ã
chajatdih weemdih ápí jéihyana caá. Buu
wā chajatjih chah, biíh wā chajat pínahdih
weemdih ã jéihyabipna caá. Páant
weemdih ã wüatdih joinít, ã wépatjih
yeebdih wā chaj jéutuchah, ñi en wáhi
bejbipna caá. ²¹Wā íip ded pah wñnat
bejnitedih ã booat pah, weembát ã
booat tåutndih biíc yoobó wā booana
caá. ²²-²³Wā íip cääcwä ï yéej chajatdih
peéh chajni nihcan caá. Obohjeéhtih, ï
yéejat jíib wā peéh chajat pínah niijná,
weémboodih ã wutup be, nihat cääcwä
caandíh ï weñat pah, weemdihbüt biíc
yoobó ï weñat pínah niijná. Wā íip caá
weemdih wahni. Páinhna, ded weém ã
wüáhdih wéicanni, wā íipdihbüt ã
wéicani caá.

* 5.10 Neh 13.19; Jer 17.21 * 5.18 Jn 10.30-38

²⁴“Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Det wā naáwátdih joinít, weemdíh wahnidih jepahna, páantjeh ájeéh í tái jumbipna caá. Páant ájeéh í jumuchah, queétdih wā peéh chājcan niít. Queét iiguípna bejnit déejidih tái ubnít í jumbipna caá. ²⁵Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Iiguípna bejnit déeji weém Dios wūhdih bue jepah jwílhna caá í chājap. Wā naáwátdih joí jepahnitboó Dios biícdih páantjeh í tái jumbipna caá. ²⁶Wā íip Dios páantjeh jumniiboó cāacwādih páantjeh á jumat túutna caá. Pánihna, weém á wūhdihbüt páantjeh jumat túutni pínah á chājap jí. ²⁷Weém nihat cāacwā áud jeñé wā jumuchah, cāacwādih wā peéh chājat pínah niijná weémboodih á wūtat jí. ²⁸Páant wā naáwáchah joiná, nií joí wáhi bejca bojoó. Cúbucáh nihat wénnti líl bácah í yohopjiboó jumna yuhna, wā ejechah, í joibípna caá. ²⁹Páñih joiná, nihat tái chājnitji boo pud júohnit Dios pehbboó í púuh laab bējbipna caá. Obohjeéhtih, yeejép chājnitjiboó, í yééj chājatji jiib iiguípna í bejipna caá.*

³⁰“Weém wííj jenah joyátjeh, wā weñat pínahdih wā chājcan caá. Obohjeéhtih, weemdíh wahni á wutatdiyh wā chājna caá. Á nijját pahjeh cāacwādih wā peéh chājbipna caá. Páant wā peéh chājachah, yoobópdih á jumbipna caá. ³¹“Weém Dios wūh, á wahni caá’, weemjéh wā nijjichah, ‘Ma nih yáana caá’, weemdíh niita nijj tágaá. ³²Obohjeéhtih, biíh caá weemdhíh naóhni pohba. Caán naóhni Juan Daabáni caá. Pánihna, ‘Á nijjátji yoobópdih á jumna caá’, wā nijj jéihna caá. ³³Yeéb weemdhíh jéihlhna, bitaboodíh Juan pebhna í uábh joyát pínah niijná, fíit wahap tabe. Caán yoobópdih yeebdíh át naáwáp jí.* ³⁴‘Nin Dios wūh caá’, weemdíh niijnítih wā bidean caá. Páñih bidcan yuhna, ‘Dios wūh caá’, Juanboó weemdhíh á nijját yoobópdih caá. Pánihna, weemdhíh jepahnit, iiguípna nií bejcat pínah niijná, Juan á nijjátjidih yeebdíh wā náhniana caá. ³⁵Tái enat tám niijná, jíiát dahdih

jwíj jíi cágat pah, Juan ded pah wā jumatdih nií jéihyat pínah niijná, yeebdíh át naáwáp taji. Páant á naáwáchah joiná, daocánni yeó jáap nií tái wéi joi jwáhüp jí. ³⁶Obohjeéhtih, wā íip weemdhíh á wutuchah, á wépatjih wā chājachah ennit, yoobópdih Dios á wahni wā jumatdih niita tái jéih tagaá. ³⁷Juan weemdhíh á daabánachah, wā íipjebüt weemdhíh wahni ‘Caán wā wūh caá’, á niijíp jí. Páant á nijjichah yuhna, yeébboó caandih encan, joicánnitbüt nií jumna caá.* ³⁸Weém Dios á wahnidih jepahcan, wā íip á naáwátdihbüt nií náahcan caá. ³⁹Dios naáwát tolíhdih bohéna, yeó jáap jumat pah Diosjeéh jwí tái jumbipna caá’, nií niíj jenah joiná caá.* Obohjeéhtih, caán tolíjhéh tigaá weém ded pah wā jumatdih á naáwáp. ⁴⁰Caán tolíh weemdhíh á naáwáchah yuhna, yeébboó weemdhíh nií náahcan caá. Yeó jáap jumat pah Diosjeéh jumíhna yuhna, weemdhíh pánant nií uábhcan caá.

⁴¹“Weemdhíh wéi naóhnitdih wā bidcan caá. ⁴²Obohjeéhtih, yeébboó mácah nií jenah joyátjeh wā tái jéihna caá. Páñih jenah joinít, Diosdih nií oicatdihbüt wā jéihna caá. ⁴³Wā íip weemdhíh á wutat pah wā chājachah yuhna, weemdhíh nií náahcan caá. Obohjeéhtih, á wahcanniboó á weñat pínahdihjeh á chāj júutuchah ennit, caánboodíh nií náahbipna caá. ⁴⁴Bita yeebdíh í wéi naáwátdihjeh bidna yuhna, Diosboó yeebdíh á wéi naáwátdih nií náahcan caá. Páñih náahcan, ‘Caán Dios á wahni Cristo nihcan caá’, niíj jenah joiná, weemdhíh nií joíhcan caá. ⁴⁵Páant weemdhíh nií joíhcatji jiib ‘Jwí íipdih Jesús jwiítdih á naóh yacipna caá’, nií niíj jenah joicá bojoó. ‘Moisés á wutatjidih jwí jepahna, Dios pehbboó jwí bejipna caá’, nií niíj jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, ded pah Moisés weemdhíh á naáwájtidih nií joyáh bojat jiib, Dios yeebdíh á peéh chājbipna caá. ⁴⁶Moisés weemdhíhjeh át naóh daacáp tají. Páñihna, caán á daacátjidih ‘Yoobópdih tigaá’, niijná, wā naáwátdihbüt ‘Yoobópdih tigaá’, niita niíj

* 5.29 Dn 12.2 * 5.33 Jn 1.19-27; 3.27-30

* 5.37 Mt 3.17; Mr 1.11; Lc 3.22

* 5.39 Dt 4.1; 8.1; 30.15-20

jenah joi tágaá. ⁴⁷Obohjeéhtih, Moisés á daacatjidih ‘Yoobópdih tigaá’, niijcán, wā naáwátdihbat ‘Yoobópdih tigaá’, ní niijcán niít”, Jesús queétdih á niijíp jī.

Cinco mil cääcwađih
Jesús jeémát á wähat
(Mt 14.13-21; Mr 6.30-44; Lc 9.10-17)

6 ¹Táttimah, Galilea íimdhí conanaáboó Jesús jwiítdih á nümah chǘuh bejep jī. Caán íimjeh mäntih Tiberias íim á wǖt jumüp jī. ²Jesús á booanachah ennitji dawá cääcwađít nǖan peenap tají. ³Páñih chǘuh juiibinitji, aab bénit, jeená páuh laab juiibinit, jwiít á bohénitdih á nümah chǘudup jī. ⁴Caán láa Pascua yeó jáapna pínah bahnijeh á jüdhduđup jī. ⁵Caanná juiib chǘudna, Jesús dawá cääcwađít jwí pebhna í jǖuwáchah, á enep jī. Páñih ennit, Felipedih nin pah á niij uúbh joyóp jī:

—Dawá cääcwađít jwí pebhna í jǖohna caá. ¿Deh tigaá í jeémát pínahdih jwí jíib chäjbi? á niijíp jī.

⁶“Ded pah caá Felipe á niij jepahbi”, niijná, Jesús caanjéh á chäjat pínahdih jéihna yuhna, Felipedih páant á niij uúbh joyóp jī.

⁷Páant á niij uúbh joyóchah joinít, Felipeboó nin pah á niij jepahap jī:

—Ocho widh tewat jíibjih jeémátdih jwí jíib chäjachah yuhna, queétdih áta juiibícan tagaá, á niijíp jī.

⁸Jwiít bićdih jumni Simón Pedro úudboó, Andrés wǖt jumni, Jesúsdih nin pah á niijíp jī:

⁹—Cinco pan dah, chéne queejwádih nin wébit á bísbohna caá. Obohjeéhtih, páant bóobitjeh á jumuchah, queétdih moón dawá cääcwađih á juiibícan niít, Andrés á niijíp jī.

¹⁰—Queétdih níi chǘudat túutá, Jesús jwiítdih á niijíp jī.

Caanjíh taini yílip á jumüp jī. Páñihna, jwí chǘudat túutuchah, yílip jumüpdih cääcwađít taimi beedép jī. Cinco mil neonájeh í jumüp jī. Yaádh, í weh bićdih chah í jumüp jī. ¹¹Páant í chǘud beedéchah ennit, Jesús pan dahnadih ubnit, “Táina caá, Paá”, Diosdih á niijíp jī. Páant niij péanit, jwiít á bohénitdih queétdih pan, queejdihbat á

pääát táutup jī. ¹²Páant jwí pääáchah, jeémpnit, cääcwađoó í taimi wad jumüp jī. Páant í wad jumuchah ennit, Jesús jwiítdih nin pah á niij wutup jī:

—Í jüdh jeémpnidih níi taimi ubueá, í yoh peécat pínah niijná, á niijíp jī.

¹³Páant á niijichah joinít, cinco pan dahnaji, chéne queejwájidihihbat í jüdh jeémpnidih jwí ub yacachah, doce wuhna pohba á yáwap jī. ¹⁴Páñihna, jwiít cääcwađít jwí jéih chäjca naáhdih Jesús á chäjachah enna, cääcwađít nin pah í míc niijíp jī:

—Yoobópdih tigaá. Nin Dios naáwátdih naóh yapani, nin baáckoó jääohni pínahdih jwípí páini caá, queétdih niijíp jī.

¹⁵Páant míc niijná, queétdih Jesúsdih maáh pínah í waadáship yuh jī. Obohjeéhtih, queétdih páant í niij jenah joyátdih jéihnit, bićjeh jeená páuh laab bénit, Jesús á bejah bojop jī.

Jesús íimjih á yáac chäi bejat
(Mt 14.22-27; Mr 6.45-52)

¹⁶Páant á páuh laab bějat táttimah, tōo náh jǖuwáchah ennit, jwiít á bohénit íimboó jwí dei bejep jī. ¹⁷Caanná juiibí, jääj chöodih waadnít, Capernaum tútchina chǘuh bejat túut jwí chäjap jī. Obohjeéhtih, Jesúsboó jwí pebhna á juiicap jī. Páant á jígochah, caandih pái chǖunít, jwí chǘuh bejep jī. Páant jwí chǘuh bejechah, á tub tōoáh bejep jī.

¹⁸Páant á tōoáh bejat táttimah, johlit bádih á jǖuwáchah, bádih nolihatbat á náhah jī. ¹⁹Páñihna, caán íim tac yoób jwí bejechah pohba, Jesús íimjih jwí pebhna á yáac chäi jǖuwáchah, jwí enep jī. Páant á jǖuwáchah ennit, bádih jwí úumüp jī. ²⁰Páant jwí úumuchah ennit, caán jwiítdih nin pah á niijíp jī:

—íNi en úumca bojoó! iWeemjéh tigaá! á niijíp jī.

²¹Páant á niijichah joinít, bádih wéinit, caandih jääj chöona jwí waadát túutup jī. Páant á waadát táttimah, waicanjeh jwí jenah joi béjepna jwí chǘuh juiibínap jī.

Cääcwađ Jesúsdih í bidat

²²⁻²³Cheibit bóo yeó jáapdih Jesús Diosdih “Táina caá, Paá”, niijná,

queétdih jeémát ã wāhüpíjiboó dawá cääcwa pâina itih châjap wut yuh jí. Jwí jwáub châuh jüuwächah, Jesús jwíjeéh á waadcåtdihbut í enep jí. Caandih páantjeh pái jwuhna ít châjap wut yuh jí. Tiberias tâtciboó jumni jääj chóna í jumüpboó át juibinap wut jí.²⁴Páinhna, Jesús á wihtcdih ennit, queét caandih bidna, caán jääj chónadil waadnít, Capernaum tâtchina châuh jüóhnit, jwiítdih í nüéan juyúp jí.

**Jesús pan panihni á jumatdih
á naóhna**

²⁵Páinh nüéan châuh juiñitji, Jesúsdih jwáähnit, caandih nin pah í niij úabh joyóp jí:

—¿Bohéní, débólöh tibeé ninboó ma jüöh? í nüijíp jí.

²⁶Páant í niij úabh joyóchah joinít, queétdih Jesús nin pah á niij jepahap jí:

—Yoobópdih yeebdih wä naóhna caá. Dios bádíl á wëpatjih yeebdih wä teo wáacachah yuhna, ‘Caán Dios á wahni Cristo caá’, weemdih ñi niij jenah joicán beé. Páant niij jenah joicán yuhna, jwáub jeémp, wud jumatdihjeh ñit bid jüöh tagaáb, páant muntih.²⁷Obohjeeéthih, yoobópdih yeebdih wä naóhna caá. Nin baácdih bôo jeémát moopáh bejinjeh caá. Páinhna, caán déenadil jíib châjihcan, teocat caá náahap. Obohjeeéthih, Diosjeéh tâi jumat tâutni jeémát panihnooodih bidat caá náahap. Weém nihat cääcwä áud jené caán jeémát panihndih wä wühna caá. Wä íip weemdih páant á wühat tâutup be. Páant wä jumatdih yeeb ñi jéiyat pínah nüijná, Dios á wëpatjih weemdih á châj jüuat tâutuchah, yeeb ñi enep be, Jesús queétdih á nüijíp jí.

²⁸Páant á nüijichah joiná yuhna, queét caandih nin pah í jwáub niij úabh joyóp jí:

—¿Ded pah tigaá jwí châjbi, Dios á náahatdih châjat tâut nüijná? í nüijíp jí.

²⁹Nindih Dios yeebdih á châjat tâutna caá: ‘Wä wahnidih tâi jenah joinít, ñi jepahaá’, yeebdih á niij wutap be, Jesús queétdih á nüijíp jí.

³⁰—Meém Dios á wahni yoobát jumna, á wëpatjih ma châj jüut en tigaá bácah, meemdih jwí jepahat pínah nüijná.³¹Jwí nüowájí jon jâtih tútchi wihtcapoó maná í nüijníjih ít jeémép wut jí.* Dios naáwátdih naóh yapani nin pah át niij daacáp tají: ‘Jeámant queétdih jeémátdih át wühüp wut jí, í tâi jeémát pínah nüijná, át niij daacáp tají.* ¿Páant á châjatjeh chah meémbóo mata jéih châj taníit? caandih í nüijíp jí.

³²—Yoobópdih yeebdih wä naóhna caá. Moisésjeh pohba queétdih jampant jüöhni jeémátdih á wühcap jí. Wä íip jeémát yoobát panihndih jeámant cääcwâdih ápí wühna caá.³³Páinhna, Dios á wühni jeémát panihni jampant dei jüöhnit, nihat baácdih moondih á báadhdhat tâutna caá, Jesús queétdih á nüijíp jí.

³⁴—Maá, yeó jáap jumat pah ma nüjná jeémátdih jwiítdih ma wühüü, queét í nüijíp jí.

³⁵—Weem tigaá báadhdhat tâutni jeémát panihni caá. Det weemdih tâi péenitboodih jwáub nüugáp wunat panihat á wihtcan niít. Det weemdih náhninit, wéi jenah joinítboodih taca jootát panihatbut á wihtcan niít.

³⁶Obohjeeéthih, yeebdih jâtih naóhna, yoobópdih naóhna beé wä châjap be. Yeébbo weemdih enna yuhna, ‘Caán Dios á wahni Cristo caá’, ñi niij jenah joicán caá.³⁷Nihat wä íip á jepahat tâutnjeh weemdih í péebibna caá. Weemdih pánih péenitdih wä yohcan niít.³⁸Jampant jüöhna, wä náahatdihjeh châjcan, weemdih wahni ded pah á weñat pínahboodih châjadih wä jüuwáp be.³⁹Nin caá weemdih wahni á weñat pínah yoobát: Nihat weemdih á jepahat tâutnjeh bùudácan, weemdih caán péeni yeó jáapdih queétdih wä jwáub booaat pínahdih á náah yacna caá.⁴⁰Nihat weém á wühüdih jepahnit, páantjeh ájeéh í jumat pínahdih wä íip, weemdih wahni, á náah yacna caá. Páinhna, péeni yeó jáapdih queétdih wä jwáub booabipna caá, Jesús á nüijíp jí.

* 6.31 Ex 16.4,15 * 6.31 Sal 78.24-25

⁴¹“Weém jampant jüóhni jeémát panihni tigaá wā jumup”, Jesús ã niijíchah joinít, jwī maátaboó caandíh fíjin, tūbit ï míc niijíp jī.

⁴²—¿Nin Jesús José wëúh nihcan niít? Ñ íip, ã sündihbüt jwiít jwī jéihna caá. Pánihna, jwiít panihnjeh man tigaá. Pánihni jumna yuhna, ɏdépanihna “Jampant jüóhni wā jumna caá”, ã niij? ï míc niijíp jī.

⁴³Queét páant ï míc niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ã jwéub niij jepahap jī:

—Weemdih yeejép ñi niijcá bojoó.

⁴⁴Det ï jenah joyájtihjeh weemdih ï jéih jepahcan niít. Obohjeéhtih, wā íip, weemdih wahniboo, ‘Caán Dios ã wahni Cristo yoobát caá’, queétdih ã niij jenah joyát túutna caá, wäjéeh ï péalat pínah niijná. Páant ã chäjcah, det wíihwā pínah ïta jéih jumcan tagaá. Pánihna, péeni yeó jáapdih weemdih jepahnitjidh wā jwáub booabipna caá. ⁴⁵Dios naáwátdih naóh yapanitboó nin pah ït niij daacáp tají. ‘Dios queét nihatdih ã bohébpna caá’, ït niij daacáp tají.* Pánihna, nihat wā íip ã bohéátdih joinít, weemdihbüt ï jepahbpna caá. Pánih jepahnit wíihwā ï jumbipna caá.

⁴⁶“Wā íipdih ded ã encan caá. Weém ã wahniyeh caandíh wā enep jī.

⁴⁷Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Det weemdih jepahnit páantjeh wā íipjeéh ï táí jumbipna caá. ⁴⁸Weém báadhdani jeémát panihni wā jumna caá. ⁴⁹Ñi nñowáji tútchi wihcpaboó manádih jeémpna yuhna, ït wñup wut jī.

⁵⁰Obohjeéhtih, jampant jüóhni wā niijná jeémát panihnidih ded jeémpna, iiguipna ã bejcan niít. ⁵¹Weém jampant jüóhni báadhdani jeémát panihni wā jumna caá. Caán jeémát panihnidih jeémpnijeh wā íipjeéh páantjeh ï jumbipna caá. Caán báadhdani jeémát panihni wíih bácah ã jumna caá. Pánihna, wíih bácahdih wā wähbipna caá, nihat baácdih moón wā íipjeéh ï táí jummat pínah niijná. Pánih wähna, nihat cäacwádih wā wñan wähbipna caá”, Jesús ã niijíp jī.

⁵²Páant ã niijíchah joinít, jwī maátaboó, queétjeh nin pah ï niij míc wéhenap jī:

—¿Nin dépanih tigaá áih bácahdih jeémát pínah panihni ã wähbi? ï míc niijíp jī.

⁵³Páant ï niijíchah joinít, Jesús nin pah queétdih ã niijíp jī:

—Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Weém nihat cäacwá úud jeñé wā jumuchah, ded wíih bácah panihnidih jeémpcanni, wíih meép panihnidih babhcanni wā íip pebhboó ã bejcan niít.

⁵⁴Ded wíih bácah panihnidih jeémpni, wíih meép panihnidih babhnidih péeni yeó jáapdih wā jwáub booabipna caá. Caánboó wā íipjeéh páantjeh ã jumbipna caá. ⁵⁵Wíih bácah ñi jeémát yoobát

panihni, wíih meépbüt ñi babhbat yoobát panihni ã jumna caá. ⁵⁶Det wíih bácah panihnidih jeémpnit, wíih meép panihnidihbüt babhnit, weém biícdih ï túí jumbipna caá. Weembát queét biícdih wā jumbipna caá. ⁵⁷Wā íip páantjeh jumni weemdih wahna, weemdihbüt páantjeh jumni ã jumat túutna caá. Páant ã chäjat dée, jeémátdih ñi bidat pah, ded weém páantjeh jumnidih bádí bidna, caandih wā íipjeéh páantjeh jumni wā jumat túutbpna caá. ⁵⁸Bútéh yeebdih wā naóhni jeémát panihni Dios pebhmant dei jüóhni caá. Caán jeémát panihni jwī nñowáji ï jeémpni maná panihni nihcan caá. Queétboó caán jeémátdih jeémpniti ït wñup wut jī. Obohjeéhtih, bütéh wā naóhni jeémát panihnidoodih ded jeémpni wā íipjeéh páantjeh ã jumbipna caá, Jesús ã niijíp jī.

⁵⁹Capernaum tétchidih moón ï míc wáacat mæúboó Jesús queétdih páant ã niij naóh bohénap jī.

Jesúsdih jepahna, páantjeh ájeéh jwī túí jummat

⁶⁰Dawá jwíjeéh péenit Jesús ã bohéátdih joinít, nin pah ï niij wéhenap jī:

—Jesús nin ã bohéát bñoni yoobát ã jumuchah, caandih jwī joñíhcan caá, queétjeh it míc niijíp tají.

* 6.45 Is 54.13

⁶¹Páant ī míic wéheatdih jéihnit, Jesúsboó queétdih nin pah ā niij wábh joyóp ji:

—¿Nin wā bohéátdih joiná, nī fíj niít?

⁶²Weém, nihat cääcwaā ūud jeñé, játih wā jumüpiboo wā jwáhb púuh laab béjehah enna, ¿ded pah níta niij jenah joóf? ⁶³Dios ā wahni Táini Espíritu cääcwaāl caolihdih ā booana caá. Cääcwaājeh íih caolihdih ī jéih booacan caá. Pánihna, wā naawátdih nī tái jenah joyóchah, Táini Espírituboó niíh caolihdih ā booabipna caá.

⁶⁴Obohjeéthih, páant ā jumuchah yuhna, ‘Caán Dios ā wahni Cristo nihcan caá’, biquína nī niij jenah joiná caá, Jesús ā niijíp ji.

Jesús páant niij jenah joinítdih játih átát jéihyep tají. Pánihna, caandíh eníhcannitdih duó wámini pínahdihbüt átát jéihyep tají.

⁶⁵Páant niij naóh péanit, nin pah ā jwáhb niij naawáp ji:

—Nin pah yeebdih wā niij naawáp yuh be: ‘Wā sípboó cääcwaādih weemdih ā jephah tåutcah, det wíihwā pínah ñita jéih jumcan tagaa’, wā niijíp be, Jesús queétdih ā niijíp ji.

⁶⁶Páant ā niijichah joiná, dawá jwíjeéh péenitji Jesúsdih wéican, ī cádahap ji. ⁶⁷Páant ī cádahachah ennit, Jesús jwiít docewā ā bohéńitboodih nin pah ā niij wábh joyóp ji:

—¿Yeebbút weemdih nī cádahmi naniít? ā niijíp ji.

⁶⁸Páant ā niij wábh joyóchah joinít, Simón Pedro nin pah ā niij jephah ji:

—Obohjeéthih, Maá, jwiítdih biíh bohéní ā wiican caá. Diosjeéh páantjeh jwí jumat pínah niijná, ma naawátjeh jwiítdih ā tái jéihyana caá. ⁶⁹Pánihna, jwiítbóó meemdih jephahnit, ‘Meém túini, Dios wüáh, ā wahni caá’, jwí niij jéihna caá. Pánih jéihnit, meemdih jwí cádahcan niít, ā niijíp ji.*

⁷⁰Páant ā niijichah joinít, Jesús jwiítdih nin pah ā niijíp ji:

—Weém yeéb docewādih wā ñíwip yuh ji. Obohjeéthih, biíc níjeéh jumna nemépíh pínah ā jumna caá, ā niijíp ji.

⁷¹Páant niijná, Judas, Simón Iscariote wüáhdih niijná āt chäjap tají. Judas jwiít Jesús ā bohénitjeéh jumna yuhna, Jesúsdih eníhcannitdih duó wámini pínah ā jumup ji.

Jesús ūudwā caandíh ī jepahcat

7 ¹Táttimah, Jesús Galilea baácboó jwiítdih nūmah jibidih ā bejep ji. Judea baácdih moón jwí maáta caandíh ī mao yohíhatdih jéihna, Judea baácboó ā bejih jwuhcap ji. ²Jwiít judíowā wäpcí dahna jwi chäjatjidih náhniat yeó jáapna, bahni ā jüdhdtup ji. * ³Pánihna, Jesúsdih ā ūudwā nin pah ī niijíp yuh ji:

—Ninjih chäocanjeh, Judea baácna bejnit, meemdih péechnitdih ma wépatjih ma cháj jüutú. ⁴Ded ā wépatdih jüutihna, bih jüutcat caá náahap. Pánihna, yoobópdih wépni jumna, jwí míic wáac juiibíni tåtchiboo ma wépatdih jwíjeéh ma jüut jüutwá, Jeñé, ī niijíp ji. ⁵Queét ā ūudwäh yuhna, ‘Caán Dios wüáh caá’, Jesúsdih ī niij jenah joicáp ji. Páant niij jenah joicán, caandíh páant ī niijíp ji.

⁶Páant ī niijichah joinít, Jesús queétdih nin pah ā niij naawáp ji:

—Wā wépatdih cääcwaādih jüutat pínah ā jüdh jwuhchah, wā bejan caá. Yeébboó fiestadih eníhna, caán tåtchina nī enbi jwuhuá. ⁷Cääcwaā yeebdih ī níjcan caá. Obohjeéthih, ī yéej chäjatdih wā naawáchah joinít, weémboodih ī fíjna caá. ⁸Pánihna, caán fiesta yeó jáapna ā jumuchah, yeebjéh nī enbi jwuhuá. Weém caanná wā bejat pínah ā jüdh jwuhna caá, ā niijíp ji. ⁹Páant niijnít, Galilea baácboó jwiítdih ā nūmah chäwáp ji.

Jesús fiestadih enedih ā bejat

¹⁰Obohjeéthih, ā ūudwā ī bejat táttimah, Jesúsbut Jerusalén tåtchina jwiítdih ā nūmah bejep ji. Pánih bejna, cääcwaā ī encampantbit jwí bejep ji.

¹¹Fiesta yeó jáapdih míic wáac juiibíni, jwí maáta Jesúsdih bádí it bidip wat yuh ji.

—¿Dee tígaá ā jum? īt niij wábh joyóp wat ji.

* **6.68-69** Mt 16.16; Mr 8.29; Lc 9.20 * **7.2** Lv 23.34; Dt 16.13

¹²Pánihna, cääcwbüt caandfh bádí jenah joinft, ít míc wéhenap wut jí. “Caán tåini caá”, biquína niij, “Caán yeejép caá. Cáacwädih yee naóhni caá”, bitaboó ít niijíp wut jí.

¹³Páant niijná yuhna, jwí maátadih üumna, Jesús ded pah á jumatdih queétjeh ít míc wéhenap wut jí.

¹⁴Í weñat yeó jáapna tac yoób Jesús Diofh muuná waád juibinit, cääcwbüt häh ã bohénap jí. ¹⁵Páant á bohénachah, jwí maáta joí wáhi bejnit, nin pah queétjeh í míc niijíp jí:

—¿Nin bohécanne yuhna, dépanih tigaá bohéatdih á tái jéih? í míc niijíp jí.

¹⁶Páant í niijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah á niij naawáp jí:

—Wá bohéat weemjéh wá naawát nihcán caá. Obohjeéhtih, weemdih wahni á naawát túutna caá. ¹⁷Ded Dios á weñat pínahdih chajshni ‘Páant á bohénachah, á jéihyajeh nihcán caá. Yoobópdih Dios naawát caá’, á niij jéihbipna caá. ¹⁸Ded á jenah joyájtih naóhna, cääcwa caandfh í weñat pínahdih bidna caá á chajap. Obohjeéhtih, weemdih wahnioboó weemdih á naóh yapaat túutna caá. Pánih naóh yapaná, caandfhjeh íi weñat pínahdih yeebdih wá náah yacna caá. Páant wá naóh yapanachah joiná, ‘Yeechanjeh, yoobópdih á naóhna caá’, íi niij jéihbipna caá.

¹⁹“Moiséjí ded pah Dios yeebdih á wutatdih át jwáub naóh yapanap wut jí. Obohjeéhtih, biíc niijéh jumni caán á wutatjidih jepahni wihsan caá. Pánihna, ádede wá chajatjí jíil tigaá weemdih íi mao yohíh?” jwí maátadih á niij úubh joyóp jí.

²⁰—Meemdih nemép á jumna caá. ¿Déhe tigaá meemdih mao yohíhniit í jum, páant ma niijíchah? queét dawá caandfh íi niij úubh joyóp jí.

²¹—Biíc láá jwí chooát yeó jáapdih yeéb cääcwa ñi jéih chajca naáhdih weémboó yeebdih wá chaj júutup be. Páant wá chaj júutuchah ennit, bádí ñi en wáhi bejep be. ²²Jon játih Moiséjí nihat neoná weépdih quehli nah yapat chóodih át bódodat túutup wut jí.

Pánihna, nihat neoná weép ñi weh jumna, ocho yeó jáap tåttimah chooát yeó jáapdih yuhna, á wutatjih pahjeh nípí bódodna caá.* Obohjeéhtih, Moisé á wutatjih pohba át nihcap wut jí. Jwí nuo Abrahamjidih Dios páant bódodat pínahdih át jwíih wutup wut jí.*

Pánihna, caán tåttimah, jwí nuowá páant ípí chajap wut jí. ²³Chooát yeó jáapdih yuhna, Moisé á wutatjidih yap yohíhcan, yeebbút ñi wehdih nípí bódodat túutna caá. Páant ñi chajna yuhna, ádépanihna, chooát yeó jáapdih weémboó wunnidh wá booanachah enna, nípí íij?* ²⁴Ded pah wá chajatdih tái jéihcan, ‘Caán yeejép á chajna caá’, ñi niijcá bojoó. Obohjeéhtih, ded pah wá chajatdih jéihna, weemdih yoobópdih ñi jenah joyoó, Jesús queétdih á niijíp jí.

Jesús jeámant á júuwátjidih á naawát

²⁵Páant á niijíchah joinít, biquína Jerusalén tåttchidih moón nin pah í míc niij úubh joyóp jí:

—¿Nin jwí maáta í mao yohíhni nihcanna niít? ²⁶Wáát en tih. Páantjeh jwí cäth bohena caá á chajap. Páant á bohénachah yuhna, jwí maáta ded pah í niijcán caá. ‘Cristo, Dios á wahni caá’, queét í niijéhna caá. ²⁷Obohjeéhtih, Dios á wahni Cristo dedmant á júuwátjidih ded á jéihcan niít. Nin Jesús á jumni tåttchidih jwiit jwí jéihna caá. Pánihna, Dios á wahni Cristo nihcanna caá, queét í míc niijíp jí.

²⁸Jesús Diofh muá diítboó queétdih bohénajeh, páant í míc niijíchah jéihnit, nin pah á jwáub niij ñaacáp jí:

—Yeebjéh pohba ‘Caandfh jéihna, á jumni tåttchidihbüt jwí tái jéihna caá’, ñi niij jenah joiná yuh caá. Obohjeéhtih, wá jenah joyájtihjeh ninboó júohna wá chajcan jíi. Wá íip jíi weemdih á wahap jí. Pánih wahni yeechanni, yoobópdih chajni caá á jumup. Caandfh ñi jéihcan caá. ²⁹Obohjeéhtih, weémboó á pebhant júohniji caandfh wá tái jéihna caá, á niijíp jí.

* 7.22 Lv 12.3 * 7.22 Gn 17.10 * 7.23 Jn 5.9

³⁰Páant ã niijíchah joinít, jwī maáta caandíh ī tewíhip yah jī. Obohjeéhtih, caandíh ī mao yohat pínahdih Dios ã jenah joyát ã jüdh jwuhuchah, caandíh ī jéh teo jwuhcap jī. ³¹Pánihna, dawá Jesúsdih túi jenah joiná, nin pah ī míic niijíp jī:

—Nin Jesús jwiít cääcwäjwī jéh chähca naádhah dawá láá ã chaj jüutup be. Dios ã wahni pínah Cristoboó cäa chäh ãta chähj taníit? ³²Páant tih jüúh? ³³Pánih chähna, caanjéh Dios ã wahni Cristo nihcan niít? ë niijíp jī.

Jesúsdih fariseowä í tewat túutihat

³²Páant ë niij wéhenachah joinít, fariseowä, sacerdotewä ë maáta biícdih Dioñ muñdih wapnit soldadowádih Jesúsdih ë tewat pínah niijná, ë wahap wat yuh jī.

³³Jesús queét cääcwädih nin pah ë jwuhcap niijíp jī:

—Daocánni yeó jáap ñijeéh wā jum jwuhcipna caá. Weemdhíh wahni pebhboó wā jwuhcap bejat pínah bahnjeh ã jüdhna caá. ³⁴Wā jummat pínah pebhboó yeéb ñi jéh bejcan niít. Weemdhíh bidna yuhna, ñi jéh bid juiibican nacaá, ë niijíp jī.

³⁵Páant ë niijíchah joinít, queétjeh nin pah ë míic niij wábh joyóp jī:

—Nin páant niijná, cdedboó bejat tåut tigaá ã chähj? yeéb ñi jenah joyóchah. ³⁶Jwí déewä ë bej peétni baacnaboó bejnit, jwí déewä nihcannitdih ã bohémi naniít? ³⁷Yeéb weemdhíh bidna yuhna, ñi jéh jwuhcan niít, niijná, ‘Wā bejat pínah pebhboó ñi jéh bejcan niít’, niijná, cded pah niij tigaá páant ë niij? ë míic niijíp jī.

Báadhdani mah panihnidih Jesús ã naáwát

³⁷Fiesta péeni yeó jáap, chah jwí weñat yeó jáap yoobát ã jumchah, * Jesús caanjíh ñuhnit, tåbit ã ñaác niij naáwáp jī:

—Ded taca joótni wā pebh ã jüuwá naáh. Ñayúchah, túi báadhdani mahdih caandíh wā wáhchinna caá. Wā wáhni

pínah mah panihnidih babhna, Diosjeéh ã túi jumbipna caá.* ³⁸Ded weemdih jepahni pínahdih Dios naáwátdih naóh yapanit nin pah ë niij daacáp tají: ‘Ded weemdih jepahna, ãih caolihmant muñ nooj bácat panihni ã jumchah, wéinit wíil túini doonádih bitadih ã wép naóhchipna caá’, ë niij daacáp tají,* ë niijíp jī.

³⁹Páant niijná, Jesúsdih jepahnitdih Túini Espíritu jumna, ded pah ã teo wáacat pínahdih naóhna ã chähjap jī. Obohjeéhtih, Jesús jeáboó ã jwuhcap aab bëj jwuhchah, Túini Espíritu ã dei jüóh jwuhcap jī.

Jesúsdih judíowä biíc yoobó ë jenah joicát

⁴⁰Páant Jesús ã niijíchah joinít, dawá cääcwä nin pah ë míic niij wéhenap wut jī:

—Nin yoobópdih Dios naáwátdih naóh yapani jwipií pâini caá, ë niijíp wut jī.

⁴¹—Nin Cristo jwiítdih túi ubni nacaá, bita ë niijíp wut jī.

Obohjeéhtih, bitaboó nin pah ë míic niijíp wut jī:

—Cristo jüóhna, Galilea baacboó ãta jumcan tagaa. Nin Jesús caanjíh bóo tigaá. ⁴²Dios naáwátdih naóh yapani nin pah ãt niij daacáp tají. ‘Cristo David juiima yoobát ã jumbipna caá.* Pánihna, David ã cääc jumni Belén tåtchiboo ã cääc jumchah caá’, ãt niij daacáp tají.* Pánihna, Jesús Belén tåtchidih bóo nihcan, Dios ã wahni yoobát nihcan caá, queétjeh ët míic niijíp wut yah jī.

⁴³Pánihna, queét Jesúsdih biíc yoobó ët jenah joicáp wut jī. ⁴⁴Biquína Jesúsdih ët teo nemíhip wut yuh jī. Obohjeéhtih, ë jéh teocap jī.

Jesúsdih jwí maáta ë jepahcat

⁴⁵Sacerdotewä ë maáta, fariseowä biícdih Jesúsdih ë tewat túutihat soldadowä Jesúsdih pebh juiinitji, queétdih wahnit pebhboó ët jwuhcap bejep wut jī. ë pebhna ë jwuhcap juiibinachah,

* 7.37 Lv 23.36; Nm 29.35   * 7.37 Jn 4.10-14   Sal 89.3-4; 132.11-12   * 7.42 Mi 5.2

* 7.38 Ez 47.1; Zac 14.8   * 7.42 2S 7.12-13;

soldadowādih queét nin pah ī nijíp wut jī:

—¿Dépanih tibeé Jesúsdih ñi teocan? ī nijíp wut jī.

⁴⁶—Caán yoobópdih naóhni beé. Biñ caan pánih wép naóhni ī wihtcan caá, queét soldadowā ī niíj jepahap wut jī.

⁴⁷Páant ī niíj jepahachah joinít, fariseowāboó nin pah ī nijíp wut jī:

—¿Yeebdih caán ã yeenachah, 'Yoobópdih tigaá', ñi nijnít beé? ⁴⁸Det jwī maáta Jesúsdih jepahcan, caandih ī náahcan caá. Páinhna, jwiítbut caandih jwī náahcan caá. ⁴⁹Obohjeéhtih, queét caandih jepahnitboó Moisés ī wutatjidih ī jéhcan caá. Caandih ī jéhcat jíib jwī siip queétdih peéh chajna, iiguípna ã yohbipna caá, fariseowā ë nijíp wut jī.

⁵⁰Obohjeéhtih, biíc fariseo, Nicodemo wüt jumni, chei Jesúsdih wéhenadih juibíñiji,* páant ī nijíchah joiná, bita caanjíh jumnitdih nin pah ë nijíp wut jī:

⁵¹—Jesús yeejép ã chajachah, jwī jéhcan caá. Páinh jéhcan nit jumna, ded pah ã chajatdih caanjéh ã naóhcah, jwī jéh peéh chajcan caá. Páinh jéhcan yuhna, caandih jwī peéh chajachah, jwī wutatdihjeh jwíta yap yoh tagaá, ë nijíp wut jī.

⁵²Páant ã nijíchah joinít, queét nin pah caandih ë nijíj jaihnüp wut jī:

—¿Meembát Galilea baácdih bóo niít, jwiítdih páant ma niíj naóhna? Dios naáwátdih meemdih trú bohéat caá náahap. Páinh bohéná, 'Galilea baácmant ded Dios naáwátdih naóh yapani ëtát wihtcap taji', ma niíj jéhbinpa caá, Nicodemodih ë nijíp wut jī.

⁵³Páant niíj péanit, iih muunáboó ët jwáub bejep wut jī.

Deoh nah jumnih mi yéejatdih Jesús ã yohat

8 ¹Dioñ muáboó jumnitdih naóh péanit, Olivo Jeéboó Jesús jwiítdih ã námah páuh laab béjep jī. ²Cheibitjeh, jwáub dei jaihnit, Dioñ muudhjeh muntih jwiítdih ë jwáub námah waadáp jī. Ñ jwáub juyáchah ennít, nihat cäacwá ã pebhna ë míic wáac juyép jī. ë

míic wáac juyáchah ennít, caanjíh juiib cháudnit, Jesús queétdih ë bohénap jī, páant muntih.

³Ä bohéat tac jumuchah, Moisés ë wutatjidih bohénit, fariseowā biícdih deoh nah jumnihdih ët ub jüuwáp jī. Páinh ub jaihnit, Jesús pebh cäacwá cätfih caántdih ët ub jai ñuhup jī. ⁴Páinh ub jai ñuhnit, Jesúsdih nin pah ë niíj naáwáp jī:

—Nint mi áa nihcannijih yeejép mi chajachah, jwī enep be. ⁵Dios á wutatdih Moisésji nin pah ët niíj daacáp taji. 'Det ë áa nihcannijih yeejép ë chajachah ennít, jee dähnajih ñi yoh mawaá', ët niíj daacáp taji.* Páinhna, meémboó éded pah tigaá ma niíj naóhbi? ë nijíp jī.

⁶Páant nijnít, caandih naóh yacat trúut nijína, Jesúsdih mácah ë naáwát trúutup yuh jī. Obohjeéhtih, Jesús páant ë nijíchah joinít, páah jéennit, áih téih tibijih baácoó ë daacáp jī. ⁷Páant ë daacáp jwuhuchah, queétbóó caandih úubh joí yójahna ë chajap jī. Páant ë úubh joí yójahna, Jesús ñah ñahnit, queétdih nin pah ë niíj jepahap jī:

—Ded ñijeéh jumni yéejat wihcanniboó caántdih jee dähjih ë jwíh yoh waawá naáh, ë nijíp jī.

⁸Páant niíj péanit, jwáub páah jéennit, ë jwáub daacáp jī, páant muntih. ⁹Páant ã nijíchah joinít, caántdih naóh yacnitboó ë yéej chajatjidih náhninit, chah behnit biquína ë jwáub beedáh bejep jī. Páant ë bejat trútimah, deoh nah jumnih Jesús pebh ñuhnit, caandih joinít cätfih queét chénewájeh ë jumüp jī. ¹⁰Páinhna, caántdih ub jaihnitji ë wihtcap enna, jwáub ñah ñuhnit, Jesús caántdih nin pah ë niíj úubh joyóp jī:

—¿Deyoob tigaá queét ë bej?

—Meemdih peéh chajat trúutnit ë wihtcap caá? ë nijíp jī.

¹¹—Wihtcap caá, Maá, mi nijíp jī.

—Weembát meemdih wá peéh chajat trúutcan niít. Ma jwáub bejéé. Ma jwáub yéej chajca bojoó, páant muntih, Jesús caántdih ë nijíp jī.

* 7.50 Jn 3.1-2 * 8.5 Lv 20.10; Dt 22.22-24

**Jesús baabát panihni
ā jumatdih ā naawát**

¹²Caántdih naóh péanit, Jesús caanjíh jumntdih nin pah ā jwéub niij naawáp jí, páant muntih:

—Weemjéh tigaá baabát panihni nin baácdih moondih wā íip Dios ded pah ā jumatdih wā jéihyana caá. Det weemdih péenit, dupúat panihipboó bejcan, wā íipdih ī jéihbipna caá. Pánihna, weemdih ī jepahachah, páantjeh Diosjeéh wā tái jumat túutbipna caá, ā nijíp jí.*

¹³Páant ā nijíchah joinít, fariseowáboó nin pah caandih ī nijíp jí:

—Meém ma tái jumatdih meemjéh naóhna, oboh nih yáana caá ma chájap. Páant ma nijíchah, ma naawát dedé pínah nihcan caá, ī nijíp jí.*

¹⁴—Weemjéh dedmant wā jüuwátjidih wā jéihna caá. Wā bejat pínahdihbut wā jéihna caá. Obohjeéhtih, yeébboó caandih ñi jéihcan caá. Páant weemdih ‘nih yáani caá’, ñi nijíchah yuhna, ded pah wā jumatdih yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. ¹⁵Yeébboó ded pah ñi enatdihjeh jenah joinít, cáac ded pah ā jenah joyátdih yoobópdih ñi jéihcan caá. Pánih jéihcan yuhna, ‘Caánboó tái can caá’, weemdih ñipí nijína caá. Obohjeéhtih, yeéb ñi jenah joyát pah jenah joicán, ded pah cáacwā ī jumatdih weémboó wápí naóhcan caá. ¹⁶Weém biícjeh pohba nihcan caá cáacdih páant niij naóhni. Wā íip weemdih wahni biícdih, páant jwí niij naóhna caá. ‘Nin túini caá. Nin túicanni caá’, niij naóhna, yoobópdih wā naóhna caá. ¹⁷Moisés yeebdih wutna, nin pah āt niij daacáp tají: ‘Chénewá biíc yoobó ī naawáchah, ī nijíat yoobópdih caá’, āt niij daacáp tají. ¹⁸Weémboó ded pah wā jumatdih naóhna, weemdih wahni, wā íipbut biíc yoobó ā naóhna caá. Pánihna, ded pah wā jumatdih chénewá naóhnit jwí jumuchah, jwí naawát yoobópdih caá, Jesús queétdih ā nijíp jí.

¹⁹Páant ā nijíchah joinít, fariseowá nin pah ī niij úubh joyóp jí:

—¿Ma íip dedboo tígaá ā jum? ī nijíp jí.

—Weemdih jéihcan, wā íipdihbut ñi jéihcan caá. Obohjeéhtih, weemdih jéihna nihna, wā íipdihbut ñita jéih taga, Jesús queétdih ā nijíj jepahap jí.

²⁰Páant niij bohéa, Dioíh muáboó cáacwā ī wáhni dinerodih ī jwejat pahna pebh ā jumup jí. Obohjeéhtih, caandih ī mao yohat pínahdih Dios ā jenah joyát ā jüdh jwáhuchah, caandih tewíhniit pínahbut caanjíh jumna yuhna, caandih ī jéih teo jwáhcap jí.

**“Wā bejep pínahna ñi jéih
bejcan niít”, Jesús ā nijíj**

²¹Páñih bohénajeh, Jesús nin pah ā jwéub niij naawáp jí:

—Wā jüuwápjiboo wā jwáub bejbipna caá. Páant wā bejat táttimah, weemdih ñi bidbipna caá. Obohjeéhtih, ñi yéej chajatdih ñi cádahcatji jíib, wáhna, ñíih caolih iiguípna bejna, wā bejep pínahboó ñi jéih bejcan niít, ā nijíp jí.

²²Páant ā nijíchah joinít, jwí déewá queétejeh nin pah ī míic niij úubh joyóp jí:

—‘Wā bejep pínahboó yeéb ñi jéih bejcan niít’, nijjná, ‘caanjéh míic mao wutnát tátut niít á chajap? ī nijíp jí.

²³Páant ī míic nijíchah joinít, Jesús queétdih nin pah ā jwéub niij naawáp jí:

—Yeéb nin baácdih moón jumna, Dioíhwá nihcannit ī jenah joyát biíc yoobó ñi jenah joiná caá. Obohjeéhtih, weémboó japmant jüóhni jumna, wā íip Dios ā jenah joyát biíc yoobó wā jenah joiná caá. ²⁴Wā íip ā wahni wā jumatdih yeebdih wā naawáchah yuhna, ‘Á naawát yoobópdih nihcan caá’, ñi nijájti jíib ñi yéejatdih cádahcan, iiguípna ñi bejbipna caá. Pánihna, ñi yéejatdih cádahcat peéh, wā nijájti biíc yoobó yeebdih ā yapbipna caá, ā nijíp jí.

²⁵—¿Déhe pohba tigaá, meém? ī nijíp jí.

—Ded pah wā jwíh naawátji pahjeh wā jumna caá. ²⁶Yeéb ñi tái chajcatji jíib Dios ā peéh chajat pínahdih yeebdih wā naawát pínah bádí ā jüdhna caá.

Obohjeéhtih, weemdih wahni ā naawát

* **8.12** Mt 5.14; Jn 9.5   * **8.13** Jn 5.31

táutnidijeh yeebdíh wā naóh yapana caá. Caán ã naawát táut yoobópdih caá, Jesús queétdih ã niijíp jí.

²⁷Obohjeéhtih, “Wā íip caá weemdíh wahni”, ã niijíchah joinít, queét ít beh joicáp wut jí. ²⁸Páant í beh joicátdih jéihna, Jesús queétdih nin pah ã jwáub niijí naawáp jí:

—Weém nihat cáacwā áud jeñédih cruzboó péohnit, í pñd dodhbipna caá. Páant í châjachah, ‘Caán Dios ã wahni caá’, ñi niijí jéihbpna caá. Pánih jéihnit, wā jenah joyátjeh wā châjcatjidihbüt ñi jéihbpna caá. Wā íip ded pah weemdíh ã bohéátdihjeh yeebdíh wā naawátjidihbüt ñi jéihbpna caá.

²⁹Weemdíh wahniwoó wájeéh ã jumna caá. Pánih wahni jumna, ã weñat pínahdihjeh yeó jáap jumat pah wápí châjna caá. Páant wā châjachah, weemdíh ã cádahcan caá, Jesús ã niijíp jí.

³⁰Páant ã niijíchah joiná, “Caán Dios ã wahni Cristo yoobát ã jumna caá”, dawá í niijí jenah joyóp jí.

Dios ã wehdih, yéej châjnitdihbüt Jesús ã naawát

³¹Biquína jwí déewá “Caán Dios ã wahni Cristo caá”, niijí jenah joinítdih Jesús nin pah ã niijíp jí:

—Wā naawáttdih cádahcannit, wā bohénit yoobát ñi jumna caá. ³²Pánih jumna, yoobópdih ñi jéihbpna caá. Yoobópdih jéihnit jumna, watnit panihnit ñi jumipna caá. Pánih jumna, ded yéej châjat jenah joyát ã júuwúchah yuhna, caandíh ñi jéih yap yohipna caá. Yeebdíh wutni panihni ã jwáub wihsan niít, queétdih ã niijíp jí.

³³Páant ã niijíchah joinít, queétbóo nin pah í niijí jepahap jí:

—Jwiítboó Abrahamji ã juimená jwí jumna caá. Páant jwí jumuchah, ded jwiítboodíh wutni ã wihsan caá. Páant wihsah yuhna, ded pah niij tigaá ‘yeebdíh wutni ã jwáub wihsan niít’, ma niijí naóh? Í niijíp jí.*

³⁴—Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Cáacwájeh í yéej châjatdih í jéih

cádahcan caá. Pánihna, queétdih yéej châjat táutni í maáh panihni caá. Pánih yéej châjnit jumna, caandíh teo wáhnit panihnit í jumna caá. ³⁵Ded teo wáhní ã maáh wúúhboó páantjeh ã wúúh ã jumbipna caá. ³⁶Pánihna, weém Dios wúúh jumna, deddih wā watachah, caanbút wā íip wúúh ã jumbipna caá. Páant wā watachah, yéej châjatdih teo wáhní panihni ã jwáub jumcan niít.* ³⁷Yeéb Abrahamji ã jumiená ñi jumatdih wā jéihna caá. Obohjeéhtih, ã jumiená jumna yuhna, wā naawáchah joíhcan, weemdíh ñi mao yohíhna caá. ³⁸Wā íipjeéh jumna, wā enatjidih yeebdíh wápí naóhna caá. Obohjeéhtih, ñi íip, nemépwā ñi maáh, yeebdíh ã wutuchah joinít, yeebboó ñipí jepahna caá, Jesús queétdih ã niijíp jí.

³⁹—Jwí íip yoobát Abraham caá, queét í niijíp jí.

—Abrahamji ã weh yoobát jumna, ded pah ã châjatji biíc yoobó ñita châj tagaaá.

⁴⁰Obohjeéhtih, yeebdíh wā íip ã naawáttdih yoobópdih wā naóh yapanachah yuhna, yeebboó weemdíh ñi mao yohíhna caá. Abrahamjiboo páant ãta châjcan tagaaá. ⁴¹Pánihna, ñi íip panihni ã châjihat biíc yoobó mun tigaá yeebbüt ñi jenah joyóp, Jesús queétdih ã niijíp jí.

—Jwiít íip wihsan pohba jwí nihcan caá. Dios biícjeh caá jwí íip, queét í niijíp jí.

⁴²—Weém Diosjeéh jumniíji nin baácna wā júuwáp jí. Pánihna, Dios ñi íip ã jumuchah nihna, yeéb weemdíh ‘jwí áud jeñé’, ñita niij oi tagaaá. Wā jenah joyátjeh nin baácboó wā dei júóhcan jíí. Wā íip Dios ninboó weemdíh ã wahachah, wā júuwáp jí. ⁴³¿Dépanih tigaá wā naawáttdih ñi beh joicán? Ñi joíhcat jíib caandíh ñi beh joicán caá.

⁴⁴Ñi íipboó yeejép châjat táutni í maáh caá. Pánihna, caán ã weñat pínahboodíh ñipí châjna caá. Nin baác ã jwíh jumuchah, bùubüt páantjeh cáacwádih

* **8.33** Mt 3.9; Lc 3.8   * **8.36** Gá 5.1,13

mao yohat tāutni caá. Caán biícmant yeenijeh jumna, yoobópdih ā jéih naóhcan caá. Páñih yeeat buúhna, nih yáaatdihjeh ápí naóhna caá. ⁴⁵Páant yeebdih yeeni ã naawáchah joinítji weémboó yeebdih yoobópdih wā naawáchah yuhna, ñi joííhcan caá. ⁴⁶Páant wā naawáchah, ‘Meém yeejép chajni caá’, weemdih ñi jéih niijcán caá. Yoobópdih wā naawáchah yuhna, ɏdépanih tigaá ñi joííhcan? ⁴⁷Det Dios wehboó ã naawátdih ī tái joiná caá. Obohjeéhtih yeéb ã weh nihcannit, ã naawátdih wā naóh yapanachah yuhna, ñi joííhcan caá, Jesús queétdih ã niijíp jí.

Abrahamji jum láa Cristo ã jumat

⁴⁸Páant ã niijíchah joinít, queét nin pah Jesúsdih ã niijíp jí:

—‘Meém Samaria baácdih boo jumna, Diosdih jéihcanni, nemép caolih jumni caá’, jwí niiját yoobópdih caá, ã niijíp jí.

⁴⁹—Weemdih nemép wihsan caá. Obohjeéhtih, wā íip ã wépatjih yeebdih wāpí chaj júutna caá, caandih ñi wéi naawát pínah niijná. Páant wā chajachah yuhna, yeébboó weemdhí wéi naóhcanjeh, yeejép ñípí wéhena caá.

⁵⁰Weemdih ñi wéi naawátdih wā bidcan caá. Obohjeéhtih, cåacwā weemdih ī tái weñat pínahdih wā íipboó ã náah yacna caá. Páñihna, weemdih ã náahcatji jíib queétdih ã peéh chajbipna caá.

⁵¹Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Det wā naawátdih jepahnit, ã wúncan niít, Jesús queétdih ã niijíp jí.

⁵²—Buú bácah chah jenah joicánniabeh meém ma jummatdih jwí jéihna caá. Abrahamji, nihat Dios naawátdih naóh yapanitji pah mäntih ët wúncup wut jí. ‘Wā naawátdih jepahnit ã wúncan niít’, niijná ɏdépanih tigaá meém páant ma niíj? ⁵³¿Jwí nuo Abrahamji, Dios naawátdih naóh yapanitjibut chah wépni niít ma jumup? ¿Ded pohba tigaá meém? páant niíj naóhni, queét ã niijíp jí.

⁵⁴—‘Chah wépni caá’, weemjéh wā jéih niijcán caá. Wā íipjeh ‘Caán chah wépni caá’, weemdih ã niijná caá. Yeéb ‘Diosjeh caá jwí íip’, ñi niijnijeh wā íip ã jumna

caá. ⁵⁵Obohjeéhtih, páant niijná yuhna, caandih yoobópdih ñi jéihcan caá. Weé caá caandih wā jéihcan caá’, niijná, yeéb ñi nihat pah yeeni wāta jum tagaá. Obohjeéhtih, caandih yoobópdih wā jéihna caá. Páñih jéihna, ded pah ã naawáchah, wāpí chajna caá. ⁵⁶Jwí nuo Abrahamji nin baáckoó wā dei júuwát pínahdih jéihnit, ã weñep jí. Páñihna, wā dei júuwáchah ennit, bádí ã yoób weñep jí, Jesús ã niijíp jí.

⁵⁷—Páant, meém cincuenta jópchi ma juijbí jwuhcan caá. Páant niijná, ɏjon játih bói Abrahamjidih meém ma ennit jí? Jesúsdih ã niijíp jí.

⁵⁸—Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Abrahamji jum láa, weém wāát jumup jí, Jesús queétdih ã niíj jepahap jí.*

⁵⁹Páant ã niíj jepahachah joinít, queétbóo jee dáhnadih ɏbnit, Jesúsdih ã yohíhip yuh jí. Obohjeéhtih, páant ã yohíhichah, ɏ encat pónih, Jesúsbóó Dioísh muumánt ã bac bejep jí.

Jesús jéih encannidih ã booaat

9 ¹Táttimah, jwiítdih Jesús namáboó numah bejna, jéih encannidih jwí jwáááp jí. ²Caandih enna, Jesúsdih nin pah jwí niíj ɏábh joyóp jí:

—¿Bohéní, dépanih tigaá nin jáap cåaac jumnejah jéih encanni ɏatát jumji? ¿Caanjéh yeejép át chajji taníit? ¿Ámánaboó ít yéej chajji taníit? jwí niijíp jí.

³Nin ã yéej chajatji jíib nihcan caá. Ámánabut ã yéej chajatji jíib nihcan caá. Obohjeéhtih, páñihni ã jumuchah, wā íip ã wépatjih caandih wā teo wáacbibna caá. Páant wā booanachah ennit, wā íip ã wépatdih cåacwā ī tái jéihbibna caá.

⁴Yeó jáap cåacwā íih tewatdih ã jéih teona caá. Obohjeéhtih, chei ã jéih teocan caá. Páñihna, buú caá ã baab jwáhat panihichah, weemdih wahni ã wútatdih jwiítdih chajat ã náahna caá. Táttimah, chei jwí teocat pah, caandih jwí jéih chajcan niít. ⁵Páñihna, nin baáckoó wā jum jwuhuchah, baabát panihni cåacwádih ded pah Dios ã jumdatdih wā

* **8.58** Ex 3.14; Jn 8.24; 10.30-33; 13.19

jéiyahipna caá, Jesús jwiítdih á niijíp jí.*

⁶Páant niij péanajeh, baácboó mao mác á coí jéenanap jí. Pánih coí jéenanit, baácdih wid teo, jéih encanníh quíibnadih á náñap jí. ⁷Pánih nái péa, Jesús caandih nin pah á niijíp jí:

—Siloé wüt jumni jéehat júána quíib táchadah ma bejeé, á niijíp jí. Siloé niijná, jwíih wéheatjih “Wahni”, niijná á chājap jí.

Jesús páant á niijíchah joinít, jéih encanni quíib táchadah á bejep jí. Pánih quíib táchiji ennit, áih m̄uná át jwáub bejjip taga. ⁸Páant á jwáub juibínachah, á chéenwá, caán dinero uábhniiji á jumatdih jéhnitbut, ennijeh áih m̄uná á jwáub juibínachah ít enep wüt jí. Pánih ennit, queéteh nin pah ít m̄ic niij uábh joyóp wüt jí:

—¿Nin dinero ápi uábhniiji nihcan niít? ít niijíp wüt jí.

⁹—Caanjéh tigaá, biquína ít niijíp wüt jí.

—Obohjeéhtih, caán yoobát pohba nihcan caá. Caan pah jígohma caá á chājap, bitaboó ít niijíp wüt jí.

—Caaanjéh tigaá, weém, encanniji át niijíp wüt jí.

¹⁰—Jéih encanniji jumna yuhna, ¿ded pah tibeé ma nih? buu ma jéih enat pínahdih, ít niij uábh joyóp wüt jí.

¹¹—Jesús wüt jumni áih mao mácjhíh baácdih wid teonit, wíih quíibnadih ái náñap be. Weemdhíh nái péanit, “Siloé wüt jumni jéehat júána quíib táchadah ma bejeé”, á niijíchah joinít, caanná wā bejep be. Pánih quíib táchijkeh, wā jéih enep be baca, queétdih át niijíp wüt jí.

¹²—¿Meemdih páñih chajni deyoob tigaá an jum? ít niijíp wüt jí.

—Jaóh jäh. Deh caá an jumupna caá, queétdih át niij jepahap wüt jí.

Jéih encannijidih fariseowá í uábh joyát

¹³Páant niij uábh joí péanit, jéih encannijidih fariseowá maáta pebhboó ít ub bejep wüt jí. ¹⁴Jwiít judiowá jwíchooát yeó jáapdih caán encannijidih

Jesús á booanap jí. ¹⁵Páant chooát yeó jáapdih á booanachah jéhnit, caán newédih fariseowá jwah ít jwáub uábh joyóp wüt jí:

—¿Ded pah tibeé meém ma nih en? ít niijíp wüt jí.

—Mao mácjhíh baácdih wid teonit, wíih quíibnadih ái náñap be. Pánih nái péanit, á quíib táchat tautuchah joinít, wā bejep be. Pánih quíib táchijkeh, wā yoób enep be, queétdih át niijíp wüt jí.

¹⁶Páant á niijíchah joinít, biquína queéet fariseowá nin pah ít niijíp wüt jí:

—Caán jwí chooát yeó jáapdih át tewep taga. Páant chooát tautatdih yap yohna, Diofh yoobát nihcan caá, ít niijíp wüt yuh jí.

Obohjeéhtih, bitaboó

—Yeejép chajni nihna, páant áta jéih boocan tagaá. Pánihna, caán téini nacaá, ít niijíp wüt jí. Páant niijná, queéet chénat pah poómp bíic yoobó ít jenah joicáp wüt jí. ¹⁷Caán encannijidih queéet nin pah ít jwáub niij uábh joyóp wüt jí, páant mñent:

—Meemdih míih quíibdih booani Jesúsdih meémboó ¿ded pah ma niij jenah joí? ít niijíp wüt jí.

—Caán yoobópdih Dios naáwátdih naóh yapani nacaá an jumup, queétdih át niij jepahap wüt jí.

¹⁸Pánihna, jwí maáta nin pah ít niij jenah joyóp wüt yuh jí: “Nin jéih encanni át nihjican tagaá”, ít niijíp wüt jí. Páant niij jenah joinít, jéih encanniji mánadih ít bid bojop wüt jí. ¹⁹Pánih bid bojnit, á mánadih jwah nin pah ít niij uábh joyóp wüt jí:

—¿Nin yoobópdih níi wüúh niít á jumup? ¿Biícmantjeh caán jwíih cääc jumna, jéih encanni nitjíi wäät jumup? ít niijíp wüt jí.

²⁰—Nin jwí wüúh tigaá. Biícmant jéih encannijeh á cääc jumup jí. ²¹Caandih jéihna yuhna, ded pah buu á enatdih, caandih booanidihbut jwí jéihcan caá. Jwí wüúh wébit nihcan caá.

Caandihjeh níi uábh joyoó. Caanjéh á jéih naóhna caá, á mána ít niij jepahap wüt jí.

* 9.5 Mt 5.14; Jn 8.12

²²Ded “Jesús Dios á wahni Cristo caá”, niijnídih jwí maátaboó jwí míic wáacat müssidih ita waadát tautécan tagaá. Páant í chäjat pínahdih jéihna, encanniji mána jwí maátadilh it úumji tagaá. ²³Pánih úumna, “Caán wébít nihcan caá. Caandíjhéh ñi úubh joyoó”, it niij jepahap wut jí.

²⁴Páant í niij jepahachah joinít, jwí maáta jéih encannijidih it jwáub niijíp wut jí:

—Jesús yéejni á jumatdih jwiítboó jwí jéihna caá. Pánihna, Diosdih wéinit, jwiítdíh yoobópdih ma naawá, caandíh it niijíp wut jí.

²⁵—Jesús yéej chäjni á jumatdih wā jéihcan caá. Nindihjeh wā jéihna caá. Jéih encanni wā jumüp jí. Obohjeéhtih, bùu wā enna caá, queétdih át niij jepahap wut jí.

²⁶—¿Ded pah tí meém ma enat pínahdih caán ái chäj? it jwáub niij úubh joyóp wut jí.

²⁷—Caandíjhéh tibeé yeebdih wāát naawáp be. Páant wā naawáchah yuhna, weemdih ñi joíhcan beé. ¿Ded chäjat tauté tigaá wā jwáub naawáchah, ñi joíh, páant muntih? ¿Yeebbút áihwā ñi jumih niit? queétdih át niijíp wut jí.

²⁸—Meém Jesús á bohéní caá. Obohjeéhtih, jwiítboó Moisésji á bohénit caá. ²⁹Dios Moisésdih á naawátjidih jwí jéihna caá. Obohjeéhtih, caán Jesúsboó dedmant á jüuwátjidih jwí jéihcan caá, queéet caandíh it niij jüihñup wut jí.

³⁰—¡Páant! Dedmant á jüuwátjidih ñi jéihcan yuhna, caán weemdih enani Dios á wahni áta nihcan taníit? ³¹Yéejnit ñi úubáchah, Dios á joicán caá. Caandih bácah jwiít nihat jwí jéihna caá. Obohjeéhtih, Diosdih wéini, á wutatdih jepahniboo á úubáchah, Dios á joiná caá.* ³²Jon jätih nin baác á jwíih jumuchah, jwíih cäac jumajeh, jéih encannidih ded á enaat doonádih jwí joicán jí. ³³Pánihna, Jesús Dios á wahni nihcan, weemdih áta jéih enacan tagaá, queétdih át niijíp wut jí.

³⁴—Biícmantjeh yéejni mat jumüp wut jí. ¿Pánih yéejni jumna yuhna,

jwiítdíh meém ma bohéfíh niít? jwí maáta caandíh it niij jüihñup wut jí. Páant niij péanitjeh, Diofh müümánt caandíh it bacanap wut jí.

Jéih encannit panihnit ded pah í jumat

³⁵Jéih encannijidih í bacaat doonádih Jesús á joyóp jí. Pánih joinít, jéih encannijidih jwääáhnit, caandíh nin pah á niij úubh joyóp jí:

—¿Meém nihat cääcwäá úud jeñédih jepahni niít? á niijíp jí.

³⁶—¿Maá, déhena tigaá caán? Caandíh jéihna, wā jepahbipna caá, Jesúsdih á niij jepahap jí.

³⁷—Caandíh ma enna caá. Weém meemdih wéheni caanjéh tigaá, Jesús á niijíp jí.

³⁸—Maá, meemdih wā jepahna caá, á niij jepahap jí. Páant niijnájeh, Jesús pebh bódicha caj yoh ñajnit, caandih á weñep jí.

³⁹Páant á weñechah ennit, Jesús cääcwäboodih nin pah á niijíp jí:

—Ded pah túi chäjat, ded pah túi chäjcatdihbüt cääcwäá í jéihyat pínah niijná, nin baacboó wā jüuwéup jí. Wā fíp ded pah á wutatdih jéihcan, jéih encannit panihnit í jumna caá. Det páant í jumatdih jéihnidih wā fíp ded pah á jumatdih wā bohébipna caá, jéih ennit panihnit í jumat pínah niijná.

Obohjeéhtih, bita jéih encannit panihnit jumna yuhna, ‘Jwiít túi jéihnit caá’, niij jenah joinítdih wā bohécan niít, páantjeh jéih encannit panihnit í jumat pínah niijná, Jesús á niijíp jí.

⁴⁰Páant á niijíchah joinít, biquína caan pébh jumnit fariseowá caandih nin pah í jwáub niij úubh joyóp jí:

—‘Jéih encannit panihnit’, niijná, cäwiítdíh niij niít ma chäjap? Jesúsdih í niijíp jí.

⁴¹—Jéih encannit panihnit ñi jumadih ñi jéihyechah, yeebdih peéh chäjat áta wiican tagaá. Obohjeéhtih, jéih encannit panihnit jumna yuhna, ‘Diosdih jwí túi jéihna caá’, ñi niij jenah joyát jíib, yeebdih peéh chäjat á

* 9.31 Pr 15.29

jumbipna caá, Jesús queétdih ã niijíp jí.

Ovejawādih en daonít

10 ¹Táttimah, biíh naáwátjih, bohéat túut niijná, nin pah Jesús cääcwädih ã niíj naáwáp jí: "Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Ded ovejawādih wáihyat júdu jécdih waadcánjeh, jécdihcapmant aáb púud deini, nuumní tigaá ã jumup. ²Obohjeéhtih, wáihyat júdu jécdihjeh waadniboo áih ovejawādih en daoní yoobát ã jumna caá. ³Ovejawā mínah wáihyat júdtuhidh ã juyúchah, caán jécdih wapni caandih ã wãt wühbipna caá. Pánt ã wãtachah, queétdih en daoniboo íih wãtna yoobó ã ejechah, áih wéheatdih áih ovejawā ipí beh joiná caá. Páñih beh joinít, queét ájeéh ipí pée bac bejna caá. ⁴Nihat áihwã ã bac beedéchah ennít, queétdih ã waóh bejna caá. Páñihna, ã wéheatdih túi beh joiná, caandihjeh ã túi pée bejna caá. ⁵Obohjeéhtih, biíh ã jéihca naáhdih ipí pée bejan caá. Bita ã wéheatdih joiná, úummit, ipí jwei békna caá", Jesús ã niijíp jí.

"Jesús páant ã niijichah yuhna, queét it beh joicáp jí.

Ovejawādih en daonít naáwátdih Jesús ã beh joyáat

⁷Pánt ã beh joicátdih jéihnit, Jesús queétdih nin pah ã jwáub niíj naáwáp jí: "Yoobópdih yeebdih wã naóhna caá. Ovejawādih wáihyat júdu jécdih panihni tigaá weém wã jumup. ⁸Nihat wã játih júóhnit, nuumní panihniit, cääcwädih it yee bohénap jí. Queét ã wéhenachah yuhna, cääcwä, ovejawā panihniit, queétdih it joyáh bojop jí. ⁹Weémboó wáihyat júdu jécdih panihni caá. Weemdih jepahnit jécdih waadnít panihniit ã jumna caá. Páñihna, queét iiguípna bejnit díejidih wã túi ubna caá. Ovejawā úumcanjeh, íih wáihyat júdmant jumnitji wáica naáhwã jeémédih bac bejnit, jwáub waadnít, ipí túi jumna caá. Páñihna pah, wíih cääcwäboó wájeéh

jumna, ipí úumcanjeh, wáica naáhwã panihniit, ded pah ã náhatdih ã bífbohna caá.

¹⁰"Queét nuumnítboó ovejawā panihni Dioih cääcwädih mao yohodih ã júóhna caá. Obohjeéhtih, búdí wéinit, yeo jáap jumat pah wájeéh ã túi jumat pínah niijná, weémboó queét ovejawā panihniitdih bididih wã júuwáp jí.

¹¹Weémboó ovejawā panihniitdih túi en daoní wã jumna caá. Ded ovejawādih túi en daoní caandih ã mao yohat dée tobohat ã jumuchah yuhna, áih ovejawādih apí en daó cádahcan caá. Páñihna dée pah queét iiguípna bejnit díejidih wã túi ubat túut niijná, weémboó cääcwädih wã wan wühbipna caá. ¹²Obohjeéhtih, á maáih ovejawādih en daoniboo yoobópdih ã túi en daocán caá. Áihwã nihcah, jió ovejawādih jeémédih ã júuwáchah enna, teo wühniboo ã en daonít ovejawādih ã yoh jwei béjna caá. Á yoh jwei béjat táttimah, jió ovejawādih ã tewechah enna, queét ã jwei peét bejna caá. ¹³Caán teo wühniboo ã jíib chájatdihjeh ã bidna caá. Á maáih ovejawādih oican, queétdih ã túi en daocán caá.

¹⁴⁻¹⁵"Weém ovejawādih túi en daoní panihni tigaá wã jumup. Wã íip weemdih ã túi jéihna caá. Weembát caandih wã túi jéihna caá. Pánt wã íipdih wã túi jéihyati pah, wíih ovejawā panihniit weemdihbüt ã túi jéihna caá. Wã íip weemdih ã jéihyati pah, weembüt queétdih wã túi jéihna caá. Páñih jéihna, wã íipjeéh ã túi jumat pínah niijná, queétdih wã wan wühbipna caá.*

¹⁶Biíh wáihyat júdu diítboó jumnit ovejawā panihniitbüt wíihwã ã jumbipna caá. Páñih jumnit, wã naáwáchah, queétdihbüt ã joi póobipna caá. Páñih joinít, wíihwã bífcdih queétdihbüt ã jumbipna caá.* Páñihna, weemjéh nihat wíihwādih wã túi en daobípna caá.*

¹⁷"Wíihwã Diosjeéh ã jumat pínah niijná, queétdih páant wã wan wühat pínah, wã jwáub boo púd júuwáp pínahdihbüt jéihnit, wã íip weemdih ã oina caá. ¹⁸Ded ã náhat pah weemdih

* 10.14-15 Mt 11.27; Lc 10.22 * 10.16 Ef 2.11-22 * 10.1-16 Is 40.11; Ez 34; Lc 15.4-5; He 13.20

mao yohni pínah ā wihtca caá. Wā náhat pahjeh weemdih ī mao yohbipna caá. Pánihna, wā náhat pahbüt wā jwéub boo pūd júóhbitna caá. Páant wā íip weemdih ā chāyat tūutup jī”, Jesús ā nijíp jī.

¹⁹Páant ā nijíchah joinít, queét jwí déewā biíc yoobó Í jenah joicáp jī.

²⁰—Caán nemép jumni caá. Pánih jumna, ā tāi jenah joicán caá. ¿Dépanih tigaá caandih jwí jwéub joíh, páant muntih? dawá ī míic nijíp jī.

²¹Obohjeéhtih, bitaboó

—Nemép jumni nihna, páant āta niij naóhcan tagaá. Ded nemép jumni jéh encannijidihbüt āta jéh enacan tagaá. Pánih chājna, nemép jumni nihtca caá, ī míic nijíp jī.

Judíowā ī maáta Jesúsdih ī náahcat

²²⁻²³Túttimah, mah noój láa, jwiít judíowā Jerusalén táchidih biíh fiesta jwí jwéub chājap jī. Jon játih Dioíh muéudih chāj péanit, Diosdih ī wéi wühatjidih jwí náhnait yeó jáapna ā jumup jī. Caán yeó jáapnadih Dioíh muéudih wááp lap námpboó Salomón ā chāyat támuti coahjidih Jesús ā en jibip jī.

²⁴Caan cóahboó Jesús ā jumuchah enna, jwí maáta caandih fíuh páuda bojnit, nin pah ī niij wábh joyóp jī:

—Maatápdih jwiítidih ma tāi naóhcan caá. Pánihna, bħu jwiítidih yoobópdih ma naáwá. ¿Meém Dios ā wahni Cristo yoobát niít ma jumup? Jesúsdih ī nijíp jī.

²⁵—Yeebdih játih wáát naáwáp jī.

Páant wā naáwáchah yuhna, weemdih ñi joíhcan jíi. Wā íip ded pah weemdih ā wutuchah joinít, ā wépatjih wápí chājna caá. Pánih chājna, weém Cristo yoobát wā jumatih júut tigaá wā chājap.

²⁶Páant wā júutuchah yuhna, bitaíh ovejawā panihnit jumna, weémboodih ñi joíhcan caá. ²⁷Ovejawā queétdih en daonídih ī tāi joyát pahjeh tih, wíihwā weemdih ī tāi joiná caá. Queétdih wā jéhyechah, weemdih ī tāi péena caá.

²⁸Páantjeh Diosjeéh queétdih wā tāi jumati támuthah, iiguípna ī bejcan niít.

Pánihna, queétdih wā tāi en dawáchah, bitaboó weemdih ī jéh dáuc wáican niít. ²⁹Wā íip, wíih cáacwādih weemdih wāhni, nihatdih chah wépni caá ā jumup. Pánih jumna, wíihwādih ā wapachah, bitaboó caandihbüt ī jéh dáuc wáican niít. ³⁰Weém wā íipjih biíc pahjeh jwí jumna caá, Jesús ā nijíp jī.

³¹Páant ā nijíchah joinít, jwí maátaboó caandih yohat támut nijiná, jee dáhnadih ī ubup jī. ³²Páant ī chājachah emnit, Jesús queétdih nin pah ā niij wábh joyóp jī:

—Wā íip ā wépatjih dawá lāa yeebdih wā chāj júutup yuh jī. ¿Dedé wā chājatjih jíib tigaá weemdih jee dáhnajih ñi yohih ā nijíp jī.

³³—Dios ā wépatjih ma chāj júutatjih jíib nihcan caá. Obohjeéhtih, meém cāacjeh jumna yuhna, ‘Diosjeh tigaá weém’, ma niij yee naáwájt jíib, meemdih jee dáhnajih jwí yoh mawíhna caá, queéét ī niij jepahap jī.*

³⁴—Obohjeéhtih, Dios naáwátdih naóh yapani nin pah āt niij daacáp tají: ‘Yeéb wā naáwá támuntidih “weem pánihnit ñi jumna caá”, wā nijíp be’, Dios āt niij daacát támut tají.* ³⁵Páant ā niij daacátjih yoobópdih ā jumatih jwiít nihat jwí jéhna caá. ‘Yeeni caá’, caán tolíhdih jwí jéh nijicán caá. Dios naáwátdih jéhniidih ‘Dios pánihnit ñi jumna caá’, ā niij naáwáchah, yoobópdih caá. ³⁶Dios ā náhat pah weemdih nin baácoó ã wahap jī. Pánihna, ‘Weém Dios wíih caá’, wā nijíchah joinít, ¿dépanih tigaá weemdih ‘Jesús Diosdih yéej naóhna caá ā chājap’, niipí niij? ³⁷Wā íip ā náhat pah wā chājcah bácah, wā bohéátdih ‘Yoobópdih tigaá’, nijicát caá náahap.

³⁸Obohjeéhtih, wā íip ā wépatjih wā chāj júutuchah yuhna, ‘Caán Dios ā wahni Cristo caá’, ñi niij jenah joicán caá. Páant niij jenah joicán yuhna, wā chāj júutatdih ‘Yoobópdih Dios ā wépatjih chājni caá’, niij jenah joyát caá náahap. Páant niij jenah joiná, weém wā íip biécdih wā jumatih ñi tāi jéhbitna caá, Jesús queétdih ā nijíp jī.

³⁹Páant ā nijíchah joí fíjnit, queéét chéneji ī tewíhip yuh jī. Obohjeéhtih, ī

* 10.33 Lv 24.16 * 10.34 Sal 82.6

tewíhichah jéhnit, Jesús queétdih ā jwei báç bejep jī.

⁴⁰Pánih bac bejniji Juan cääcwädih ā daabánapji, Jordán mäj conanaáboó jwiítdih ā nümah chúuh bejep jī, páant mäntih. Caanná jhiibínit, jwiítdih ā nümah jumüp jī.^{*} ⁴¹Dawá cääcwä caanná caandih enedih ípí juiibínap jī. Nin pah queét mícjeñ i niijíp jī:

—Juan Dios ā wépatjih chaj júutcan yuhna, ded pah Jesús ā jumat pínahdih ā naawächah, yoobópdih tajíi, ī mísic niijíp jī.

⁴²Páant niijíjenah joinítji dawá Jesúsdih ī jepahap jī.

Lázaro

1 1 ¹⁻²Lázaro, María, Marta queéét biíc peihcannit, Betania tátchidih moon tájí. Queéét yaádh ī áud Lázaro biícdih ípí jumüp jī.* Caánt María, Jesúlh jítchanadih tíi chej jumni macjih pñohnit, miñh waó yoócjih jöp wionih pínah mit jumüp tají.* Biíc yeó jáap Lázaro bádí āt wanüp wat jī. ³Á wanuchah, yad jeñéna yaádh Jesúsdih dooná īt wahap tají.

—Ma oini bádí wanña beé ā chajap be, Maá, īt niijí naawát túutup tají.

⁴Pánihna, Lázaro ā wanat doonádih joinít, Jesús jwiít ã bohénitdih nin pah ā niijí naawáp jī:

—Lázaro wanña yuhna, ā boobipna caá. Wanña, Dios ā wépat júutat pínahjeh caá. Páant ā wépatdih júutnit, ā wúuh wā jumatdih, wépmi wā jumatdihbüt cääcwädih ā júutbipna caá, ā niijíp jī.

⁵Lázarodih, yad jeñéna yaádhdihbüt Jesús bádí ā oyop jī. ⁶Pánihna, Lázaro ā wanat doonádih joiná yuhna, caán yuúpbít bóo tátchidih Jesús chéne yeó jáap jwiítdih ā nümah jum jwuhup jī. ⁷Túttimah, Jesús jwiítdih nin pah ā niijíp jī:

—Chóbe Judea baácboó, Lázarowā ī jumni tátchina, jwí wéub bejjih, ā niijíp jī.

⁸—Bohéní, jwínah bónajeh tibeé, jwí maáta meemdhí jee dáhnajih ī yoh

mawíhip be. ⁹Dépanihna bùu ma jwáub bejih, páant mäntih? jwí niijíp jī.

⁹Páant jwí niijíchah joinít, caandih ī mao jwuhcat pínahdih naóhna, biíh naawátjih jwiítdih nin pah ā niijí jéhyá naawáp jī:

—Bádí níi jenah joicá bojoó. Biíc yeó jáapdih doce horajeh caá ā baabáp. Páant ā baabáchah, jwí táí enna caá. Pánihna, yeó jáap jibna, jwí bùugcán caá. ¹⁰Chei jibna, baabcáh, jwípí bùugná caá, Jesús ā niijíp jī.

Páant niijná, nin pah niijná āt chajap jī: “¹¹Bùu wā fíp ded pah ā chajat túutatdih wā chaj beedá jwuhcan caá. Páant weemdih ā chajat túutat jéhd jwuhchah, weemdih ī jéh mao jwuhcan caá”, niijná āt chajap jī.

¹¹Páant niijí péanit, jwiítdih nin pah ā jwáub niijíp jī, páant mäntih:

—Jwí chéen Lázaro, üona caá an chajapna caá. Páant ā uwuchah, weém caandih wéudih wā juiibípna caá, jwiítdih ā niijíp jī.

¹²—Caán láa bácah, Maá, üona, ā táí boobipna caá, jwí niijíp jī.

¹³Páant jwí niijíjenah joyóchah yuhna, Jesús “Üona caá an chajapna caá”, niijná “Múujáh bejna beé”, niijná āt chajap jī.

¹⁴Páant jwí niijíjenah joyátdih jéhnit, Jesús jwiítdih nin pah yoobópdih ā niijíp jī:

—Lázaro jáantjeh ā wanüp be. ¹⁵Wá wihsah, caán ā wanuchah, wā wéina caá. Bùu bejnit, ded pah wā chajat pínahdih enna, weemdih chah fíi táí jenah joibípna caá. Pánihna, chóbe tí bácah, caandih ī yohopjina enedih jwí bejjih, ā niijíp jī.

¹⁶Páant ā niijíchah joinít, Tomás, waláhni jwí niijní, nin pah jwiítdih ā niijíp jī:

—Chóbe jwiítbüt ãjeéh jwí en péejih. Caandih maona, jwiítdihbüt ī mawa naáh, ā niijíp jī. Páant ā niijíchah joinít, biícdih jwí bejep jī.

Jesús cääcwädih
jwáub booani ā jumat

¹⁷Jwiít Jesúsjeéh Betania tátchina jwí juiibát pínah jåtih, Lázaroíh bácahjidih

* 10.40 Jn 1.28 * 11.1-2 Lc 10.38-39 * 11.1-2 Jn 12.3

jeé íitboó ūtát yohop tají. Biícjih bóo télyha yeó jáap játih ūtát wunep tají.
¹⁸Betania tátchi Jerusalén tátchi pebhjeh, biíc hora tacdih bejat á jumup jí. ¹⁹Páant pebhjeh á jumuchah, dawá jwí déewá María, Marta í ūuddih í jígahat yayáat túut nuijná, í pebhna í juihbínap tají.

²⁰Jwí juihbíát doonádih joinít, muumánt bac júóhnit, Marta Jesúsdih jwáádih mi juyáp jí. Obohjeéhtih, yad jupu muú diítboó mit jum jwuhup tají.

²¹Páinhna, Jesúsdih jwááhnit, Marta nin pah caandíh mi nuijíp jí:

—Maá, ninboó meém ma jumuchah, wā ūud áta wuncan tagaá. ²²Obohjeéhtih, ded pah ma uábáchah, Dios á jepahat pínahdih weém wā jéihna caá, mi nuijíp jí.

²³—Ma áud á boo pud júóhbjipna caá, Jesús á nuijíp jí.

²⁴—Páant tih, Maá, caán péeni yeó jáap, nihat cáacwá í boo pud júóhni yeó jáapdih, * wā ūdbut á jwáub boo pud júuwát pínahdih wā jéihna caá, mi nuijíp jí.

²⁵—Weemjéh wunnidih wā jéih jwáub booana caá. Ded weemdih jepahni wunna yuhna, á jwáub boo pud júóhbjipna caá. ²⁶Ded báadhni but weemdhí jepahni, iiguipna á bejan niít. ²⁷Caandíh ma jenah joí niít? Martadih Jesús á nuijíp jí.*

²⁷—Maá, meém Cristo Dios wááh ma jumatdih wā tái jéihna caá. Nin baacboó meemdih á wahatjidih but wā jéihna caá, Marta mi nuijíp jepahap jí.

Jesús á juiñát

²⁸Páant Marta caandíh nuijípéanit, Maríadih naawádih mi jwáub bejep jí. Páinh jwáub bejnit, mi jwandih mit juihbí jéyé naawáp wut jí.

—Bohéní át jui tábeé. ‘Mi juiwbá naáh, meemdih á nuijná beé, mit nuijíp wut jí.

²⁹Páant mi nuijíchah joinít, María waicanjeh Jesúsdih jwáádih mit bac juiwbá tají. ³⁰Marta mi jwáub bejat tátchiboo waadcán, caanjíjhéh jwí páñap jí. ³¹Jwí déewá, Maríajeéh jumnit, wépép mi bac bejatdih ennit, “Mi ūuddih yohopjiboó juiñúdih bejna caá mi

chähap”, ít nuijíjenah joyóp tají. Páant nuijíjenah joinít, caántdih ít pée jääwáp tají.

³²Jwí pebhna juiñít, Jesúsdih enna, á pebh María baacboó mi páah yoh ñajap jí. Páinh páah yoh ñajnit, caandíh nin pah mi nuijíp jí:

—Maá, ninboó meém ma jumuchah, wā ūud áta wuncan tagaá, mi nuijíjí naawáp jí.

³³Páant mi juijí naawáchah ennit, mijeeh péenit jwí déewá í juiñátdihbut ennit, Jesús búdí á jígahap jí. ³⁴Páinh jígahnit, Jesús queétdih nin pah á nuijí ūábh joyóp jí:

—¿Dee tíbeé caandíh ni yoh? á nuijíp jí.

—Maá, caandíh jwí yohopjiboó ma en juihwá, í nuijí jepahap jí.

³⁵Páinh jígahnit, Jesúsbut á juiñáp jí.

³⁶Páant Jesús á juiñáchah ennit, mijeeh péenit jwí déewá nin pah queétdih í míc nuijíp jí:

—Jesús Lázarodih búdí át oi tagaá, í míc nuijíp jí.

³⁷Obohjeéhtih, bita caanjíh jumnit nin pah queétdih í míc nuijíp jí:

—¿Dépanih tigaá jéih encannidih á jéih booana yuhna, Lázaroji á wunat pínah játih, caandíh át jéih booaji caá? í nuijíp jí.

Lázaro í yohnijidih Jesús á booaat

³⁸Páant í nuijí míc wéheat pónih, Jesús búdí á juiwbá jígahachah, Lázarodih í yohopjiboó jwiitdih í nümah juihbínap jí. Caán íitdih búdí jee dáhhjih ít nemep tají.

³⁹Páant í nematjidih ennit, Jesús queétdih nin pah á nuijíp jí:

—Can jeé jéudih ni pétá dodhdoo, á nuijíp jí.

—Maá, biícjih bóo télyha yeó jáap játih á wunuchah, jwí yohop be. Páinhna, buu áih bácah an wiijna nacaá buca, Marta mi nuijíp jí.

⁴⁰—Wá naawátjidih ma tái náhninaá. Dios á wépatdih ma enat pínahdih meemdih wááti naóhna beé, caántdih á nuijíp jí.

⁴¹Páant caántdih á nuijí péanachah, queétdih jeé jéudih í pétá dodhdop jí. í

* 11.24 Dn 12.2 * 11.25-26 Ro 6.4-5; Col 2.12; 3.1

pătú dodh péanachah, Jesús jeáboó chéi ennit, Diosdih nin pah ā niij ūhbúp jí:

—Weemdih ma joyáti táina caá, Paá.
42 Wā ūhbát pah ma joyátdih wā jéihna caá. Pánihna, weemdih ma wahatjidih nit jumnit ī jéihyat pínah niijná, būu meemdhíp páant wā niij ūbhna caá, Jesús ā niijíp jí.

43 Páant niij ūbh péanit, Jesús nin pah ā niij wěp ejep jí:

—iLázaro, ma bac jǘwáp! ā niijíp jí.

44 Jesús páant ā niij ejechahjeh, Lázaro ī yohniji yuhna, jeé íitmant ā bac jǘwáp jí. Pánih bac jǘóhna, áih bácah, áih wao dáhdihbüt yégueh chóo tōpjih ī pinatji phajeh ā dho báç jǘwáp jí.

Páant ā bac jǘwáchah, Jesús queétdih nin pah ā niijíp jí:

—Caandih ūi pinatji yégueh chóo tōpnadih ūi wataá, ā niijíp jí. Páant ā niijíchah joinít, ūi pinatji tōpnadih Lázarodih ī watap jí.

Jesúsdih ī tewat pínahdih

ī mífic wéheat

(Mt 26.1-5; Mr 14.1-2; Lc 22.1-2)

45 Páant Lázarodih ā booanachah ennit, María pebh jünitjí dawá jwī déewā, Jesúsdih ī jepahap jí.

46 Obohjeéthih, biquína jepahcannitboó fariseowā pebhna jüibinit, ded pah Jesús ā châjatjidih īt naáwáp wut jí.

47-48 Pánihna, sacerdotewā ī maáta, fariseowā, bita jwī maáta biícdih mífic wáacnit, queéjtih nin pah īt niij mífic wéhenap wut jí:

—Jesús dawá láá Dios ā wépatjih ā châj jüutna caá. Pánihna, ‘Páant ma châjca bojoó’, jwī niijcáh, nihat cääcwā ájeéh ī bejbipna caá. Páant dawá biícdih ī jumuchah ennit, Jesúsdih maáth ī waadáát pínahdih jenah joinít, Romadih moón ī maáta ‘Jwiítdih yohna caá ī châjap’, niijnít, jwiít judíowáboodih ī peéh châjbipna caá. Pánih peéh châjnit, Dioísh muudih ī yohat pínah niijná, iih soldadowádih ī wahipna caá. Jwiíh baácdihbüt ī däuc wáibipna caá. Pánihna, ébúu ded pah tigaá jwī châjbi? īt mífic niijíp wut jí.

49 Páant ī niijíchah yuhna, biíc ijééh jumni, caán jóphidih sacerdotewā ī

maáth yoobát Caifás wāt jumni, queétdih nin pah īt niij naáwáp wut jí:

—Wā déewáá, weemdih ūi joi jwáhhuá. Páant niij mífic wéhena, yeéb ūi táí jéihcan caá.
50 Nihat jwiít judíowá jwī táí jumat pínahdih biíc cääc ā wén wāhuchah, ā táibipna caá. Ā wén wāhcah, jwiít nihatdih Romadih moón ī maáta ī yoh beedábpna caá. Caandih yeéb ūi táí beh joi jwéhcan caá, Caifás ī niijíp wut jí.

51 Páant niij naóhna, ā jenah joyájtih niijná īt châjcap wut jí. Sacerdotewā ī maáth yoobát ī jumuchah, jwī déewā īt jummat pínah niijná, Jesús ā wén wáhat pínahdih Diosboó Caifásdih īt naáwát túutüp wut jí.
52 Obohjeéthih, pánih wéhna, jwiít judíowádihjeh pohba īt wén wāhcap tají. Nihat baácdih moón Dios ī weh pínah biíc weh pah jwī jummat pínah niijná, jwī yéejat jíib Jesús īt wén wāhup tají.
53 Páant Caifás ī niijíchah joinít, caán yeó jáapjeh “¿Jesúsdih ded pah tigaá jwī mao yohbi?” queéét īt niij mífic wéhe jwíhip tají.

54 Pánihna, caandih ī mao yohíhatdih jéihnit, Jesús dahlwani tátchinadih jibidih ī bejihcap jí. Tátchi wihcappoó bejnit, caán pebhbit Efraín wüt jumni bainf tátchibitna jwiítdih ī námah jüibínap jí. Pánih jüibinit, caanjíh jwī jum jwúhup jí.

55 Caán láá jwiít judíowá jwípí wéini Pascua yeó jáapna pínah bahnjih ī jüdhduáp jí. Moisés ī naóh yapaatji pah, Diosdih jwī weñat pínah játih táí mífic ámohat ápií náahap jí, Dios ī enechah, yéejat wihcannit jwī jummat pínah niijná. Pánihna, caandih châjat tátu niijná, dawá jwī déewā nihat tátchinadih moón Jerusalén tátchina īt aab békep tají.

56 Caán tátchina jüibinit, queéét Jesúsdih bidna ītih châjap ta yuh jí. Pánih bidna, Dioísh muudih jumni, queéjtih nin pah īt niij mífic wéhenap wut jí:

—¿Pascua yeó jáapnadih Jesús enedith ī jáóhca naniít? ūi jenah joyóchah, īt niijíp wut jí.

57 Sacerdotewā ī maáta, fariseowábüt játih nin pah cääcwádih itát niij wutüp wut jí: “Jesús dedboó ī jummat doonádih joinít, jwiítdih ūi naáwá”, itát niijíp wut

jí. Caandíh tewat túut niijná, páant ít niijíp wat jí.

Jesúfh jítchanadíh

María miíh chej jumníjih mi puhwat
(Mt 26.6-13; Mr 14.3-9)

12 ¹Pascua yeó jáapna pínah seis yeó jáap á júdhduchah, Efraín tátchimant Betania tátchina Jesús jwiítdih á némah jwáub jui'bínap jí. Caanná jui'bíinit, Lázaro wúnniji, Jesús á booanísh muúna jwí jui'bínap jí. ²Páant jwí jui'bíñachah, jwí jeémát pínahdih í chaj wúhup jí. Páinhna, Lázaro, Jesús, jwiít biícdih jeémát cáagat naadíh jwí laj púa ña bojop jí. Páant jwí laj púa ña bojochah, Marta jwiítdih jeémát mi cáagap jí. ³Mariaboo nardo wút jumni chej jumni quiítdih, biíc kilo tac yoób áb júbhónit, Jesúfh jítchanadíh mi puhwup jí. Puohnit, miíh waó yoócjih mi jöp wiwip jí. ⁴Páant mi puhwat táttimah, caán nihat muú á tái chej jum chéyah bejep jí. Páant mi chajachah ennit, jwiít biícdih jumni Judas Iscariote wút jumnioboó, Jesúsdih eníhcannitdih duó wáini pínah, nin pah á niijíp jí:

⁵—¿Dépanih tigaá nint caan mácdih mi bíbohna yuhna, mit jíib chaj wúhcan? Caandíh jíib chajna nihna, biíc jópchi tewat pah bó mita jíib teo tagaá. Páinhna, caán dinerojih moh yéejnitdih jwíta jéih teo wáac tagaá, á niijíp jí.

⁶Obohjeéhtih, Judasboó moh yéejnitdih teo wáaquíhcan, caanjéh dinerodih náahna, nih yáana, páant át niijíp jí. Caán jwíih dinerodih en daoní jumna yuhna, biquí láana ápí nuumáp tají.

⁷Páant á niijíchah joinít, Jesús nin pah á niijíp jí:

—Caántdih páant ma niijcá bojoó. Mi ámohniji chej jumníjih wílh bácahdih í yohat pínah játih náñat dée pah weemdhíh páant mi puhna caá. ⁸Moh yéejnitboó páantjeh niijeéh í jumípna caá. Páant í jumuchah, débólih wúhfnha, queétdih ní jéih wúhna caá.* Obohjeéhtih, weémboó niijeéh maatápdih wá jumcan niít, á niijíp jí.

Sacerdotewá í maáta Lázarodihbut í mao yohíhat

⁹Jesús biícdih Betania tátchiboo jwí jumuchah, dawá jwí déewá caandíh enedih ít júuwáp tají. Obohjeéhtih, caandíhjeh pohba nihcan, á booaniji Lázarodihbut enedih júóhna ít chajap tají. ¹⁰Páant enedih ít jui'bíñachah jéhnit, sacerdotewá í maáta Lázarodihbut ít mao yohíhip jí. ¹¹Lázaro wúnnijidih á booaat doonádih joinít, dawá jwí déewá Jesúsdih ít jepahap tají. Páinh jepahnit, sacerdotewá í bohéátboodih ít cádahap tají. Páant í cádahachah ennit, sacerdotewá í maátaboo íjí yapnit, Lázarodihbut ítih mao yohíhip ta yuh jí.

Jesúswá Jerusalénna í waadát

(Mt 21.1-11; Mr 11.1-11; Lc 19.26-40)

¹²Jwí jui'bíni daanimant bóo yeó jáapdih dawá cáacwá Jerusalén tátchina jui'bínitji jwí jui'bíat pínah doonádih ítát joyóp tají. ¹³Páinh joinítji táam náonadih bóodnit, Jesúsdih áb jwáah dei júuwáp jí. Páinh jwáah dei júóhniit, nin pah í niij wéi ñaacáp jí:

—iDiosdih jwí wéi naóh jííh! iHosana, nin Dios á wahni jwiít judíowádih teo wáacni pínah á tái jumna naáh! iNin jwí Maáh yoobát tigaá! queét í niij wéi ñaacáp jí.*

¹⁴Burrodih bid juinít, Jesús caanjíh á chúudhp jí. Páinh chúudna, Dios naáwátdih naóh yapaniji á daacátji pahjeh á yapap jí.

¹⁵“Jerusalén tátchidih moón, ní úumca bojoó. Eneé, ní Maáh burro wúhjhíh chúudnit, á júóhna caá”, át niij daacáp tají. (Zac 9.9)

¹⁶Obohjeéhtih, ‘Caán á daacátji Jesúsdih niijná caá át chajap’, jwiít á bohénit jwí niij jéih jwáhcap jí. Páinh jéihcan yuhna, jeáboó Jesús á páth laab béjat táttimah, á daacátjidih náhninit, jwí beh joyóp jí. Páinh beh joinít, “Dios naáwátdih á daacátji biíc yoobó Jesúsdih á yapap jí”, niij jenah joinít, jwí yoób jéihyep jí.

¹⁷Jesús á ejechah, Lázaroíh bácahdih í yohatjí íftmant báadhni á bac júuwáchah

* 12.3 Lc 7.37-38

* 12.8 Dt 15.11

* 12.13 Sal 118.25-26

ennitjiboó bitadih ít naáwáp tají. ¹⁸Caán doonádih joinítji dawá cáacwá Jesúsdih í jwáah jǘuwáp jí. ¹⁹Pánt dawá í bejehah ennit, fariseowá queétjeh nin pah ít mífic niijíp wut jí:

—iEneé buca! Nihat Jesúhwá mísceh buu jumna caá í chajap. Queétdih jwí naáwáchah yuhna, í joicán caá. Pánihna, ded pah queétdih jwí jéih cháwácan caá, ít mífic niijíp wut jí.

Biquína griegowá Jesúsdih í bidat

²⁰Fiesta yeó jáapnadih Diosdih weñedih júóhmitjeéh, biquína griegowábut ít juyáp tají. ²¹Pánih juinít, jwíjeéh jumni Felipe pebhna queét ít juyáp tají. Felipeboó Galilea baácdih jumni Betsaida wát jumni tátchidih bóo á jumep jí. Caan pébh juinít, nin pah caandih ít niijíp wut jí:

—Jwiít Jesúsdih jwí eníhna caá, ít niijíp wut jí.

²²Pánt í niijíchah joinít, Felipe Andrésdih naáwádih át bejep wut jí. Queét chéhat pah Jesúsdih naáwádih í juyáp jí. ²³Pánt í naáwáchah joinít, Jesús queétdih nin pah á níj naáwáp jí:

—Weém nihat cáacwá éud jeñé wá wunat pínah, wá boo pud jǘuwát pínah, jeáboó wá jwúub bejat pínahbut bahnijeh á jüdhna caá. ²⁴Nin naáwátjih yeebdih wá bohéipna caá. Pácahi tñibdih jwí momat tátimah, áih japih bóo chóo á moopáh bejna caá. Pánt á moopóchah, áih diítmant bóo tñib ápí chíih jüóhna caá. Pánih chíih, behna, dawá á quehna caá. Obohjeéhtih, caán tñib moópcan, áta chíihcan tagaa. Chíihcan, caanjéh áta jum tagaa. Pánihat pah, weémboó wunna, wá boo pud jǘuwát tátimah, dawá cáacwádih Diosjeéh wá tñi jummat túutbipna caá. Obohjeéhtih, wuncan, weemjéh wáta jum tagaa. * ²⁵Det í weñat pínahdihjeh jenah joiná, Dios á weñat pínahboodih chajílcan, iiguípna í bejbipna caá. Obohjeéhtih, det í weñat pínahdih joyáh bojnit, Diosdih tñi jepahna, páantjeh ájeéh í tñi jumbipna caá. * ²⁶Det weemdih teo wühnit jumíhna, wá naáwátdih tñi joyát caá náahap.

Pánih chajna, queétbüt wájeéh í jumbipna caá. Pánihna, queét weemdih teo wühnitdih bádí oina, wá íipbut ájeéh á tñi jummat túutbipna caá, Jesús á niijíp jí.

Jesús á wunat pínahdih á naáwát

²⁷Buu búdi wá jígahna caá. ¿Wá iipdih ded pah tigaá wá niijíp? ‘Paá, weemdih yeejép á yapca bojo naáh’, cŵata niij tániít? Caandih páant wá níj uebhcan caá. Yeejép yapnit, wunat túut niijná, nin baácboó wá jǘuwáp jí. Pánihna, buu weemdih chah yeejép buwat á jumbipna caá. ²⁸Paá, buu ded pah wépni ma jumadtih cáacwádih ma jéihyanaá”, Diosdih á niijíp jí.

Pánt á niijíchahjeh, jeámant Dios nin pah á niijíp jí:

—Wá wépatdih queétdih wáat jüutup be. Pánihna, wá jwúub jüutbipna caá, páant mñntih, á niijíp jí.

²⁹Pánt á niijíchah joiná, dawá caanjíh joi náhnit, í joí wáhi bejep jí. Pánih joí wáhi bejnit, nin pah í niijíp jí:

—Énoh niít páant yáani, biquína í niijíp jí.

—Ángel Jesúsdih naóhna caá á chajap, bita í niijíp jí.

³⁰Queét páant í niijíchah joinít, Jesúsboó nin pah á niijíp jí:

—Jeámant wéheni wíih pínah nihcan, weém Dios á wahni wá jumadtih yeeb ní jéihyat pínah niijná, páant á niijíp be.

³¹Buu nin baácdih moón yeejépwá í yeej chajat jíib wá íip queétdih á peéh chajbipna caá. Queétdih wutni nemépwá í maáhdihbut á yohbipna caá.

³²Weemdih cruzboó péoh dodhnit í mawachah, dawá cáacwá wíihwá pínah wá chajbipna caá, Jesús á niijíp jí.

³³Pánt niijná, ded pah á wunat pínahdih Jesús cáacwádih naóhna át chajap tají. ³⁴Pánt á niijíchah joinít, cáacwáboó caandih nin pah í níj uebh joyóp jí:

—Dios naáwátdih daácnitji nin pah ít niij daacáp tají: ‘Dios á wahni Cristo páantjeh á jumbipna caá’, ít niij daacáp

* 12.24 Mt 10.38; 16.24; Mr 8.34; Lc 9.23   * 12.25 Mt 10.39; 16.25; Mr 8.35; Lc 9.24; 17.33

tají.* ¿Páant í niij̄ daacáchah, meém nihat cācwā ūud jeñé, Dios á wahnidih dépanihna pohba cruzboó í péoh dodh mao yohcan niít? ¿Meém Dios á wahni nihcan niít? í niij̄p jí.

³⁵Páant í niij̄chah joinít, Jesús queétdih nin pah á niij̄ jepahap jí:

—Weémboó baabát panihni ded pah wā íip á jumatdih yeebdíh wā jéihyana caá. Obohjeéhtih, maátcانbitjeh niijeéh wā jumbipna caá. Pánihna, túi jumat tūut niijná, yeebdíh wā bohéatjidih ñi quíib buudcá bojoó. Ded düpánapboó jib bejni dedboó á bejat pínahdih á en jucán caá.

³⁶Pánihna, weém baabát panihni wā jumuchah, bùu wā bejat pínah játih weemdih ñi jepahaá. Pánih jepahna, baabátboó jumnit panihnit wílhawá ñi jumbipna caá, á niij̄p jí.

Páant niij̄ naóh péanit, jwiútdih á nūmāh bac bejep jí. Pánih bac bejnit, queétdih á jwei béjep jí.

Judíowá Jesúsdih í náahcat

³⁷Dawá láá Dios á wépatjih Jesús queétdih á chajjá júutuchah yuhna, dawá jwí déewá caandih í joííhcap jí. ³⁸Dios naáwátdih naóh yapani Isaías á naáwájtih pahjeh queéét í chajjap jí. Nin pah át niij̄ daacáp tají:

“Maá, ma naáwátdih wā bohénachah yuhna, cācwā í joííhcan caá.
Ma wépatjih queétdih wā chajjá júutuchah yuhna, ‘Caán naáwájtih yoobódih nihcan caá’, í niij̄ jenah joiná caá”, Isaías át niij̄ daacáp tají. (*Is 53.1*)

³⁹Páant í joííhcat ennit, Dios queétdih á jéiyat tūutcan caá. Caandihbüt Isaías nin pah át niij̄ daacáp tají:

⁴⁰“Jéih encannit panihnit Dios queétdih át chajjap wut jí. Pánih chajjnit, á naáwátdih queétdih át jéiyat tūutcap wut jí. Pánihna, á wép chajjá júutatdih enna yuhna, í beh encan caá. Á bohéatdih joiná yuhna, í beh joicán caá. Á bohéatdih jéihna nihna, í yéey chajjatdih ita cádahji tagaa. Páant í

cádahachah, queétdih Dios áta túi ubji tagaá”, Isaías át niij̄ daacáp tají. (*Is 6.10*)

⁴¹Páant niij̄ daacna, Isaías Cristo á wépat, bùdí á yeh iigátdihbüt enni jumna, ded pah Cristo á yapat pínahdih naóh daacna át chajjap wut jí.

⁴²Obohjeéhtih, dawá cācwā, biquína jwí maátabüt “Caán Dios á wahni Cristo yoobát caá”, Jesúsdih ít niij̄ jenah joyóp tají. Páant niij̄ jenah joiná yuhna, queéét fariseowādih tūumna, bita “Jesúsjeéh wā waadáp be”, ít niij̄ naáwíhcap wut jí. Páant í naáwáchah nihna, jwí mísic wáacat mūuná fariseowāboó queétdih ita waadát tūutjican tagaá. ⁴³Queétdih Dios á wéi naáwátdih náahna yuhna, cācwāboó í weñatdih chah it bidip wut jí. Pánihna, queéét “Weém Jesújh caá”, bitadih ít niij̄ naáwíhcap wut jí.

Jesús á naáwátdih í joííhcat jíib peéh chajjat á jumat

⁴⁴Táttimah, Jesús cācwādih nin pah tubit á niij̄ ñaác naáwáp jí: “Ded weemdih jepahni weemdhijeh pohba jepahna á chajjcan caá. Weemdih wahnidihbüt á jepahna caá. ⁴⁵Ded weemdih enni weemdih wahnidihbüt á enna caá. ⁴⁶Ded düpánapboó jumni, weemdih jepahna, baabát panihipboó á jwáub jumat pínah niijná, weém baabát panihni nin baácboó wā júuwép jí.

⁴⁷Obohjeéhtih, ded wā naáwátdih joiná yuhna, á jepahcah, weémboó wā peéh chajjcan niít. Nin baácdih moón weemdih jepahcannitdih peéh chajjadit júóhna wā chajjcan jíi. Obohjeéhtih, iiguípna bejnit déedih túi ubat tūut niijná, wā júuwép jí.

⁴⁸Ded weemdih náahcanni, wā naáwátdihbüt joííhcannidih peéh chajjat á jumbipna caá. Wā naáwátdih í joííhcatjí jíib péeni yeó jáapdih wā íipboó queétdih á peéh chajjipna caá. ⁴⁹Weém wā jenah joyájtih yeebdíh naóhna wā chajjcan caá. Wā íip weemdih wahni, ded pah wā naáwájtih yeebdíh naóhna wā chajjcan caá. Pánihna, wā naáwátdih á naáwájtih tigaá. ⁵⁰Ded á naáwátdih jóí waadána, wā íipjeéh páantjeh á túi jumbipna caá.

* 12.34 Sal 110.4; Is 9.7; Ez 37.25; Dn 7.14

Pánihna, wā síp ã naáwát túutatdihjeh tigaá, yeebdíh wā naawáp”, Jesús queétdih ã nijíp jí.

**Jesús ã bohénitíh jítchanadíh
ã chocat**

13 ¹Pascua yeó jáapna pínah játihibit, Jesús nin baácdih cádahnit, ã síp pebhboó ã bejat pínah bahni ã jüdhdatdih átát jéihyep tají. Áihwā nin baácdih moondíh bádí oina, queétdih ã oi cádahcap jí. Pánihna, ã oyatdih júutna, áihwādih ã wun wāhüp jí.

²Caan chéi Jesús jwiítdih ã nūmah jeéméchah, Jesúsdih eníhcannitdih ã naáwát pínah nijiná, Judas, Simón Iscariote wüáhdih nemépboó át waád dée tají. ³Dios pebhmant ã jüúwájtidih, ã jwáub púuh laab béjat pínahdihbüt Jesús átát jéihyep tají. Æ síp caandíh chah maáh ã waadáat pínahdihbüt átát jéihyep tají. ⁴Pánih jéihna, jwíjeéh jeémp lajniji ñah ñuhnit, áih yégueh jih bói chóodih tóo dñgnit, jöp wiwat pínah yégueh chóojih chúhlit yoób ã chéwep jí. ⁵Chéo péanit, pamapdih mah pøoh yacnit, jwíih jítchanadih ã choc jwíhip jí. Pánih chocnit, ã chéo báudhni chóojih jwíih jítchanadih ã jöp wiwip jí.

⁶Pánihna, biquínadih choc péa bejnit, Simón Pedro pebhna ã juiibínap jí. Áih jítchanadih chocat tåut ã chäjachahjeh, Pedroboó caandíh nin pah ã nijíp jí:

—¿Maá, wíih jítchanadih chocodih júóh niít ma chäjap? ã nijíp jí.

⁷Weém butéh yeebdíh ded pah wā chocatdih ma jéih jwuhcan yuhna, tåttimah ma jéihbipna caá, Jesús caandíh ã nijíp jí.

⁸Obohjeéhtih, wíih jítchanadih meemdfíh wā chocat tåutcan caá, Pedro ã nijíp jí.

—Meemdíh wā choccah, wíih ma nihcan niít, Jesús caandíh ã nijíp jí.

⁹—Pánihna, Maá, wíih jítchanadihjeh nihcan, wíih téihyanadih, wíih wao dáhdihbüt ma chocoó bácah, Pedro ã nijíp jí.

¹⁰—Ded jéehna, nihat áih bácahdih ã tåi chocna caá. Caandíh chéne jwáub chocat ã náahcan caá. Áih jítchanadihjeh chocat caá náahap. Pánihna, yeebboó jéehnit panihnit ñi jumuchah yuhna, biíc ñijeéh jumni jéehcanni panihni ã yéejatdih cádahcanni ã jumna caá, Jesús Pedroth ã nijíp jí.

¹¹Páant nijiná, Jesús caandíh eníhcannitdih duó wáini pínahdih jéihnit, jwiítdih páant ã nijíp tají.

¹²Jwíih jítchanadih choc péanit, áih yégueh chóodih jwáub duonít, ã lajapjina ã jwáub jui lajap jí, páant muntih. Pánih jwáub jui lajnit, nin pah jwiítdih ã nijí naáwáp jí:

—¿Butéh yeebdíh wā chocatjidih ñi jéih niít? ¹³Yeéb weemdih ‘Bohén’, nijiná, ‘Maá’, nijiná, yoobópdih nijí tigaá ñi chäjap. Weém yeebdíh bohéni, ñi Maáh yoobát tigaá. ¹⁴Páant yeebdíh bohéni, ñi Maáh jumna yuhna, teo wāhnit ípi chäjat pah ñíih jítchanadih wā chocna beé. Páant wā chäjachah enniti jumna, yeebbút ñíih jítchanadih míc chocat caá náahap. ¹⁵Ded pah ñijeéh jumnitdih ñi teo wáacat pínahdih butéh wā júutup be. Pánihna, yeebdíh ded pah wā chäjatjii pah yeebbút biíc yoobó ñi chäjaá.* ¹⁶Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Ded teo wāhniboó ã maáh chah nihcan caá. Ded ã wahnbidoó caandíh wahni chah nihcan caá.* Obohjeéhtih, yeéb chah jumna yuhna, yeebdíh teo wāhni pah ñíih jítchanadih yeebdíh wā choc wāhüp be. Pánihna, wā chäjatjidih enniti jí biíc yoobó ñi chäjaá. ¹⁷Páant wā wüatdih jéihnit, chäjna, bádí ñi wéibipna caá.

¹⁸Obohjeéhtih, yeéb nihatdih páant wā níijcán caá. Det wā ñíonitdih wā tåi jéihna caá. Dios naáwátdih naóh yapanit í daacátji biíc yoobó ã yapbipna caá. ‘Wájeéh jeémpnijeh tigaá weemdih yeejép ã chäjbipna caá’, ít níij daacáp tají.* ¹⁹Páant ã chäjat pínah jåtih yeebdíh naóhna caá wā chäjap, páant ã yapat tåttimah, ‘Caán Jesús, Dios ã wahni Cristo ta tigaá’, ñi níij jéihyat pínah

* 13.12-15 Mt 20.28; Mr 10.45; Lc 22.27 * 13.16 Mt 10.24; Lc 6.40; Jn 15.20
* 13.18 Sal 41.9

niijná.²⁰Nindihbüt yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Wā wahnidih ded tñi wéi jwāáhni, weemdfihbüt à tñi wéi jwāáhna caá. Pánih weemdfih wéi jwāáhni, weemdfih wahniijidihbüt à wéi jwāáhna caá”, Jesús jwiítdih à niijíp jí.

**Judas à duó wáyat pínahdih
Jesús à naáwát**

(Mt 26.20-25; Mr 14.17-21; Lc 22.21-23)

²¹Páant niij péanit, Jesús bádí à jígahap jí. Pánih jígahnit, jwiítdih nin pah à niijíp jí:

—Yoobópdih yeebdih wā naóhna caá. Biíc ñi cátih jumni weemdih eníhcannitdih à duó wáipinpa caá, à niijíp jí.

²²Páant à niijichah joinít, caandih júutni pínahdih jéihcan, jwiítjeh jwī míf en jáhanap jí. ²³Weém, Jesús bádí à oinboó caandih wā dodh jáah lajap jí.

²⁴Pánihna, Simón Pedro weemdfih áih téihyajih jenah júutnit, nin pah à niijíp jí:

—Caandih ma úábh joí eneé dedna tigaá caandih duó wáini pínah, weemdfih à niijíp jí.

²⁵Páant à niijichah joinít, weémboó Jesúsdih jwúub dodh jáah lajnit, caandih nin pah wā niij úábh joyóp jí:

—¿Maá, deddih niij tigaá ma cháj? wā niijíp jí.

²⁶—Nin pandih dajnit wā neéh wähni pínah weemdfih eníhcannitdih à duó wáipinpa caá, weemdfih Jesús à niij jepahap jí.

Páant niij péanitjeh, pan dahdih daj úb neéhnik, Judas, Simón Iscariote wüáhdih à wühüp jí. ²⁷Páant Jesús à daj neéh wähni pandih Judas à jeéméchah, nemépboó caandih yeejép àt chájat túutup tají. Pánih jéihna, Jesús caandih nin pah à niijíp jí:

—Ded pah ma chájat pínahdih waícanjeh chájadih ma bejeé, Judasdih à niijíp jí.

²⁸Páant Judasdih à niijichah joiná yuhna, jwiít nihat jwí jéihcap jí. ²⁹Pánih jéihcan, “Judas jwíih dinerodih en daoní à jumuchah, jwí jeémát pínahdih jíib

chájat tåutna, Jesús páant à niij wahna caá”, biquína ít niij jenah joyóp ta yah jí. Bitaboó “Moh yéejnitudih dinero wühat tåutna caá àt chájap”, ít niij jenah joyóp tají. ³⁰Pánihna, Jesús à neéh wühni pandih jeémp péanit, Judas à bac bejep jí. Páant à bac bejehah, chei wāáti jumüp jí.

Jesús jáap wütatdih à naáwát

³¹Páant Judas à bac bejat tåttimah, Jesús jwiítdih nin pah à niij naawáp jí:

—Buu láá bácah weém nihat cääcwä áud jené wā íip à wahni wā jumatdih, wā wépatdihbüt cääcwädih à jéihyabipna caá. Caán à wépatdih weembát queétdih wā jéihyabipna caá. ³²Páant wā íip à wépatdih wā jéihyanachah, caán wā wépatdihbüt waícanjeh à jéihyabipna caá. ³³Yeéb wā weh panihnit, nindihbüt wā naawächah ñi téi joyoó. Daocánni yeó jíapbitjeh níjeéh wā jum jwuhbipna caá. Wā bejat tåttimah, weemdfih bádí ni bidbipna caá. Jwī déewädih wā niijáti pah yeebdihbüt biíc yoobó niijnít, “Wā bejep pínahna yeébboó ñi jéih bejcan caá”, wā niijná caá. ³⁴Pánihna, jáap wütatdih yeebdih wā naóhna caá. Yeebjéh ñi míf oyoó. Yeebdih wā oyaatji pah, yeebjéh ñi míf oyoó. ³⁵Páant ñi míf oyochah ennit, wíihwā ñi jumatdih bita í jéihbipna caá, Jesús jwiítdih à niijíp jí.

Pedro à yeeat pínahdih

Jesús à naáwát

(Mt 26.30-35; Mr 14.26-31; Lc 22.31-34)

³⁶Páant à niijichah joinít, Simón Pedro Jesúsdih nin pah à niij úábh joyóp jí:

—¿Maá, dedboo tigaá ma bejbi, páant ma niijná? à niijíp jí.

—Wā bejat pínahna wäjeéh ma jéih bej jwuhcan caá. Obohjeeéhtih, buu jéih bejcan yuhna, tåttimah wā pebhna ma juibíipna caá, Pedrodih Jesús à niijíp jí.

³⁷—¿Maá, dépanih tigaá buu majeéh wā jéih bejcan? Weemdfih í mawachah yuhna, meemdfih wā cádahcan niít, Pedro à niijíp jí.

* 13.20 Mt 10.40; Mr 9.37; Lc 9.48; 10.16   * 13.33 Jn 7.34   * 13.34 Jn 15.12,17; 1 Jn 3.23; 2 Jn 5

38—Páant niijná, ḡweemdíh wapna, ma wān wāhmi naniít? Obohjeéhtih, yoobópdih meemdíh wā naóhna caá. Mujbai ā ewat pínah játih, ‘Caandíh wā jéihcan caá’, biíc peíhcanni láa pohba bitadíh ma niij yeebipna caá, Jesús Pedrodih ā niijíp jī.

Jesús Dios pebhna bejni namá panihni ā jumna

14 ¹Táttimah, Jesús jwiítdih nin pah ā niijíp jī: “Butéh wā niijátdih náhninit, ñi jígahca bojoó. Wā íipdih tái jenah joinít, weemdíhbut biíc yoobó ñi tái jenah joyoó. ²Wā íip ā jumupboó dawá jumna pínah muñaná ñi jumna caá. Pánihna, caanná juihbímit, ñi jumna pínahdih ámohodih wā bejbipna caá. Wā naáwát pah biíc yoobó ā wihsah, páant yeebdíh wāta niij naóhcan tagaa. ³Yeéb ñi jumna pínahdih tái ámoh péanit, yeebdíh ubudih wā jwáub deí júóhbpna caá, wájeéh ñi jumna pínah niijná. ⁴Wā bejat pínah namá panihnidih ñi jéihna caá”, ā niijíp jī.

⁵—Maá, deh ma bejat pínahboó jwiít jwí jéihcan caá. ⁶Ded pah tigaá caán namá panihnidih jwí jéihbi? Tomás Jesúsdih ñi níj ubáh joyóp jī.

⁶—Weemjéh tigaá namá panihni wā jumup, wā íip pebhboó ñi juihbíat pínah niijná. Weemjéh muñ tigaá yoobópdih naóhni. Jeáboó juihbímit pínahdih weemjéh muñ tigaá caolih booani wā jumna caá. Caolih wā booanit míficjeh wā íip pebhboó páantjeh ī jumbipna caá. ⁷Weemdíh tái jéihna nihna, wā íipdihbut ñita jéih tagaa. Pánihna, buñ caandíh ennit panihnit jumna, caandíh ñi tái jéihna caá buca, Jesús jwiítdih ā niijíp jī.

⁸Páant ñi niijíchah joinít, Felipe jwáuh nin pah ñi niijíp jī:

—Maá, jwí íipdih jwiítdih ma jáutá. Páant bóojeh tigaá jwí eníhip, ñi niijíp jī.

⁹—¿Felipe, maatápdih wájeéh jumna yuhna, weemdíh ma tái jéih jwáuhcan niít? Weemdíh enna, wā íipdihbut maát enep be. ‘Jwí íipdih ma jáutá’, niijná, ḡdépanih tigaá weemdíh páant ma nií?

¹⁰Weém wā íipjih chénewá jumna yuhna, biícjeh caá. ¹¹‘Páant caán yoobópdih nihcan caá’, ma niij jenah joicán? Yeebdíh naóhna, wā jenah joyájtih wāpí naóhcan caá. Wā íip ā naáwát túutuchajeh, wā naóhna caá. Pánihna, caán biícdih jumna, ñi wépatjih wāpí chaj júutna caá. ¹²Weém wā íipjih chénewá jumna yuhna, biícjeh caá. Caán ‘Yoobópdih tigaá’, niij jenah joicán, wā íip ā wépatjih wā chaj júutatjidih náhninit, biícjeh jwí jumatdih ñi jéihbpna caá. ¹³Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Det weemdíh tái jenah joinít wā chajat pah biíc yoobó ī chajbipna caá. Buñ wā íip pebhboó jwáub bejna, wā chajat chah pohba wā íip ā wépatjih ī chajbipna caá. ¹⁴Weemdíh tái jenah joinít ī ubáh pah wā chajbipna caá, wā íip ā wépatdih cíacwā ī jéihyat pínah niijná. ¹⁵Pánihna, weemdíh jepahnit ñi jumupchah, dedé ñi ubáh biíc yoobó wā chajbipna caá, Jesús ñi niijíp jī.*

Táini Espíritu ā wahat pínahdih

Jesús ā naáwát

¹⁵Yeéb weemdíh oina, wā wutatdih ñi jepahipna caá. ¹⁶Yeebdíh Táini Espíritu ā wahat pínah niijná, wā íipdih wā ubáhbpna caá, wā wihsah, ñijeéh ñi jumna pínah niijná. Caán Táini Espíritu yeebdíh teo wáacníboó yoobópdih naóhni jumna, yeó jáap jumna pah ñijeéh ñi jumbipna caá. ¹⁷Nin baácdih moón wā íipdih jéihcannit, caán Táini Espíritudihbut ī jéihcan caá. Pánih jéihcan, caandíh ī tám jenah joicán caá. Obohjeéhtih, caán ñijeéh jumna pínahdih yeébboó ñi tám jéihbpna caá.

¹⁸Yeebdíh wā éemp bejcan niít. Pánih éemp bejcan, caán Táini Espíritu yeebdíh ñi juyúchah, weém wā jumna pahjeh muñtih ñijeéh ñi jumbipna caá. ¹⁹Wā bejat pínah bahnijeh ñi jüdhna caá. Páant wā bejat táttimah, nin baácdih moón weemdíh jepahcannit, weemdíh ī jwáub encan niít. Obohjeéhtih, yeébboó weemdíh ñi enbipna caá. Weém jwáub boo pñd jüdhni wā jumna pah muñtih,

* 14.6 Mt 11.27; Jn 1.18; 6.46; Hch 4.12 * 14.13-14 Mt 7.7-11; Lc 11.9-13; Jn 15.7,16; 16.23-24; 1 Jn 3.21-22; 5.14-15 * 14.15 Dt 6.4-9; 11.1

yeebbút jwáub boonit Diosjeéh páantjeh ñi jumbipna caá.²⁰ Jwí wahni Táini Espíritu yeebdíh jaínit, wā íip biícdih wā jumatdih yeebdíh á tui jéihyabipna caá. Páinhna, wā íip biícdih wā jumat pah mäntih, yeeb biícdih wā jumatdihbat á jéihyabipna caá.²¹ Ded wā wutatdih joí waadáni weemdih oini caá.* Weemdih oinidih wā íipbut á oibipna caá. Weembút caandih biíc yoobó wā oibipna caá. Páant weemdih oinidih ded pah wā jumatdih wā tui jéihyabipna caá”, Jesús jwiítdih á nijjíp jí.

²² Jwíjeéh jumni biíh Judas, Iscariote nihcanni, Jesúsdih nin pah á nijjúubh joyóp jí:

—¿Maá, dépanihna jwiítdihjeh páant ma jéihyana yuhna, bita meemdhíh jepahcannitboodih ma jéihyabican? á nijjíp jí.

²³—Ded weemdih oini wā naawátidih á tui joí waadábiipna caá. Páant á tui joí waadánachah, wā íip caandih á oibipna caá. Páinh oina, wā íip biícdih áih caolihdih waadnít, ájeéh jwí jumbipna caá.²⁴ Obohjeéhtih, weemdih oicanniboo wā wutatdih á jepahcan caá. Páant á jepahcah, ájeéh jwí wihicna niít. Butéh ñi joiní weemjeh wā naawát pohba nihcancáa. Obohjeéhtih, wā íip weemdih wahnjeh páant á naawát tátutip be.

²⁵“Nijeéh jum jwuhna, páant yeebdíh wāát nijjúubh naawáp be.²⁶ Obohjeéhtih, tátimah wā íipdih wā úubáchah, Táini Espíritudih yeebdíh á wahcipna caá. Páinhna, caán Táini Espíritu yeebdíh teo wáacni jumna, á tui bohéipna caá. Páinh bohénit, nihat yeebdíh wā naawátidih á náhniabipna caá.

²⁷“Yeebdíh wā tui jumat tátutna caá. Weém wā tui jumat pah mäntih yeebbút ñi tui jumbipna caá. Wā wáhni tui jumat pah nin baácdih moón í jéih wáhcan caá. Páinhna, bádí náhni dahwanit, ñi úumca bojoó.²⁸ Weém wā bej jwuhcipna caá. Obohjeéhtih, níjeéh jumat tátut nijjána, wā jwáub dei júóhchipna caá, páant mäntih’, yeebdíh páant wā níij naawáchah, ñiát joiná jíi. Páant wā níijchah joinít, weemdih yoobópdih ñi oina nihna, ñita

wéi tagaá. Wā íipboó weém chah wépni á jumuchah, ájeéh jumnit, chah yeebdíh wā jéih teo wáacipna caá. Páant wā chajat pínahdih jéihna, yeebdíh weñat caá náahap.²⁹ Weemdih ded pah á yapat pínahdih yeebdíh wāát naóhna jí, wā níijátji biíc yoobó á yapachah, weemdih tui jenah joinít ñi jumat pínah níijna.

³⁰“Yeebdíh wā míc wéhe jwuhat pínah bahnibitjeh á júdhna caá. Waícanjeh, nin baácdih moón í maáh, weemdih yeejép chajadih á jéóhchipna yuh caá. Nemépwá í maáh wépni jumna yuhna, weemdih á jéih yap yohcan niít.³¹ Obohjeéhtih, weemdih wā íip á wutat pahjeh wā chajibipna caá, nihat cáacwá caandih wā oyatdih á jéihyat pínah níijna. Ñi ñah níuhuú. Chóbe bejjih”, Jesús jwiítdih á nijjíp yuh jí.

Jesús jiwá iguíh páuj panihni
á jumat

15 ¹Páant níijna yuhna, nin pah jwiítdih á jwáub níij bohénat jí, páant mäntih: “Weém jiwá iguíh páuj panihni, wā íipboó iguíhadih en daoní panihni, wíih cáacwá iguíh pihna panihnit í jumna caá.* ²Quehcanni pihdih iguíhadih en daoní á bód yohcipna caá. Páant á bód yohat pah, det weemdih tui jenah joicánnitdih wā íip á yohcipna caá. Ded tui quehni pihboodih á bód ámohna caá, dawá á quehat pínah níijna. Páant á chajat pah det wíihwá í náahatdihjeh í chajachah enna, wā íip queétdih á cádahat tátutipna caá, ded pah wā náah yacatboodih í chajat pínah níijna.

³Yeébboó wā naawátidih joí jepahnit, bód ámohni panihnit ñi jumna caá.⁴ Táui biícdih wájeh ñi jumuhuú. Páant wájeh ñi jumuchah, weembút yeéb biícdih wā jumbipna caá. Ded iguíh pih áih páujdih tui duuj lájcan, á jéih quehcan caá. Páinh pah, yeebbút weemdih tui joicán, wā wépat á wihicah, wā weñat pínahdih ñi jéih chajcan niít.

⁵“Weém jiwá iguíh páuj panihni, yeébboó áih pihna panihnit caá ñi jumuhuú. Ded weemdih tui joiní wájeh tui biícdih á jumuchah, weembút ájeéh tui biícdih

* 14.21 Dt 6.4-9; 11.1 * 15.1 Is 5.1-7

wā jumbipna caá. Pánih jumna, tái quehni pih panihni wā weñat pínahdih ā tái chājbipna caá. Obohjeétih, weemdih joicánnitboó, wā weñat pínahdih ī jéih chājcan niít. ⁶Ded wān jāóhni pihdih ā yohat pah, weemdih cádahni, wājéeh tái jumcannidih wā iip ā yohbipna caá. Pánihna, caán yohni iguíh pihna ā diib téhechah, iguíhdih en daoníboó caán tehni pihnadih wao wáacnit, ā cáo yohbipna caá. Pánta ñ chājat pah, weemdih cádahnitdih Dios peéh chājna, iiguípna ā yohbipna caá.

⁷“Yeéb weemdih cádahcan, wā naáwátdih tái joiná, ded ñi náhatdih ñi úubúchah, biíc yoobó wā chājbipna caá. ⁸Wā weñat pínahdih ñi chājachah ennit, ‘Queét Jesúhwā caá’, bita ñ niij jéihbipna caá. Pánta niij jéihnit, wā iipdihbüt ñi wéibipna caá. ⁹Wā iip weemdih ded pah ñ oyat pah māntih weembát yeebdih biíc yoobó wā oina caá. Pánta yeebdih wā oyatdih ñi tái náhninaá. ¹⁰Wā iip weemdih ded pah ñ weñat, caandih jepahna, ñ oyatjih ájeéh wā tái jumna caá. Pánta wā chājat pah, weem jwáh yeebdih ded pah wā wutatdih jepahna, wā oyatjih wājéeh ñi tái jumbipna caá.

¹¹“Pánta yeebdih wā naóhna caá, wājéeh tái jumnit, bádi ñi weñat pínah niijná. Bainí ñi wéican niít. ¹²Nin pah yeebdih wā niij wutna caá: Yeebdih wā oyat pahjeh māntih, yeebjéhbut ñi míic oyoó. ^{* 13}Ded ñ chéendih bádí oina, caanjéh ñ wñat pínah tobohochah yuhna, caandih ñ tám teo wáacbipna caá. ¹⁴Ded pah wā wutatdih jepahna, yeébboó wā chéenwā ñi jumna caá. ¹⁵Wā chéenwā yoobát ñi jumuchah, ‘queét wā pebh moonjéh caá’, yeebdih wā niijcán caá. Í maáh ded pah ñ chājatdih ñ pebh moón ñ jéihcán caá. Obohjeétih, wā chéenwā ñi jumuchah, ded pah wā iip ñ naáwátdih yeébboodih wāát naóh yapanap jí. ¹⁶Yeéb weemdih ñi niócan beé. Obohjeétih, weémboó yeebdih wā ñíwip jí, wā iipíhwā jumna, ñ wutatdih jepahnit, ñi tám chāj cádahcatdih ennit, bitabut. Diosdih ñ jepahat pínah niijná. Pánih tám

chāj cádahcannit, wíihwā jumna, ded pah wā iipdih ñi úubúchah, yeebdih ñi wéhbjipna caá. ¹⁷Pánihna, nin pah yeebdih wā jwáh wutna caá: Yeebjéh ñ míic oyoó”, Jesús jwiítdih ñ niijíp jí.

Jesúsdih, áihwádihbüt
nin baácdih moón ñ iiát

¹⁸“Nin baácdih moón yeebdih ñ iináchah, weemdihbüt ñ iiátjidih ñi tám náhninaá. ¹⁹Diosdih jepahcannit ñi jumuchah nihna, queétjeh ñ míic oyat pahjeh, yeebdihbüt ñta oi tagaá. Obohjeétih, yeéb wā ñíonit jumna, ded pah queét ñ chājat pah biíc yoobó ñi chājcatdih ennit, yeebdih ñ eníhcán caá. ²⁰Wíihwā jumna, weem cháh ñi jumcan caá, yeebdih wā niijátjidih ñi tám náhninaá. Pánih weém nump jumna, weemdih yeejép ñ chājat pahjeh yeebdihbüt biíc yoobó ñ chājbipna caá. Bitaboó wā bohéátdih jepahnit, yeebdihbüt queétdih ñi bohénachah, ñ jepahbjipna caá. ^{* 21}Pánihna, nin baácdih moón weemdih wahnidih ñ jéihcat jíib, yeéb wíihwā ñi jumuchah ennit, yeebdihbüt yeejép ñ chājbipna caá.

²²“Queétdih bohénadih wā júóhcah, weemdih ñ náahcatji jíib queétdih peéh chājat ñta wihsan tagaá. Obohjeétih, bádi queétdih wā bohéát tátimah, ‘Yéejat jíib weemdih ñ wihsan caá’, queét ñ jéih niijcán caá. ²³Ded weemdih eníhcanni wā iipdihbüt eníhcanni caá. ²⁴Wā iip ñ wépatjih cáacwá ñ jéih chājca naáhdih wā chāj júutap be. Pánta wā chāj júutcah, queétdih yeejat jíib ñta wihsan tagaá. Obohjeétih, wā chāj júutatdih enna yuhna, weemdih, wā iipdihbüt ñ eníhcán caá. Pánta ñ eníhcán jíib, Dios queétdih ñ peéh chājbipna caá. ²⁵Pánih eníhcán, Dios naáwátdih naóh yapanit ñ daacátji biíc yoobó chājna caá ñ chājap. ‘Queétdih yeejép wā chājcah yuhna, weemdih ñ eníhcán caá’, ñt niij daacáp taji. *

²⁶“Tátimah, wā iipjéeh jumni Táini Espíritudih wā wahbjipna caá, yeebdih ñ teo wáacat pínah niijná. Yeebdih yoobópdih naóhni pínah jumna, yeebdih

* 15.12 Jn 13.34; 15.17; 1 Jn 3.23; 2 Jn 5
Jn 13.16 * 15.25 Sal 35.19; 69.4

* 15.18-19 Jn 17.14-18

* 15.20 Mt 10.24; Lc 6.40;

ded pah wā jumatdih ā tāi jéihyabipna caá. ²⁷Cáacwādih wā bohé jwihichah, yeéb wājeéh níat jum̄p jí. Pánih wājééh jumnit, ded pah wā chājatdih ennitji yeeb jwáh bitadih naawát caá náahap.

16 ¹“Bútēh yeebdih ded pah ā yapat pínahdih wā naawáp be, caandih tāi náhninit, biíc yoobó yeebdih ā yapachah, weemdih níi cádahcat pínah niijná. ²Táttimah, wílhwā níi jumat jíib, níi maáta jwī mífic wáacat mūuná ī waadát túutcan niít. Biíh láa ded yeebdih mao yohna, ‘Dios ā náahat pah chājna caá wā chājap’, ā niij jenah joibpna yuh caá. ³Wā íipdih, weemdihbüt ī jéihcat jíib páant ī chājbipna caá. ⁴Pánihna, yeebdih yeejép ā yapachah enna, ‘Pánta ā yapat pínahdih Jesús jwiítdih ā naawáp jí’, níi niij náhnibipna caá. Caandih níi náhniat pínah niijná, bue yeebdih wā naóhna caá”, Jesús jwiítdih ā niijíp jí.

Táini Espíritu ded pah ā teo wáacat pínah

“Weemdhíh níi jwihl pej jum láa weémboó níijeéh jumna, butéh wā bohéatdih yeebdih wā naóh jwuhcap jí. ⁵Obohjeéhtih, buu weemdih wah deyani pebhboó wā jwáub béjat pínah bahnjeh ā judhduchah, yeebdih páant wā naóhna caá. Obohjeéhtih, ‘¿Dee tígaá ma bejibi?’ weemdih níi niij uábh joicán caá. ⁶Wā púuh laab béjat pínahdih yeebdih wā naawáchah, bádí níi jígahna caá. ⁷Obohjeéhtih, tabit níi jígahcat pínah niijná, yeebdih yoobópdih wā naóhna caá. Wā púuh laab béjat táttimah, yeebdih teo wáacni pínah, Táini Espíritudih wā wahachah, chah níi tāi jumbipna caá. Wā púuh laab béjcah, yeebdih teo wáacni pínahboó áta júóhcan tagaá. ⁸Wā wahachah, caán dei júiná, nin baácdih moón ī yéejatdih queétdih ā jéihyabipna caá. Ded pah tāi chājat pínahdihbüt ā jéihyabipna caá. Yéej chājnitedih ī yéejat jíib Dios ā peéh chājat pínahdihbüt caán ā jéihyabipna caá. ⁹Caán Táini Espíritu cáacwādih nin pah ā niij jéihyabipna caá: ‘Jesucristodih ma jepahcat caá ma yéejat’, ā niijbipna caá. ¹⁰Wā íip pebhboó wā jwáub bejat táttimah, cáacwā weemdih ī jwáub

encah, Teo Wáacni jwuh queétdih ā bohéipna caá, ded pah ī tāi jumat pínahdih ī jéihyat pínah niijná. ¹¹Nin baácdih moón ī maáh nemépdih Dios ā peéh chājat pínahdih Táini Espíritu ā jéihyabipna caá.

¹²“Bádih caá yeebdih wā naawát pínah ī judhdup. Obohjeéhtih, buu caandih wā naawáchah, níita beh joicán tagaá.

¹³Pánta wā naóhcah yuhna, Táini Espírituboó yeebdih ā jéihyabipna caá. Caán ā jenah joyátjeh ā naóhcan niít. Obohjeéhtih, wā íip caandih ā naawát túutuchah, yeebdih yoobópdih ā naóh beedábibna caá. Táttimah ded pah ā yapat pínahdihbüt ā bohéipna caá.

¹⁴Pánihna, ded pah wā jumatdih ā naawáchah joinít, yeebboó weemdih bádih níi wéibipna caá. ¹⁵Wā íip ī jéihyat pah, weembüt wā jéihna caá. Pánta tigaá ‘Táini Espíritu ded pah wā jumatdih ā jéihyabipna caá’, yeebdih wā niij naawáp be.

¹⁶“Bahnibitjeh weemdih níi en jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdih níi jwáub enbipna caá, páant muntih”, Jesús jwiítdih ā niijíp jí.

Buu Jígahnit, táttimah wéinit jwī jumat pínah

¹⁷Pánta ā niijchah joinít, jwiít biquína nin pah jwī mífic niij uábh joyóp jí:

—‘Bahnibitjeh weemdih níi en jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdih níi jwáub enbipna caá, páant muntih’, niijná, ‘ded pah niij tigaá páant ā niij? ‘Wā íip pebhboó wā jwáub páuh laab béjipna caá’, niijná, ‘ded pah ā chājat pínahdih niij naóh tigaá jwiítdih páant ā niij?

¹⁸‘Bahnibitjeh’, ‘maátcanjeh’, niijná, ‘ded pah niij tigaá ā chāj? Obohjeéhtih, jwī beh joicán caá, jwī mífic niijíp jí.

¹⁹Pánta niijnít, caandih jwī uábh joíhatdih jéihna, Jesús nin pah jwiítdih ā niij naawáp jí:

—‘Bahnibitjeh weemdih níi en jwuhbipna caá. Obohjeéhtih, maátcanjeh encannitji, weemdih níi jwáub enbipna caá páant muntih’, ‘wā niijátdih beh joicán, uábh joísh niít níi chājap?

²⁰Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Wā wñat pínah bahnibitjeh ã jéhdna caá. Pánihna, wā wñuchah enna, bádí ñi jüibípncaá. Obohjeéhtih, weemdih eníhcannitboó bádí ï wëibipna caá. Yeébboó bádí jígahnitji, túttimahbitjeh ñi jwáub wëibipna caá. ²¹Nin pah ã jumna caá: Yad wili mi weép jáana, yeejép mi yapat pínah ã jumuchah, bádí mi jígahna caá. Pánih jígahna yuhna, mi weép jumat túttimah, caántdih ã tubatjidih náhnican, wébít ã cáac jumuchah ennit, bádí mi wéina caá. ²²Páant mi jumat pah tigaá báu yeéb ñi jígahipna caá. Túttimah, yeebdíh wā jwáub enechah, yeebbát bádí ñi jwáub wëibipna caá. Páant ñi weñezechah, det yeebdíh ï jéh jwáub jígahacan niít.

²³“Weemdih ñi jwáub enni yeó jáapdih tái beh joinít jumna, weemdih ñi wábh joicán niít. Yoobópdih yeebdíh wā naóhna caá. Wíihwá jumna, wā wépatjih ñi wábhachah, wā íip yeebdíh ã jepahipna caá. ²⁴Játih wā íipdih páant ñi wábh jwuhcap jí. Obohjeéhtih, yeebdíh wā wén wéhat téttimah, wíihwá jumna, páant caandih ñi wábh. Páant ñi wábhachah, ñi wábtidih ã wáhhipna caá, bádí ñi weñat pínah niijná.”

Jesús yéejatdih yap yohni ã jumat

²⁵“Játih wā jenah joiní naáwtjíjhéh yeebdíh wā bohénachah, ñi tái beh joicán beé. Obohjeéhtih, wā boo phd jüuwát téttimah, ded pah jwí íip ã jumatdih tái bocannijeh wā naóhhipna caá. ²⁶Caán láá wíihwá jumna, wā wépatjih yeebjéh wā íipdih ñi wáhhipna caá. Weemboó ñíih pínahdih wā jwáub wábh wáhcan niít. ²⁷Pánihna, wā íip pebhmant júóhni wā jumuchah ‘Yoobópdih tigaá’, niíj jenah joinít, weemdih ñi oyochah ennit, wā íipboó yeebdíhbut ã oibipna caá. Páant ã oyatdih jéhñit, yeebjéh caandih ñi wáhhipna caá. ²⁸Weém wā íip biícdih jumni ñin baácboó wā jüuwáp jí. Pánihna, báu nin baácboó jum jwuhni wā íip pebhboó wā jwáub páuh laab békipna caá”, Jesús jwiítdih ã niijíp jí.

²⁹Páant ã niijíchah joinít, jwiít caandih nin pah jwí niijíp jí:

—Buu bácah ma jenah joiní naáwtjíjhéh bohécan, bocannijeh jwiítdih ma naóhna caá. ³⁰Pánihna, meém jéh beedáni ma jumatdih buu jwuhna jwí jéhna caá. Ded meemdih bohéni pínah ã wihsan caá. Páant tigaá Dios pebhmant júóhni ma jumatdih jwí tái jéhna caá, jwí niijíp jí.

³¹—Buu ‘Yoobópdih Dios pebhmant júóhni tigaá ãt jumup’, ñi niíj niít buca?

³²Páant niijítji yuhna, buu cheijeh nihat yeéb ñíih muunáboó ñi jweí jwáub bejehah, weém biícjeh wā chábípncaá. Obohjeéhtih, biícjeh pohba wā nihsan niít. Weemdih ñi yoh bejehah yuhna, wā íipboó wájéeh ã jumbipna caá. ³³Páant wā yapat pínah játih yeebdíh naóhna caá wā chajap, jígahcanjeh ñi tái jumat pínah niijná. Nin baácboó ñi jum jwuhuchah, Diosdih náahcannit yeebdíh yeejép ã chajipna caá. Obohjeéhtih, nin baácdih moón ï yéej chajatdih yap yohni wā jumatdih jéhñit, bádí ñi weñeé, jwiítdih ã niijíp jí.*

Jesús áih pínahdih Diosdih ã wábat

17 ¹Páant niíj péanit, Jesús jeáboó chéi ennit, Diosdih nin pah ã niíj wábap jí: “Paá, buu ma niijáti pah tih weemdih ï mawat pínah ã jumna caá. Pánihna, weém ma wáh wā jumatdih cíacwádih ma jéhyanáá, weemdih ï weñat pínah niijná. Páant ma chajachah, weem jwáh meemdihbut queétdih wā weñat túutipna caá. ²Nihat cíacwáá ï maáh weemdih ma waadánap be. Pánih maáh jumna, det weemdih ma wéhnitdih majéeh wā jumat túutipna caá. ³Det meém Dios biícjeh jummidih jéhna, weém ma wahnidihbut jéhna, japoó jwíjeéh biícdih páantjeh ï tái jumbipna caá.

⁴“Nin baácboó jum jwuhna, ma chajat túutatjidih wā chaj péanap be. Pánih chajna, ded pah ma jumatdih cíacwádih wā tái jéhyanap be, meemdih ï weñat pínah niijná. ⁵Pánihna, nin baácdih jwí

* 16.23-24 Mt 7.7-11; Stg 1.5-6   * 16.33 Ro 8.37; 2Co 2.14; Ap 3.21; 5.5

chājat pínah jātih, majeéh biícdih jum jwuhna, biíc yoobó jwípí wūtat pah mūntih, weemdih ma jwáub māáh waadánaá.

**Jesús á bohénitih pínahdih jwuh
Diosdih á uábhá**

“Paá, nit wíihwādih jwuh wā uábhna caá. Nit weemdih ma wēhnit nin baáckoó yeejépwā cātíh ī jumuchah yuhna, queétdih ded pah ma jumatdih wā jéihyanap be. Queét míihwādih weemdih ma wāhuchah, queét ma wūtat pah ī chājna beé. ⁷⁻⁸Weemdih ma naawátjidih queétdih wā bohénachah, ī tái wēi joyóp be. Pánih wēi joinít, ma pebhmanj jōohni wā jumatdih, ma wahni wā jumatdihbüt ī tái jéihna caá. Pánih jéihnit, ‘Nihat jwítdih á bohéájtih, nihat á chaj júutatjidihbüt Dios át wutup taga’, ī niíj jéihna caá.

“Paá, nit wā bohénitih pínahdihjeh uábhna caá wā chājap. Bitafh pínahdih uábhna wā chaj jwuhcan caá. Nit weemdih ma wēhnit míihwā caá ī jumüp. Íih pínahdih meemdih uábhna caá wā chājap. ¹⁰Nit wíihwā nihat míihwā mun tigaá. Pánihna, míihwāboó wíihwā mun tigaá. Weemdih jepahna, ī tāut nūumuchah ennit, bitabüt weemdih ī wēina caá.

¹¹“**Buu** nin baáckoó wā chāocán nií. Ma pebhna jwáub bejat tāut caá wā chājap. Pánt ma pebhna wā jwáub bejehach yuhna, nit weemdih ma wēhnit nin baáckoó ī chāobípa caá. Paá, meém táiini jumna, nit weemdih ma wēhnitdih ma wēpatjih, weemdih ma wēhni wēpat biícdih, ma tái en dawaá. Pánt ma tái en dawáchah, jwiít tái biícdih jwí jumat pah mūntih nitbat tái biícdih ī jumbipna caá. ¹²Ijeéh jum jwuhna, ma wēpatjih nitdih wā tái en dawáp be, biíckoó á buudcát pínah niijná. Obohjeéhtih, ma naawátdih ī daacatjí pahjeh tih, biíc bácah iiguípna á bejbipna caá.*

¹³“**Buu** ma pebhboó bejat tāut caá wā chājap. Nin baáckoó jum jwuhna, íih pínahdih páant wā niíj uábáp be, caandih joinít, weém biícdih bádí ī weñat pínah

nijiná. ¹⁴Ded pah ma jumatdih nitdih wāát naawáp be. Weém yeejép wā chājcat pah nit wíihwāboó yeejép chājnitji ī tāut nūumúp be. Pánt ī tāut nūumuchah ennit, bita tāut nūumcánitboó queétdih ī iiná caá.

¹⁵Nin baácdih jumnit wíihwādih ma ub bejeé, wā niíj uábhcan caá. Obohjeéhtih, ‘nin baácdih ī jum jwuhuchah, ma tái en dawaá, Nemép queétdih á yéejacat pínah niijiná’, wā niíj uábhna caá. ¹⁶Weém nin baácdih moón yeejép ī jenah joyát pah wā jenah joicán caá. Pánihna, weemdih jepahnit jumna, nin baácdih moón ī jenah joyát pah queétbüt ī jenah joicán caá. ¹⁷Ma naawát yoobópdih á jumuchah, caandih nit wíihwādih ma tái bohenaá, meemdih chah ī jepahat pínah niijiná.

¹⁸Nin baáckoó weemdih ma wahat pahjeh mūntih, weembüt nit wíihwādihbüt wā wahna caá, ded pah jwí jumatdih queét jwuh bitadih ī bohérat pínah niijiná. ¹⁹Cáacwādih wā wun wāhbitna caá, míihwā jumna, ma weñat pínahdihjeh ī chājat pínah niijiná.

**Jesús nihat áihwā pínahdihbüt
á uábhá**

²⁰⁻²¹“Nit wíihwādihjeh ma teo wáacá’, wā niíj uábhcan caá. Buu queétbüt bitadih wíih doonádih ī bohénachah joinít, weemdih jepahnitdihbüt ma teo wáacat pínahdih wā uábhna caá, nihat wíihwā biícdih ī jumat pínah niijiná. Weém majeéh jwiít chénewá jumna yuhna, biícjeh caá. Pánihna, jwiít biícjeh jwí jumat pah queétbüt jwíjeéh tái biícdih ī jumna naáh, ma wahni wā jumatdih nihat cáacwā ‘Yoobópdih tigaá’, ī niíj jéihyat pínah niijiná.

²²Weemdih ma wāhni wēpatdih wíihwādihbüt wāát wāhup be, biícdih jwiít jwí jumat pah, queétbüt tái biícdih ī jumat pínah niijiná. ²³Weém queét biícdih wā jumuchah, meembüt weém biícdih ma jumna caá. Pánt biícdih jwí jumuchah, wíihwā yoobópdih biícwā pahjeh ī jumbipna caá. Pánt biícwā pah ī jumuchah enna, ma wahni wā jumatdih cáacwā ī jéihbipna caá. Pánihna,

* 17.12 Sal 41.9; Jn 13.18

weemdhí ma oyat pah māntih,
queétdihbat biíc yoobó ma oyatdih ī tái
jélibipna caá.

²⁴“Paá, nin baácdih jwī chājat pínah
játih weemdhí bádí oina, ma wépat
weemdhí wūhnit, biíc yoobó maáta jwī
jumup jí. Pánihna, wíihwā jwī pebhboó
wājeéh ī jumat pínahdih queétdih wā
náah yacna caá, weemdhí maáh ma
jwáub waadáátdih ī enat pínah níijná.
²⁵Paá, meém túini yoobát chājni, nin
baácdih moón yeejépwā meemdih ī
jéihcah yuhna, weémboó meemdih wā
túi jéihna caá. Ma wahni wā jumatdih
nit wíihwā ī tái jéihna caá. ²⁶Ded pah
meém ma jumatdih queétdih wā
jéihyanap be. Táttimahbút, páantjeh wā
jéihyabipna caá, weemdhí ma oyat
pahjeh māntih queétdihbat ma oyatdih
ī jéihyat pínah níijná. Pánih jéihnit,
queétdihbat ī míic oyochah, jíeéh
biícdih wā jumbipna caá”, Diosdih á
niijíp jí.

Jesúsdih eníhcannit
caandih ī tewat

(Mt 26.47-56; Mr 14.43-50; Lc 22.47-53)

18 ¹Páant níij wáub péanit, Jesúsdih
jwiít á bohénitdih nūmah bac
bejnit, Cedrón wüt jummi mājdih cháuh
bej, Olivo pácahi jumni jeená jwī
juibínap jí. ²Dawá láa caán pácahi
jumupna Jesúsjih jwípí míic wáacap jí.
Pánihna, Judas Jesúsdih eníhcannitdih
duó wáini pínah caanná jwī bejat
pínahdih át jéihyep tají. ³Pánih jéihna,
Jesúsdih jéutat túut níijná, Romano
soldadowádih, Diofih muudih
wapnitdihbat át duó wái júuwáp tají.
Queétdih sacerdotewá maáta, fariseowá
maátabut ít wahap tají. Pánih júóhna, íih
jiiát yuyá déejih jiinít, ítah tóopna, íibat
naaná, máa quiítnajih man jumnit, í
juyáp jí. ⁴Pánihna, jwī jumupdih í tóah
júuwéchah ennit, yeejép á yapat
pínahdih jéihna, Jesúsbó queétdih
jwáah bejnit, nin pah á níij wáub joyóp
jí:

—¿Déhedih bid júóh tigaá ní chāj? á
niijíp jí.

⁵—Jesús Nazaret táchidih bóodih bid
júóhna caá jwī chājap, queét ī niij
jepahap jí.

—Caan tígaá weém, Jesús á niijíp jí.
Queétdih duó wáini, Judas, queét
cátina á jumup jí. ⁶“Caan tígaá weém”,
Jesús á niij jepahachah joinít, caandih
tewedih júóhntji táchijih ī chéi jwáub bej
buugúp jí. ⁷Páant ī buugúchah ennit,
queétdih Jesús nin pah á jwáub niij wáub
joyóp jí:

—¿Déhedih bid tigaá ní chāj? á niijíp
jí.

—Jesús Nazaret táchidih bóodih bidna
caá jwī chājap, queét ī jwáub niij jepahap
jí.

⁸—‘Caan tígaá weém’, yeebdih wāáat
niij jepahap be. Pánihna, weemdhí teona,
nit wājeéh jumndih ní teoca bojoó,
Jesús queétdih á niijíp jí.

⁹“Míihwā weemdhí ma wūhnitdih
biíc cáacdih wā būudát tūutcap be”,
Diosdih á niij wáubatji pah biíc yoobó á
yapat pínah níjná, “Nitdih ní teoca
bojoó”, á niijíp jí. ¹⁰Simón Pedro áih
fibat naadíh jwáat wáinit, sacerdotewá
í maáhdih teo wūhni Malco wüt
jumniíh jéihyepmant bóo moli chóodih
á bódod yohop jí. ¹¹Páant á bódod
yohochah ennit, Jesús Pedrodih nin
pah á niijíp jí:

—Míih íibat naadíh ma jwáub yacaá.
Wā íip ded pah weemdhí á náah yacat
pah biíc yoobó yeejép wā yapbipna caá, á
niijíp jí.*

Sacerdotewá í maáh pebhna

Jesúsdih í ub bejat

(Mt 26.57-58; Mr 14.53-54; Lc 22.54)

¹²Páant á niij péanachah,
soldadowá, í maáhjih, jwiít judíowá
jwī maátabut Jesúsdih teonit, caandih
í chéwep jí. ¹³Chéo péanit, Anás
pebhna í ub bejep jí. Anás Caifás jóon
wüt jí. Caifásboó caán jópcidih
sacerdotewá í maáh á jumup jí.

¹⁴“Nihat jwiít judíowá jwī tái jumat
pínahdih biíc cáac á wæn wūchah á
túipna caá”, níij naóhiji Caifás á
jumup jí.*

* 18.11 Mt 26.39; Mr 14.36; Lc 22.42 * 18.14 Jn 11.49-50

Pedro à yeeat

(Mt 26.69-70; Mr 14.66-68; Lc 22.55-57)

¹⁵Weém, Simón Pedrojih Jesúsdih yuúpbit jwí en péenachah, Anáih muuná Jesúsdih ī ub juiibínap jí. Pánihna, weémboo sacerdotewā ī maáh ā jéihni jumna, Jesús túttimah maáh muú wáihyat júduna weembát wā waad béjep jí. ¹⁶Obohjeéhtih, weém wā waadáchah, Pedroboó wáihyat jédu waadápmahjeh ā chawáp jí. Pánihna, jwáub bac júóhnit, waadátbóo wapnihdih Pedrodih wā waadát túutup jí. Páant mi waadát túutuchah joinít, weém Pedrodih wā nūmah waad béjep jí. ¹⁷Páant wā nūmah waad béjehah ennit, caánt wapnihboó Pedrodih nin pah mi niij úab joyóp jí:

—¿Meembát Jesús ā pej jumni nihcan niít? mi niijíp jí.

—Nihcan caá weém, Pedro ā niij jepahap yuh jí.

¹⁸Caan chéi tubit pohba ā cábuhuchah, caanjíh moón teo wáhni, Pedrodih chóodih á boód yohniji ā dée jwáh Pedrodih nin pah ā niij úab joyóp jí:

**Sacerdotewā ī maáh Jesúsdih
ā úab joyát**

(Mt 26.59-66; Mr 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹Páant jwí mée cháudat pónih, sacerdotewā ī maáh ā jónon Anásboó Jesúsdih át úab joyóp wut jí. Jwiít ā bohénitdih, ded pah ā bohéájtidihbut át úab joyóp wut jí. ²⁰Páant á úab joyóchah, Jesús caandih nin pah át niij jepahap wut jí:

—Weém nihat ī joyóchah, jweéhcanjeh wápí bohénap jí. Jwiít judíowā jwí miic wáacat muudih, Dioíh muudíhbüt wápí bohénap jí. ²¹Páant wā bohénachah yuhna, ¿dépanihna weemdih páant ma niij úab joí? Ma jéihhnna, weemdih joinítjidih ma úab joyoó. Queétbóo meemdih yoobópdih ī naóhbpna caá, át niijíp wut jí.

²²Sacerdotewā ī maáhdih páant ma niijcá bojoó, niijnít, caan pébh ñuhni soldado téihyajih Jesúh práo tibdh át mawap wut jí.

²³Ded pah yeejép wā niijájtidih weemdih ñi naawá. ¿Yoobópdih

yeebdih wā naawáchah yuhna, dépanih tigaá weemdih ma mao? Jesús soldadodih át niijíp wut jí.

²⁴Páñih úab joi péanit, Anásboó Jesúsdih páantjeh ī chéonijidih á jí Caifás, sacerdotewā ī maáh yoobát pebhna át wahap wut jí.

Pedro ā jwáub yeeat

(Mt 26.71-75; Mr 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵Jesúsdih páant ā úab joyát pónih, jwiít Simón Pedrojih páantjeh tue céut pebh jwí mée cháudup jí. Páant jwí mée cháuduchah ennit, caanjíh moon jwáh Pedrodih nin pah ī niij úab joyóp jí:

—¿Meembát Jesús ā pej jumni nihcan niít? i niijíp jí.

—Nihcan caá weém, Pedro ā jwáub niij jepahap yuh jí.

²⁶Páant ā niiját túttimah, sacerdotewā ī maáhdih teo wáhni, Pedro moli chóodih á boód yohniji ā dée jwáh Pedrodih nin pah ā niij úab joyóp jí:

—¿Pácahi jumupdih meemdih nihcannit beé Jesús biícdih wā enep? á niijíp jí.

²⁷—Weém ájeeéh wihsan beé, Pedro ā niij jepahap yuh jí. Páant ā niijchahjeh, mujbai ái ewep jí.

Pilato jwáh Jesúsdih ā úab joyát

(Mt 27.1-2,11-14; Mr 15.1-5; Lc 23.1-50)

²⁸Baáb jéenechah, Caifáh muumánt Jesúsdih ub bac bejnít, caán táchidih moón ī maáh Pilato wüt jumnih muuná caandih ī ub bejep jí. Pánih ub bejna yuhna, queéjtih áih muuná waadcán, soldadowádih Jesúsdih ī ub waad békát túutup jí. Pilato judío nihcah, áih muuná waadnít, jwí wutatdih yap yohna, Pascua jeémátdih ita jéih jeémpcan tagaá.

²⁹Páant ī waadcáh ennit, Pilato jécdih bac juí ñuhni, queétdih nin pah ā niij úab joyóp jí:

—¿Dedé jíib tigaá nindih ñi naóh yac? á niijíp jí.

³⁰—Caán yeejép nihcah, meemdih jwíta ub júóhcan tagaá, ī niij jepahap jí.

³¹—Caandih ub bejnít, ñi wutat pah yeebjéh ñi peéh chájaá, Pilato queétdih á niij jepahap jí.

—Obohjeétih, yeéb Romano maátaboó jwiít judifowádih cáacwádih ñi mao yohat téutcap jí, í niijíp jí. Páant niijná, Jesúsdih í mawat téutatdih niijná í chajap jí.

³²Páant í mawat túutuchah, Jesús cruzboó á wñat pínahdih, játih á naáwtjí biíc yoobó í chajat téutup jí.*

³³Páant í niijíp túttimah, Pilatodih jwáub waad béinit, Jesúsdih át bid bojop wut jí. Pánih bid bojnit, caandih nin pah át niij úubh joyóp wut jí:

—¿Meém judíowá í maáh niít? át niijíp wut jí.

³⁴—¿Meemjéh úubh joí en niít ma chajap? ¿Bita í naáwáchah joiníji niít, páant ma niij úubh joyóp? Pilatodih Jesús át niijíp wut jí.

³⁵—Páant, weém judío nihcan caá. Ma déewá, níih sacerdotewá maátabut meemdih í wahap be. ¿Dedédih tibeé yeejép ma chaj, páant í peéh chajíhichah? Jesúsdih át niij úubh joyóp wut jí.

³⁶—Weém nin baácdih moón í maáh nihcan caá. Páant wã jumuchah nihna, wã wéhénit weemdhíl ita teo wáac tagaá, jwí déewá í teocat pínah niijná. Obohjeétih, wã maáh jumat nin baáckoó nihcan caá, Jesús Pilatodih át niij jepahap wut jí.

³⁷—Pánihna, ¿meém maáh niít? páant niijná, Pilato át niijíp wut jí.

—Ma niiját pah maáh tigaá wã jumup. Cáacwá í maáh jumat túut, queétdih yoobópdih naáwát téut niijná, nin baáckoó wã jwáwáp jí. Pánihna, ded yoobópdih chajíhni, weemdhíl á téai jepahna caá, Jesús át niijíp wut jí.

³⁸—¿Dedé tigaá yoobópdih jumat? Pilato át niijíp wut jí.

Judíowá Jesúsdih

í mao yohat téutat

(Mt 27.15-31; Mr 15.6-20; Lc 23.13-25)

Páant niij péa, Pilato jwáub bac júóhnit, queét pái ñuhnit judíowádih nin pah á niij naáwáp jí:

—Ni mawat téutni Jesúsdih dedé peéh mawat wihsan caá. ³⁹Jópchi jumat pah, Pascua yeó jáapdih biíc nemat mñaboó

jumnidih wäpí baca wähna caá. Pánihna, éni maáh ñi niijnádih yeebdih wã baca wäh jíh? Pilato jwí maátabdih á niij úab joyóp jí.

⁴⁰—Nihcan caá. Caandih ma bacaca bojoó. Barrabásboodih jwiítdih ma baca wühuá, Pilatodih jwí déewá í niij ñaác jepahap jí. Barrabásboó Romano maátabdih yohíhmitjeéh á jumup jí.

19 ¹Páant í niij ñaác jepahachah soldadowádih át puñat téutup wut jí. ²Páant í puñat túttimah, queét óot töpdih péeb waoni jádu chajnit, Jesúh wao dáhdih ít yacap tají. Pánih yac péanit, maátaih yégueh pah jígojni caandih yacnít, nin pah ít niij deoh naáwáp wut jí:

³—Ma téai jumup, judíowá í maáh, niij deoh naóhnit, Jesúsdih í dawát yoobó püina ít chajap wut jí.

⁴Páant í puñat téutimah, Pilato jwáub bac júóhnit, caanjíl pái ñuhnit jwí déewádih nin pah á jwáub niij naáwáp jí:

—Ni joyoó. Nindih dedé peéh mawat wihsan caá. Páant á wihsatdih ñi jéhyat pínah niijná, wã jwáub ub bac júóhnha caá, á niijíp jí.

⁵Páant á niij péanachahjeh, Jesús óot jádu duoní, maátaih yégueh pah jígojni í yacniji mñu diítmant á bac jwáwáp jí. Páant á bac júáwáchah, Pilato queétdih nin pah á niijíp jí:

—Ni eneé. Nin caá, á niijíp jí.

⁶Páant á niijíchah joinít, sacerdotewá í maáta, Dioñ mñudih wapnitbut Jesúsdih ennit, bádí i júih ñaacáp jí.

—Caandih cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat téut! ¡Caandih cruzboó péoh dodhnit, ma mao yohat téut! í niijíp jí.

Páant í niij ñaacáchah joinít, Pilato nin pah queétdih á jwáub niijíp jí:

—Caandih peéh mawat wihsan yuhna, ñi mawihna, yeebjéh ub bejnit péoh dodhnit, ñi mawaá, á niijíp jí.

⁷Páant á niijíchah joinít, jwí maáta nin pah í jwáub niijíp jí:

—Weém Dios wááh caá wã jumup, caanjéh á niijíp be. Páant á niijáti jiib jwí nuowá í wutatjí pah caandih mao

* 18.32 Jn 3.14; 12.32

yohat caá náahap, queét Pilatodih ī niijíp jí.

⁸Páant ī niijichah joinít, Pilatoboó chah ā jóf wáhi bejep jí. ⁹Pánih joí wáhi bejna, Jesúsdih jwáub námah waad békñit, caandíh nin pah āt jwáub niíj úubh joyóp wut jí:

—¿Dedjih bóo tigaá meém? āt niijíp wut jí.

Páant ā niijichah yuhna, Jesús caandíh āt jephacap wut jí.

¹⁰Páant ā jephacah, Pilato nin pah āt jwáub niíj úubh joyóp wut jí, páant muntih:

—¿Weémdih ma jephahcan niít? Weémdih meemdih wājéh bacana caá. Cruzboobát wājéh péoh dodh mawat túutna caá. ¿Caandíh ma jéhcan niít? Jesúsdih āt niijíp wut jí.

¹¹Dios meemdih pánih wēpatdih ā wūhcah, weemdih ded pah mata jéh chajat túutcan tagaá. Obohjeéhtih, weemdih eníhcannitdih duó wáiniboo meém chah yéejni ā jumna caá, Jesús Pilatodih āt niijíp wut jí.

¹²Páant ā niijichah joinít, Pilato caandíh átih bacaship wut yuh jí. Pánih bacaíhna, jwáub bac júóhnit, queét jwí maátadih ā bacahat déejidih ā wép naáwáp yuh jí. Obohjeéhtih, páant ā naáwáchah, jwí déewáboó chah iijnit, bádi ī jwáub niíj jáih ñaacáp jí.

—‘Weém maáh caá’, niijná, Jesús jwí maáh Césardih eníhcanni caá. Pánihna, caandíh bacana, meembát Césardih yap yohni mata jum tagaá, Pilatodih ī niijíp jí.

¹³Páant ī niijichah joinít, Jesúsdih jwáub bac júáwdh túutn, caandíh ded pah ā chajat pánahdih naáwát túut niijná, peéh chajat pánahdih naóhnit ípi chúudupboó Pilato ā yoób juí chúudup jí. Pilato ā chúudupboó jee dáhna ī jwejni coah ā jumup jí. Caan cóah jwiít judíowá jwíih wéheatjih Gabatá ā wut jumup jí. ¹⁴Caán yeó jáapdih Pascua jeémát yeó jáap jáith jwí mfic ámohat yeó jáap, yeó téih páuh laáb juíní ā jumup jí.

Pánih juí chúudnit,

—Nin caá ñi maáh, Pilato caanjíh páninit jwí déewádih ā niijíp jí.

¹⁵—iÃ wñan dáhwa naáh! iÃ wñan dáhwa naáh! iÚb bejnit, cruzboó péoh dodhnit, caandíh ñi mao yohoó! ī niíj ñaacáp jí.

—¿Ñi maáh ā jumuchah yuhna, caandíh cruzboó péoh dodhnit, mao yohat túut niíj ñi chajap? Pilato queétdih ā niíj jephah jí.

—Roma tútchidih bóo César jwí maáh yoobát caá. Bilh maáh jwiítdih ā wihsan caá, sacerdotewá ī maáta ī niíj jephah jí.

¹⁶Páant ī niiját tútimah, queét ī weñat pínah niijná, Jesúsdih cruzboó mao yohat túutna, Pilato áih soldadowádih ā ub bejat túutup jí. Pánihna, queét soldadowá Pilatoih muumánt Jesúsdih ī ub bac júáwáp jí.

Jesúsdih cruzboó péoh dodhnit,
ī mawat

(Mt 27.32-44; Mr 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷Pánih ub bac júóhnit, Jesúsjeh áih cruzdih ā bewechah, Waó Iidíp wut jumni jeejína caandíh ī ub bejep jí. Jwíih wéheatjih caán jeé Gólgota ā wut jumup jí. ¹⁸Pánihna, bita chénwádihbat caán biícdih ī mao yohat túut niijná, ájeéh ī ub bejep jí. Pánih ub bejna, caanná juibnít, queét biíc peihcannit ī beoniji cruznadih soldadowá ī nah péoh jwejep jí. Biícdih Jesús ā jéhyepmant bóo bùwámant péoh jwej, bifidih á wáyámant bóo bùwámant ī péoh jwejep jí. Pánihna, ī tac yoób Jesúsdih ī péoh jwejep jí. ¹⁹Pánih péoh jwej péanit, Pilato ā daacát túutni naadíh Jesúsh waó chahmant ī nah péoh bùudhdup jí. Nin pah āt niíj daacát túutup tají: “NIN JESÚS NAZARET TÚTCHIDIH BÓO JUDÍOWÁ ī MAÁH CAA”, āt niíj daacát túutup tají. ²⁰Caán naadíh páant ā niíj daacát túutna, jwíih wéheatjih, Roma tútchidih moónih wéheatjihbut páant āt niíj daacát túutup tají. Pánih nah péoh péanit, queét biíc peihcannitdih ī yoób pñd dodhdop jí, buca. Queétdih cruzboó ī péoh dodh mawapboó tátchi jwéejdih ī jumup jí. Dawá jwí déewá queétdih ī mawachah enat túut niijná, jwíjeéh ī péoh bejep jí. Pánihna, caanná juibnít, Pilato ā daacát túutatjidih dawá jwí enep jí.

²¹Páant ā niíj daacát túutatjidih dawá jwí

enechah siñit, Pilato pebhboó jwáub bejnit, sacerdotewā ī maáta nin pah caandih īt niij wut yuh jí:

—Nin judíowā ī maáh caá*, ma niij daacát túutca bojoó. Caánboó jwí maáh nihcán caá. Obohjeéhtih, nin pah ma jwáub niij daacát túutú: “Judíowā ī maáh caá weém”, ã nijíp be*, ma niij daacát túutú, ët nijíp wut yuh jí.

22—Wá jwíih daacát túutat pahjeh ã jumna naáh, Pilato queétdih ãt niij jepahap wut jí.

23Jesúsdih ī péoh dodhdat tútimah, chénena míic soldadowā Jesúsh yéguehnajidih ī jumat yoobó ī ubup jí. Áih jih bóo chóo, waica naáh chóo ã jumup jí. 24Caán chóo, pánihní ã jumuchah, nin pah queét mífíjeh ët nijíp jí:

—Nin yégueh chóodih jwí yeo wáica boj jíh. Ded nin chóodih ubni pínahdih jélyhat túut niijná, jwí yoh tíoñ jwah jíh, ët mífí nijíp jí. Páant nijnít, íih tlíhwat naajíh ët yoh tlíhwip jí.

Pánih tíoñna, Dios naáwátdih naóh yapaní ã daacátji pahjeh ã yapat pínah nijñna, queét páant ët chajap jí. “Wíih yégueh chóodih queét ët jumat yoobó ī ubbiplna caá. Pánihná, wíih yéguehdih ubni pínahdih jélyhná, tlíhwat naajíh ët yoh tíoñbipna caá*, ãt niij daacáp tají.*

25Páant ët chajachah, Jesúsh cruz pebhbit chénena míic yaádh biécdih weém wá en níuhup jí. Jesúsh sín, ã cheh, biíh wili María Cleofas áá, biíh wili María Mágdala tátchidih bólí jwí en níuhup jí. 26Pánihná, ã fin biécdih weém búdi ã oinibut ã pebh wá en níuhuchah ennit, ã iindih Jesúsh nin pah ã nijíp jí:

—Naá, can wá bohénijiboó meemdih ma wáuh pah ã jumbipna caá, ã nijíp jí.

27Páant niij péanit, weemdih jwah nin pah ã nijíp jí:

—Buu cant ma fin pah mi jumbipna caá, ã nijíp jí.

Páant ã nijíchah joinít, caán yeo jíapjeh caántdih jwíih muáboó wá ub waadánap jí.

Jesús ã wñnat

(Mt 27.45-56; Mr 15.33-41; Lc 23.44-49)

28Páant ã niij péaat tútimah, “Nihat Dios weemdih ã wñnidih wá chajé péanap be”, niij jélhna, Dios naáwátdih naóh yapanit ët daacátji pahjeh ã yapat pínah niijná, Jesúsh nin pah ã nijíp jí:

—Weemdih taca joótna caá, ã nijíp jí.*

29Caanjíh bijni jiwi iguíf mac jumni wáam dahdih ët bíbhop jí. Pánihná, biíc soldado hisopo wut jumni máa doóbhdih ubnit, páab chuí déedih chéo búudhnit, bijni macdih ã taj báahanap jí. Taj báaha péanit, Jesúsh jacna ã nah tewep jí, ã wái nomat pínah niijná. 30Páant ã chajachah, Jesúsh caandih wái nom péanit,

—Páant bóojeh tigaá, nijí, waó yaíh dñonít, ã wñnah bejep jí.

Soldado Jesúsh páwádih ã jwáagat

31Caán ã wñnni yeó jáapdih, Pascua yeó jáapna jwí chooát yeó jáap pínahdih jwí ámohat ã jumup jí. Jwiít judíowá caán chooát yeó jáapdih cruzboó páantjeh ët níuhatdih jwí náahcap jí. Pánihná, íih wáuh nahndih daj mawachah, waícanjeh ët wñnat pínah niijná, jwí maátaboó Pilatodih ët daj mawat túutup wut jí. Páant ët daj mawat tútimah, íih bácahjidih waícanjeh ub deyaat túut ët chajap tají. 32Páant ët wñtuchah joinít, Pilato cruzboó níuhnitdih íih wáuh nahndih soldadowádih ãt daj mawat túutup wut jí. 33Obohjeéhtih, caan pébh níuhnitdih daj mao péa, yap júóhni, Jesúsh játih ã wñnatjidih enna, áih wáuh nahnboodih ët daj maocap jí.

34Pánih daj maocan yuhna, biíc soldado áih ëtah tóopjih Jesúsh páwá píjmant ã jwáag aabánap jí. Páant ã jwáagachah, biícmantjeh meép mahjih wid jumni á chíi júáwup jí. 35Páant ã chíi júáwáchah, weemjéh wá enep jí. “Weém nin tolíldih páant wá niij daacna, yoobópdih naóhna caá wá chajap”, wá niij jélhna caá. Pánihná, yeebdíhbat wá naóh yapania caá, yeebbát Jesúsdih ñi táj jenah joyát pínah niijná. 36Dios naáwátdih naóh

* 19.24 Sal 22.18 * 19.28 Sal 69.21

yapanit í naóh daacátji pahjeh tibeé páant á yapap jí. “Áih bácahdih ded iidípdih í daj maocan niít”, í niíj daacátji pahjeh, Jesúh wáttu nahnadih í daj maocap jí.* ³⁷Dios naawátdih biíh tolíhdih nin pahbüt ít niíj daacáp tají: “Queét í jwáagnijidih í enbipna caá”, ít niíj daacáp tají.*

Jesúh bácahjidih í yohat
(Mt 27.57-61; Mr 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸Jesús á wunat táttimah, José Arimatea táchidih bóo, áih bácahjidih ub deyaat túut niijná, Pilatodih úubúdih át bejep wut jí. Páant á úubáchah joinít, á yohat pínah niijná, Pilato caandih át ub deyaat túutup wut jí. Páant á ub deyaat túutuchah joinít, José cruzboó náhnit pebhna juinít, Jesúh bácahjidih á ub deyanap jí. José jwí déewá maátdih úumna, Jesúsdih á jepahatjidih át naawíhcap tají. ³⁹Nicodemo, Jesúsdih chei jwí wéhenijibut,* ájeéh júóhnit, mirra wátt jumni chej jumni ah, áloe wátt jumni chíphé déejih widnidih á ub juyáp jí, Jesúh bácahjidih í yohat pínah játih náñat túut niijná. Caán á ub júóhni trenta kilos át chodop jí. ⁴⁰Páinhna, queét chénewá Jesúh bácahjidih ub deyanit, jwíft judíowá wunnitdih jwípí yohat pah, áih bácahjidih chej jumnjíh náinit, yéguehnajíh í pinip jí. ⁴¹Cruzboó Jesúsdih í mawap pebh pácahi á jumup jí. Caán pácahi tac yoób cáac í yohat pínah í jáap baadní jeé ít át jumup jí. Caán í baadní íftidih cáac yoh jwáhca naáh át jumup jí. ⁴²Páinhna, jwí chooát hora tóah júúwáchah, áih bácahjidih ub bejnit, chooát yeó jáap táttimah caandih tái ámoh péaat túut niijná, caán pebhbit jumni jeé íftidih yójahnitjeh í yohop jí.

Jesús á boo pud júúwát
(Mt 28.1-10; Mr 16.1-8; Lc 24.1-12)

20 ¹Domingo yeó jápdih baab bójat pínah játih, María Mágdala táchidih boli, Jesúsdih í yohopjiboó mit bej jáanap wut jí. Caanná juihíni, caán íftidih í nemniji jeé jádudih bitá í pütü dodhdatji pah á jumuchah, mit enep wut

jí. ²Páñih ennijhi weém, Jesús bádí á oini, Simón Pedrojih jwí jumupna mi náh juyáp jí. Páñih náo juihíni, jwiítdih nin pah mi niíj naawáp jí:

—Jwí Maáih bácahjidih jáantjeh ít ubup tabe. Páñih ub bejnitjih ded í jwáub jwejepjiboó wá jéihcan caá, mi niijíp jí.

³Páant mi niijíchah joinít, jwiítbüt Jesúsdih í yohopjiboó enedih jwí náo náh bejep jí. ⁴Páñih náo náh bejna, weém Pedrodih náo yapnit, á játih caán yohopji jeé íftna wá waóh juihínap jí. ⁵Páñih játih juihína yuhna, caán íftidih waadcánjeh, péeb jéen enna, Jesúsdih í pinni chónajijeh á lajachah, wá enep jí. ⁶Páant wá péeb jéen enechahjeh, Simón Pedro pée juihíni, chão náhcanjeh, caán íftna á waad békep jí. Páñih waad békint, Jesúh bácahjidih í pinni chónajijeh á lajachah, caanbút á enep jí. ⁷Jesúh wao dáhdih í pinni chóo chibít yuáp á lajachah, caandibüt á enep jí. ⁸I pinni chóna áih bácahdih áih wao dáhdibüt í pinatjí pahjeh á lajap jí. ⁹Páinhna, waad békint, á en náhchah ennit, weembát wá náhna waad békep jí. Páñih náhna waadnít, Jesúh bácah á wiçah ennit, “Yoobópdih Jesúh át jwáub boo pud júóh tagaá”, weém wá niíj jéihyep jí. ¹⁰Caán íftboó jwí bejat pínah játih, Dios naawátdih naóh yapanit Cristo á wunat pínahdih, á jwáub boo pud júúwát pínahdibüt í daacátjidih jwí tái beh joi jwáhcap jí. ¹¹Páñih en péanit, jwíiñ mhuñá jwí jwáub bejep jí.

María Mágdala táchidih bólidih
Jesús á jígothat
(Mr 16.9-11)

¹¹Jwiítdih mi naawát táttimah, María Mágdala táchidih boli jwí táttimah pée bejnit, Jesúh bácahdih í yohopji jeé ít jép jípónih náhnik, mit jui náhup wut jí. Páñih jui náhnajeh, péeb jéennit, caán íftna mit en waadá bojop wut jí. ¹²Páñih en waadána, Dios á wahnit ángelwá chénewádih mit enep wut jí. Tái baabní yéguehna dæonít, Jesúh bácah á lajapjih ít cháudup wut jí. Biíc áih waó jumupjimant, biíh áih jitcha jumupjimant ít cháudup wut jí. ¹³Páant

* 19.36 Ex 12.46; Nm 9.12; Sal 34.20; 1Co 5.7

* 19.37 Zac 12.10; Ap 1.7 * 19.39 Jn 3.1-2

queétdih mi péeb jéen enechah, queétbóo
caántdih nin pah ít niíj táchah joyóp wut
jí:

—¿Yad wilí, dépanih tigaá ma júí? ít
niijíp wut jí.

—Wā maáih bácahjidih ub bejnít, ded í
jwáub jwejepjiboo wā jéihcan caá, mit
niíj jephap wut jí.

¹⁴Queétdih páant niijnít, tac púud
enna, Jesús caanjíh á ñuhuchah, mit enep
wut yuh jí. Obohjeéthih, páñih enna
yuhna, mit beh encap wut jí.

¹⁵Páant mi beh encah, Jesús caántdih
nin pah át niíj táchah joyóp wut jí:

—¿Yad wilí, dépanih tigaá ma júí?
¿Déhedish tigaá ma bid? át niijíp wut jí.

Páant caandih beh encanjeh, “Nin
pácahidih en daoní nacaá”, mit niíj
jenah joyóp wut yuh jí. Páant niíj jenah
joiná,

—¿Meemnít beé jwí maáih bácahjidih
ma ub bejep? Ub bejna, ded ma jwáub
jwejepjiboo weemdih ma naawá, caandih
jwáub ubudih wā bejat pínah niijní,
caandih mit niijíp wut jí.

¹⁶—María, át niijíp wut jí.

Páant á niijichah joí, tac púud ñuhnit,
Hebreo wéheatjih nin pah mit niijíp wut
jí.

—Raboni, niijnít, Jesúsdih mit pin
tewep wut jí. “Raboni”, niijní, “Bohéni”,
niijní mit chájap wut jí.

¹⁷Páant mi pin tewechah, Jesús
caántdih nin pah át niijíp wut jí:

—Weemdih ma pin teoca bojoó. Wā
fip pehbboó wā púuh laab bék jwuhcan
caá. Pin teocanjeh, wā ñudwá
panihnidih nin pah niíj naawádih ma
bejee: ‘Jesús nin pah yeebdih á niíj
naawá táchah be: “Wā fip niíj fip mun
tigaá. Caanjéh wíih Dios niíih Dios mun
tigaá. Pámihna, á pehbboó wā púuh laab
békipna caá”, á niíj naawá táchah be’,
queétdih ma niijí, Maríadih Jesús át
niijíp wut jí.

¹⁸Páant á niijichah joiníhji jwí pebhna
juinít, nin pah mi niijíp jí: “Jwí Maáhdih
wā enep be”, niijnít, Jesús caántdih á
naawá táchah joiníhji jwítdih mi naóh
yapanap jí.

Jesús á bohénitjidih á jígothat

(Mt 28.16-20; Mr 16.14-18; Lc 24.36-49)

¹⁹Caán domingo yeó jáap cheyeh tóo
yap aabát táchah, jwítdih jwí
bohénitji, jwí maáhdih ñumna, jécdih tái
nem beedá bojnit, muá diútna biécdih jwí
cháudup jí. Páant tái nem beedáni á
jumuchah yuhna, Jesús jwí cátih á
jígohop jí. Páñih jígohnit, nin pah á niijíp
jí:

—¿Ni jum caá? Dios á táyat niijéeh á
jumna naáh, á niijíp jí.

²⁰Páant niij péanit, áih téihyanadih, áih
jítchanadibut jwítdih á júutup jí. Páant
á júutupchah enna, jwí Maáh á jumatdih
jéihnit, bádí jwí weñep jí. ²¹Páant jwí
weñechah, Jesús nin pah jwítdih á
jwáub niijíp jí:

—Úumcanjeh, nií tái jumus. Wā fip
weemdh á wahat pah muntih, wíih táiini
doonádih nií naawá pínah niijní,
yeebdihbut wā wahna caá, á niijíp jí.

²²Páant niij péanit, jwítdih á pooj
jáhanap jí.

—Buu Táiini Espíritudih nií ubueá, niíih
caolih diíftiboo á jumat pínah niijní.

²³Páant niijéeh jumna, á wépatjih det í
yéej chájatdih nií yohochah, yohni á
jumbipna caá. Obohjeéthih, det í yéej
chájatdih nií yohcah, yohca naáh á
jumbipna caá, Jesús jwítdih á niijíp jí.*

**Jesús á jwáub jígohocah,
Tomás á enat**

²⁴Jesús jwí cátih á jwítdih jígohní chei,
Tomás pohba jwíjeéh á wiçcap jí. Tomás
Jesúsdih jwíjeéh bohéní “Waláhni”, ípi
niij wut ejni á jumup jí.

²⁵Táchah, á jwáub juyáchah, caandih
nin pah jwí niijíp jí:

—Jwiít jwí maáh Jesúsdih jwí enna
beé, jwí niijíp jí.

Páant jwí niijichah joiná yuhna,
Tomásboó nin pah á jípónih niij
jephajhehep jí:

—Weémboó áih téihyadih í péhwatjí
fitnadih wíih téih tibjih teo encan, áih
páwádih í jwáagatjí fitdihibut teo encan,
‘Á boo púd júuwá dooná yoobópdih caá’,

* **20.23** Mt 16.19; 18.18

wā niíj jenah joicán niít, jwiítdih ā jāh niijéhep jī.

²⁶Táttimah bóo domingo yeó jáap caán m̄udihjeh jwí jwáub míc wáac jwáchah, Tomásbut jwíjeéh ā jumüp jī. Páñih míc wáac juinít, nihat jécnadih jwí jwáub tái nemechah yuhna, Jesús jwí cátih ā jwáub jígohop jī. Páñih jígohnit, nin pah jwiítdih ā niijíp jī:

—¿Ni jum caá? Dios á tóyat fiijeéh ā jumü naáh, ā niijíp jī.

²⁷Páant niijnít, Tomásboodih nin pah ā niijíp jī:

—Tomás, wíih téihyadíh ī péhvatjí iitnadih meemjéh ma teo eneé. Wíih páwádih ī jwáagatjí iitdihbüt ma teo eneé. Teo ennit, ‘Yoobópdih tigaá āt boo pud júuwáp taga’, ma niíj jéihyeé, caandih ā niijíp jī.

²⁸—Meémboó wā Maáh, wíih Diosbut caá, Tomás caandih ā niijíp jī.

²⁹—Weemdhíh ennitéjeh, ‘Yoobópdih tigaá āt boo pud júuwáp. Páñih boo pud júohna, Dios ā wahni Cristo yoobát caá’, meém ma niíj jéihna caá. Obohjeéhtih, bitaboo weemdih encan yuhna, páant niíj jéihnit, bádih ī wéipnna caá, Jesús Tomásdih ā niijíp jī.

Jesúsdih cääcwä ī jéihyat pínah niijná, Juan nin tolíhdih ā daacát

³⁰Jwíjeéh jum jwáhna, dawá láá jwiít cääcwä jwí jéih châjca naáhdih Dios ā wépatjih Jesús ā châj jumüp jī. Páant ā châjatjidih nin tolíhdih wā jéih daác beedácan caá. ³¹Páñih daác beedácan yuhna, nin tolíhdihjeh wā daacáp be, “Yoobópdih Dios ā wahni Jesúsjeh tigaá. Caanjéh tigaá Dios wüáh”, ñi niíj jéihyat pínah niijná. Páant niíj jéihna, caandih jepahnit, yeéb Diosjeéh páantjeh ñi jumbipna caá.

Jesús Tiberias fím jwéejdih siete ā bohéinitjidih ā jwáub jígohat

21 ¹Táttimah, jwiít siete ā bohéinitjidih Tiberias fím jwéejdih Jesús ā jwáub jígohop jī. Nin pah ā jumüp jī: ²Jwiít biícdih jemnit, Simón Pedro, Tomás “Waláhni”, jwí niíj

ejni, Natanael Galilea baác Canáá tâtcidih bôo, jwiít chénewâ Zebedeo weh, bita chénewâ Jesús ā bohéinitji, páant moón jwí jumüp jī. ³Páant moón jwí jumuchah, Simón Pedro jwiítdih nin pah ā niijíp jī:

—Weém queéj jumawatih bejna caá wā châjap, ā niijíp jī.

—Jwiítbüt majeéh jwí bejmi caá, jwí niijíp jī.

Páant niíj, dei juebí, jâaj chóodih waadnít, siimdhíh jwí páud bac bejep jī. Páñih páud bac bejnit, nihat chei jwí jumawachah yuhna, queejwâ ī chüúhcap jī. ⁴Baabá báahachah, Jesús fím jwéejdih ā ñuhuchah, jwí enep yuhna jī. Obohjeéhtih, caandih jwí beh encap jī.

⁵Páñih ñuhna, jwiítdih nin pah ā niíj ejúubh joyóp jī:

—¿Wā déewâa, queejwâdih ñi bid juiçá? ā niijíp jī.

—Wihsan caá, jwí niíj jepahap jī.

—Páant jwí niíj jepahachah joinít, nin pad Jesús ā jwáub niíj ejep jī:

—Jéihyepmant bôo báwáboó ñíih ñuodih ñi yoh báaha en tigaá, ā niijíp jī.

Páant ā niijíchah joinít, caán ñuodih yoh báahana, dawá queejwâ ī chüúhcap joinít, jwíh ñuodih jwí wái ñaha bojop yuhna jī. Obohjeéhtih, tub dawá jumuchah, jâaj chóoboó jwí jéih ub yaccap jī. ⁷Páant dawá ī jumuchah, Jesúsdih jwí jwíh jwâah láá biíc yoobó ā yapatjidih náhninit, weémboó, Jesús bádih ā oini,

—Jwí Maáh caá, Pedrodih wā niijíp jī.

Páant wā niijíchah joinítjeh, ā tóo dág jwejni yégueh chóodih jwáub dûo ámoh chéonit, ñaáp báah bejnit, Jesús pebhna ā yaáh ñáan bejep jī. ⁸Páant ā yaáh ñáan bejehah, caán ñuodih teonit, jwiítbüt jâaj chóojih jwí wái ñáan juiñap jī. Íim tac yoob pohba ā nihcan jíi, tâi jwéej buugdihjeh jwí jumüp jī. ⁹Páñih wái ñáan juiñap, Jesús ā châjna tâi iigní tâa tâóhjih queejwâ pan biícdih ā lajachah, jwí enep jī. ¹⁰Páant jwí ñáan juiñachah, Jesús nin pah jwiítdih ā niijíp jī:

—Butéh ñi jumawatih bejna caá wā châjap, ā niijíp jī.

* 21.3 Lc 5.5 * 21.6 Lc 5.6

¹¹Páant ã niijíchah joinít, Simón Pedro jääj chóodih waadnít, ñuodih watnit, óon coahboó ã wái ñaan jüúwáp jí. Dahwanit míicjeh ciento cincuenta y tres queejwá ï jumup jí. Páant moón dawá ï jumna yuhna, caán ñuodih ï boloh wáicap jí.

¹²Páinhna, Jesús jwiítdih nin pah ã jwáub niijíp jí:

—Ñi jeémp jáa jüúwá, ã niijíp jí.

Páant ã niijíchah joinít, ã pebh juiibnít, caandih en poonit jumna, “Jwí Maáh caá”, niijná, jwiít jwí uúbh joí encap jí.

¹³Páant ã pebh jwí juiibnachah, Jesús queéj pan biícdih nah teonit, jwiítdih ã wühp jí.

¹⁴Caán yeó jáapdih ã boo pñd jüúwát tåttimah, jwiítdih biíc peihcanni láa míic jüutna ã chäjap jí.

Jesús Simón Pedrodih ã míic wéheat

¹⁵Páant jwí jeémp péaat tútimah, Jesús Simón Pedrodih yuúpbit nñmah bejnit, nin pah ã niij uúbh joyóp jí:

—Simón, Jonás wüéh, ïqueét ï oyat chah weemdih ma oi niít? ã niijíp jí.

—Wá oina caá, Maá. Wá oyatdih ma jéihna caá, ã niij jepahap jí.

—Pánh oina, wíih oveja weh panhnitdih ma túi iníi, Jesús caandih ã niijíp jí.

¹⁶Páant niijnít, nin pah ã jwáub niij uúbh joyóp jí, páant mantih:

—Simón, Jonás wüéh, ïyoobópdih weemdih ma oi niít? ã niijíp jí.

—Maá, meemdih wá oina caá. Wá oyatdih ma jéihna caá, ã niij jepahap jí.

—Pánh oina, wíih ovejawá panhnitdih ma túi en dawaá, Jesús ã niijíp jí.

¹⁷Páant niijnít, nin pah ã jwáub niij uúbh joyóp jí:

—Simón, Jonás wüéh, ïweemdhoyat yoobát niít ma oyop? ã niijíp jí.

Biíc peihcanni láa “ïWeemdhoyat yoobát niít?” ã niij uúbh joyóchah joinít, Pedro bádí jígahnit, nin pah ã niij jepahap jí:

—Maá, nihatdih jéihni jumna, meemdih wá oyatdih ma jéihna caá, ã niij jepahap jí.

—Pánh oina, wíih ovejawá panhnit ï jeémát pínahdih ma túi wühp.

¹⁸Yoobópdih meemdih wá naóhna caá. Jáap jum jwuhna, meemjéh yégueh waadnít, ded ma bejíhipboó mapí bejep jí. Obohjeéhtih, behe ma jumuchah, míih mñj nahdih ma jéut ñahanachah, meemdih yégueh yacnit, ded ma bejícapboó bita ï ub bejbipna caá, Pedrodih Jesús ã niijíp jí.

¹⁹Páant niijná, Jesúsdih jepahni ã jumat jíib, ded pah Pedrodih bita ï mawat pínahdih jéihya naóhna ã chäjap jí. Páant niij pénanit,

—Weém ded pah wá chäjatjidih enniji jumna, biíc yoobó ma chäjaá, Jesús caandih ã niijíp jí.

Jesús ã bohéni bádí ã oini nin tolidih ã daacát

²⁰Páant ã niij naawáchahjeh, Pedroboó tac pñud ennit, weém Juan, Jesús bádí ã oini, queétdih wá ñuún pénachah, ã enep jí. Biícdih jwí pée jeémp láá, weemboó Jesús ã pebh dodh jääh lajni “ïMaá, meemdih eníhcannitdih jéutni pínah ded tigaá ã jum?” Jesúsdih niij uúbh joiní wá jumup jí.* ²¹Páinhna, weemdih ennit, Pedro Jesúsdih nin pah ã niij uúbh joyóp jí:

—ëMaá, canboodih ded pah tigaá ã yabpi? ã niijíp jí.

²²Nin baácboó wá jwáub dei jüúwáchah, candih páantjeh wá jumat túutuchah, míih pínah níhcan caá. Páinhna, candih ded pah ã yapat pínahdih meemdih wá naóhcan caá. Obohjeéhtih, ded pah wá chäjatjidih enniji jumna, meéomboó biíc yoobó ma chäjaá, Jesús Pedrodih ã niijíp jí.

²³Páant Pedrodih ã naawátjidih jéihnit, nihat Jesúhwá queéjtih chah bádí ït míic wéhenap jí. “Juan, Jesús bádí ã oini, ã wüncan niít”, weemdih queéjtih ït niij míic wéhenap yuh jí. Obohjeéhtih, “Caán ã wüncan niít”, Jesús niijná ã chäjcan jí. “Nin baácboó wá jwáub dei jüúwáchah, candih páantjeh wá jumat túutuchah, míih pínah níhcan caá. Páinhna, ded pah candih ã yapat pínahdih meemdih wá

* 21.20 Jn 13.25

naóhcan caá”, Pedrodih Jesús niíj naóhna
ã chājap jī.

²⁴Pánihna, weemdíh jíí, Jesús páant ã
niíj naáwáp jī. Caán ded pah yoobópdih ã
yapatjidih jéihnit, nin tolidih wā daácna
caá. Pánihna, nin wā naáwát yoobópdih ã
jumatdih jwī túi jéihna caá. ²⁵Dawá

biíhdihbüt Jesús ã chājap yuh jī.
Obohjeéhtih, “nihat ã chājatjidih wā daác
beedánachah, dawá tolíhna ã jumuchah,
íta en buújácan tagaá”, wā niíj jenah
joiná caá.

Pánihna, páant bóojeh weém Juan wā
daác péana caá.